

J A A R V E R S L A G

2022

 PMV

J A A R V E R S L A G

2022

Kerncijfers

160

WERKNEMERS

1.705,7

MILJOEN EURO

Geadviseerd & beheerd vermogen

37,1

MILJOEN EURO

Geconsolideerd nettoresultaat

1.169,7

MILJOEN EURO

Geïnvesteed vermogen

159,8

MILJOEN EURO

Investeringsbedrag 2022
(leningen, kapitaal en fondsen)

Inhoud

**1. Maatschappelijke
meerwaarde**
p.6

**2. Financiering
op maat**
Kapitaal
Leningen
Fondsen
Waarborgen
p.10

**3. Standaard-
financiering**
Vriendenaandeel
Winwinleningen
Startleningen
Cofinanciering
Waarborgen tot 1,5 mln.
p.22

**4. Cijfers en
grafieken**
p.40

5. Ondernemingen
Start-up
Groeibedrijf
Mature bedrijven
p.52

**6. Vastgoed &
infrastructuur**
Gebiedsontwikkeling
Vastgoed
Energie
Infrastructuur
p.64

7. Vrije tribune
p.74

**8. Deugdelijk
bestuur**
p.78

**9. Financieel verslag
van de investerings-
en beheeractiviteiten**
p.82

**10. Geconsolideerde jaarrekening
en verslag van de raad van bestuur**
p.96

We're open for business

Wat een jaar was 2022. Nog maar net waren we gekomen van de coronacrisis-turbulentie of daar diende de onzekerheid van een geopolitieke crisis zich aan. Met de oorlog in Europa, de klimaatproblematiek, de hoge inflatie en dito energieprijzen was er geen gebrek aan uitdagingen. Toch bleek onze economie alweer weerbaarder dan verwacht en zijn we er al bij al goed in geslaagd om opnieuw een set van ongeziene tests te doorstaan voor ons economische weefsel. Hoera?

We zijn er inderdaad in geslaagd heel wat uitdagingen op korte termijn te beheersen. Dat is in de eerste plaats de verdienste van onze ondernemers, die in staat zijn gebleken om gepast in te spelen op telkens nieuwe uitdagingen: de hoge inflatie, cyberaanvallen, grondstofprijsstijgingen, aanvoerproblemen, de immer wijzigende wetgeving of technologische evoluties als ChatGPT (even heb ik er overigens aan gedacht om deze inleiding door ChatGPT te laten schrijven...). Weinigen staan stil bij de impact van dat alles op de dagelijkse werking van grote en kleinere ondernemingen. Voortdurend moeten onze ondernemers die almaar veranderende omstandigheden in hun werking integreren. Want wie er niet tijdig bij is, verdwijnt op termijn.

Waakzaam

De vraag is of onze ondernemingen die voortdurende uitdagingen kunnen blijven opvangen en of ze opgewassen zullen blijven tegen, bijvoorbeeld, buitenlandse concurrenten met lagere energiekosten of niet-geïndexeerde lonen. Het komt erop aan waakzaam te zijn en snel in te grijpen wanneer gezonde ondernemingen in de problemen dreigen te komen. Dat is zeker ook een rol voor PMV. Dat de Vlaamse investeringsmaatschappij snel kan optreden met een adequaat arsenaal aan financieringsinstrumenten, bewees ze al tijdens de coronacrisis. Ook bij nieuwe calamiteiten zal PMV er staan.

Always on

Misschien is dat wel de grootste meerwaarde van deze organisatie: dat ze er altijd is, ongeacht de omstandigheden. PMV is *always on*. Gaat het goed met de economie en is het makkelijk om financiering te vinden? Prima. PMV is er dan om de risicovollere dossiers een duwtje in de rug te geven wanneer dat nodig is. Gaat het minder? Kunnen start-ups moeilijker leningen loskrijgen bij de banken en worden de kredietvoorwaarden veel strenger? Ook dan — misschien wel: *nét* dan — zijn we er. Het ontbreekt PMV niet aan toewijding of expertise om haar opdracht te vervullen in een veranderende omgeving, hetzij in goede of slechte richting. In een immer evoluerend economisch

landschap blijft een altijd aanwezige financier als PMV broodnodig. Zo is het vandaag voor scale-ups in onze regio, en zelfs in Europa, nog altijd niet evident om heel veel kapitaal te vinden waardoor ze hun internationalisatieplannen moeten uitstellen of integendeel voorbij de landsgrenzen moeten kijken op zoek naar fondsen. Dat is een bedreiging voor ons innovatielandschap: wanneer jonge ondernemers hun bedrijf gaan vestigen waar het geld zit, ontstaan op die plek nieuwe ecosystemen voor kennis en talent. Met Europese partners proberen we aan die problematiek een mouw te passen.

Begeleiding

Gelukkig blijven er mensen zin hebben om te ondernemen en bedrijven op te richten. Heel wat grote (tech)bedrijven zijn overigens ontstaan in woelige tijden. Voortdurend ook worden er nieuwe fondsen opgericht — ook bij PMV — die bewijzen dat er vertrouwen, kennis en appetijt is bij investeerders. En ons ecosysteem van start- en scale-ups dat de voorbije jaren matuurder is geworden, kan de vergelijking met onze buurlanden doorstaan. Verschillende scale-ups kunnen internationaal een vuist maken, niet zelden mede dankzij PMV-financiering. Onze expertise in domeinen als biotech, health tech maar ook chemie of ICT is erg groot én groeiend. Dat is allemaal goed nieuws. Toch blijft onze Vlaamse bescheidenheid ons parten spelen: niet zelden wachten we tot een product helemaal af is om de markt te betreden terwijl men dat elders al in een vroegere fase durft. Het blijft daarom belangrijk, zeker in moeilijker

“De positieve balans van 2022 mag ons niet doen vergeten dat er grote uitdagingen moeten worden aangepakt op korte en middellange termijn.”

“Misschien is dat wel de grootste meerwaarde van deze organisatie: dat ze er altijd is, ongeacht de omstandigheden. PMV is always on.”

omstandigheden, om jonge bedrijven goed te begeleiden bij hun internationale strategie, hun roadmap naar winstgevendheid, en hen bij de uitbouw van hun team uit te dagen... Mede daarom hechten we bij investeringsdossiers veel belang aan het team dat om financiering vraagt: is niet alleen het businessplan overtuigend, maar staat er ook een team om dat te realiseren?

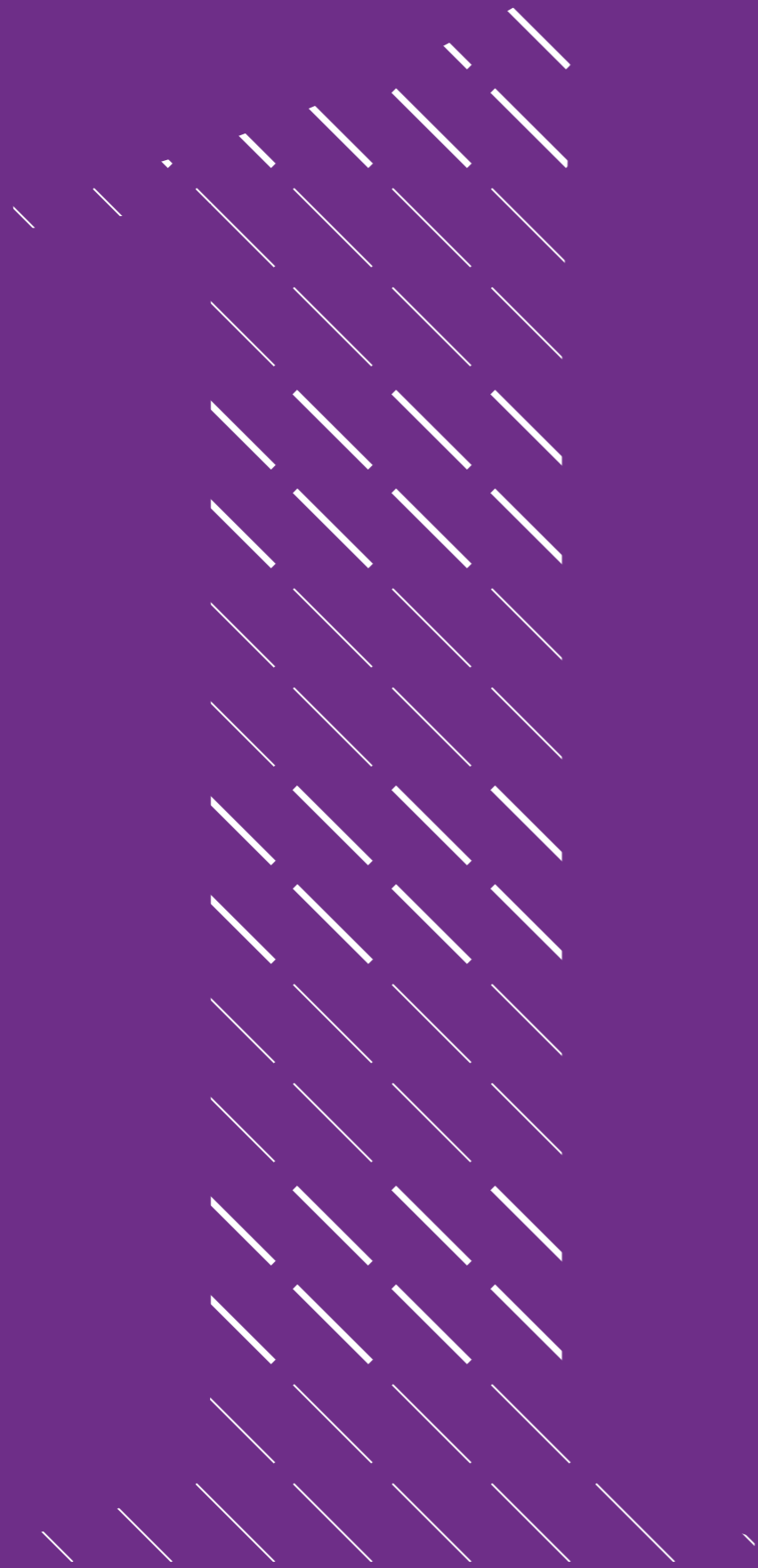
Uitdagingen

De positieve balans van 2022 mag ons overigens niet doen vergeten dat er grote uitdagingen moeten worden aangepakt op korte en middellange termijn. Dat is een taak voor de diverse beleidsniveaus in ons land, maar ook voor onze bedrijven. Bovenaan op dat uitdagingenlijstje staat misschien wel de energie- en klimaattransitie. Het is nu tijd om bij onze ondernemingen voor die uitdagingen een visie te ontwikkelen op lange termijn. Toegegeven, het is niet eenvoudig om in een instabiele omgeving een koers uit te stippelen op lange termijn. Toch is het noodzakelijk. Dat duurzame waardecreatie voor alle stakeholders in zo'n strategie centraal moet staan, is evident. Terecht immers stelt de maatschappij concrete eisen aan het gedrag van ondernemingen. Ook voor financiers en investeer-

ders worden duurzaamheidscriteria belangrijk: voor wie niet duurzaam werkt, wordt het moeilijker en in elk geval duurder om financiering te vinden. Aan het personeel, het management en de bestuurders van onze ondernemingen om daarvoor een strategie te ontwikkelen en daar transparant over te rapporteren. Bij PMV vinden ze alvast een partner die hen in dat traject wil en kan begeleiden.

Aan de slag

Overigens zijn er heel wat start-ups, in verschillende sectoren, die sociaal engagement en duurzaamheid meenemen in hun waardepropositie. Tevens zijn er steeds meer financieringsinitiatieven die succesvol inzetten op sociale en maatschappelijke impact, zoals fondsen die investeren in vrouwelijke founders. Het is aan PMV, samen met onze ondernemers en met andere spelers in het Vlaamse ecosysteem, om antwoorden te zoeken op die nieuwe uitdagingen. De instrumenten daarvoor hebben we, net als de kennis om ze in te zetten, het inzicht in nieuwe ontwikkelingen, het netwerk om bijkomende financiers warm te maken en de interpersoonlijke competenties om deals te realiseren. Laten we aan de slag gaan: *we're open for business.* /

Maatschappelijke meerwaarde

Maatschappelijke meerwaarde voor Vlaanderen

Voor het vijfde jaar op rij al rapporteert PMV over de maatschappelijke impact van haar investeringsactiviteiten. Ook in 2022 heeft PMV belangrijke stappen vooruit gezet inzake ESG-rapportering (Environmental, Social & Governance). PMV blijft helder en transparant over de door haar gerealiseerde maatschappelijke impact.

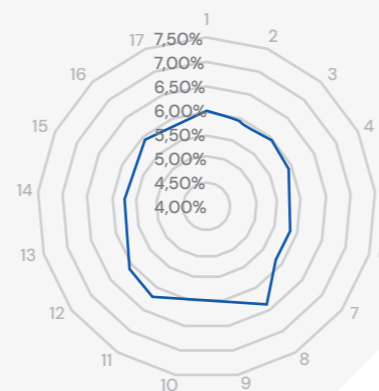
PMV ontwikkelde – samen met Forum Ethibel – een methode om de maatschappelijke impact van haar activiteiten te evalueren. Enerzijds is dat een methode voor de financieringsactiviteiten op maat (op basis van 16 specifieke criteria), anderzijds voor de gestandaardiseerde financieringsproducten van PMV (op basis van NACE-codes). De evaluatiemethode post-investering resulteert in een relatieve en benaderende impactanalyse per SDG (Sustainable Development Goal). Verrekend naar relatief aandeel per SDG ten opzichte van de investeringsportefeuille kunnen conclusies worden geformuleerd per business unit.

Duurzame Vlaamse economie

De resultaten voor 2022 bevestigen de eerdere vaststellingen voor de verschillende business units en ook geconsolideerd op PMV-niveau. Op PMV-niveau resulteert dat in een quasi gelijke bijdrage vanuit haar investeringsactiviteiten voor alle 17 SDG's. Het relatief hogere aandeel voor SDG 8 (waardig werk en economische groei) ligt volledig in lijn met de missie en visie van PMV: bouwen aan een duurzame Vlaamse economie.

Materialiteitsanalyse

PMV heeft tot dusver bewust geen bepaalde SDG's vooropgesteld waarop ze werkt. PMV is er immers van overtuigd dat alle SDG's even belangrijk zijn. Uit de post-investeringsanalyse blijkt dat ook. Dat ligt in lijn met de observaties van onze stakeholders. In de

loop van 2022 heeft PMV immers een duurzaamheidsbevraging of materialiteitsanalyse uitgevoerd, waarbij gevraagd werd op welke SDG's PMV de meeste impact kan hebben. Daartoe werd een heel ruime groep belanghebbenden bevroegd, gaande van ondernemers tot co-investeerders, van universiteiten tot het middenveld, van medewerkers tot de leden van de raad van bestuur. De volgende stappen werden doorlopen:

- fase 1:** bepalen welke doelgroepen bevroegd moeten worden (stakeholdermapping);
- fase 2:** opstellen van de vragenlijst;
- fase 3:** uitvoeren van online enquête en diepte-interviews met externe stakeholders;
- fase 4:** analyseren van de materialiteitsmatrix met het management en de ESG-kerngroep.

Langetermijnstrategie

Uit de materialiteitsanalyse kwamen SDG 9 (industrie, innovatie en infrastructuur), SDG 8 (waardig werk en economische groei) en SDG 7 (betaalbare en duurzame energie) als absolute top 3 naar voren, als de SDG's waarop PMV de grootste impact kan hebben. Daarenboven kregen we ook een goede impactscore voren, die 3 SDG's, wat betekent dat PMV een grote positieve bijdrage levert aan een duurzamere samenleving. Er is natuurlijk altijd nog ruimte om te verbeteren. In 2023 zal zodoende mede met de input een langetermijnstrategie worden opgesteld en een concreet actieplan worden uitgestippeld.

Ex ante ESG-evaluatie

In het tot dusver afgelegde traject werd PMV begeleid door Forum Ethibel. Forum Ethibel herhaalde daarbij stevast het nut van een ex post analyse én de noodzaak voor een ex ante analyse. In 2021 al keurde de raad van bestuur van PMV haar duurzaamheidsvisie (2021-2023) goed. PMV heeft zichzelf de ambitie gesteld om voor al haar investeringsactiviteiten (incl. fondsen) tegen december 2023 gealigneerd te zijn met de *light green*-principes zoals gedefinieerd in art. 8 van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). In 2022 heeft PMV verdere stappen gezet en uitgerold in haar organisatie met het oog op een ex ante ESG-evaluatie. Dat resulteerde in:

1. de opmaak van een ESG-uitsluitingslijst met als doelstelling geen financiering te verstrekken voor bedrijven die uitgesloten activiteiten voeren of in uitgesloten sectoren werken of voor bedrijven die in het verleden onethisch gedrag hebben vertoond of (herhaaldelijk) zijn veroordeeld voor inbreuken op de nationale wetgeving;
2. de opmaak van een ESG-vragenlijst, teneinde gericht ESG-risico's en opportuniteiten te detecteren (*red flags*), eventueel aangevuld met meer diepgaande *due diligence* indien aangewezen;
3. eerste stappen inzake methodologie ter bundeling, consolidatie en rapportage van de ESG-data, zowel op het niveau van een business unit als op bedrijfsniveau.

Implementatie

Zowel stap 1 als stap 2 zijn al opgeleverd en goedgekeurd. Het gebruik van de ESG-vragenlijst wordt gefaseerd geïmplementeerd in de verschillende business units. Belangrijk is dat – in tegenstelling tot de ex post ESG-evaluatie – de kredietvrager/investee actief mee wordt betrokken. Stap 3 is in volle ontwikkeling. Verwacht wordt dat in 2023 dat ook tot concrete resultaten zal leiden.

Vervolgstappen

Gezien de marktrends inzake ESG-rapportage en evoluties op Europees niveau – niet het minst de SFDR- en CSRD-richtlijn, met onderliggend de EU Taxonomy – ervaart PMV, zoals vele andere actoren in de financiële markt, de noodzaak tot verdere professionalisering en standaardisatie inzake het bevroegen, verzamelen, delen, publiceren en rapporteren van ESG-data. Samen met andere Belgische investeringsmaatschappijen wordt gekeken of en in welke mate er naar een gezamenlijke ESG-drager en -methodologie kan worden geëvolueerd. Ook voor 2023 naar meer, op naar beter dus.

Organisaties die vandaag maatschappelijk verantwoord willen handelen en zicht willen op de sociale, ecologische en economische impact van hun activiteiten, hanteren vaak een materialiteitsanalyse om hun prioriteiten te definiëren. Via zo'n materialiteitsanalyse wordt nagegaan welke onderwerpen belangrijk zijn voor een organisatie, binnen het kader van duurzaamheid. In de loop van 2022 heeft PMV zo'n duurzaamheidsbevraging of materialiteitsanalyse uitgevoerd.

“PMV heeft tot dusver bewust geen bepaalde SDG's vooropgesteld waarop ze werkt. PMV is er immers van overtuigd dat alle SDG's even belangrijk zijn.”

REIN4CED — 12

ANIMAB — 14

HORIZON GROUP — 16

Financiering op maat

GARRINCHA — 18

SI3 FUND — 19

BEERSELECT — 20

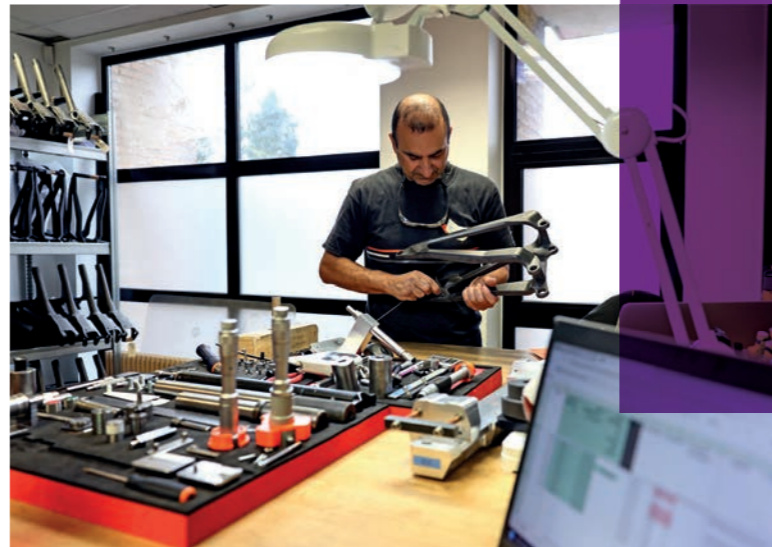
CITYSAFES — 21

REIN4CED

“Europese onderdelen eerst”

De Leuvense producent van onbreekbare fietsframes groeide op enkele jaren uit van een adviesbureau tot een productiebedrijf met meer dan vijftig werknemers. Het kreeg vorig jaar PMV aan boord in een nieuwe kapitaalronde. Het geld wordt gebruikt voor extra personeel en een uitbreiding van de productiecapaciteit.

In Duitsland en Nederland werd al veel gewerkt met composiet, maar in België was dat nauwelijks het geval, ondanks het hoogstaande onderzoek hier. Ingenieur Michaël Callens besloot daarom als materiaaladviseur advies en consulting over lichtgewicht composietmaterialen te gaan bieden aan bedrijven. Zo hielp het onderzoeksteam aan de KU Leuven kofferproducent Samsonite bij het ontwikkelen van een nieuw materiaal voor de in Oudenaarde geproduceerde Cosmolitekoffers, een wereldwijd succes. Toen bleek dat een impactresistent composietmateriaal op de fietsmarkt snel het verschil zouden kunnen maken (dit materiaal combineert carbon en fijne staalvezels en gaat minder snel stuk bij een impact dan klassieke carbonframes), besloot Callens samen met Niels De Greef zelf fietskaders te gaan maken op basis van dit zelfontwikkelde composietmateriaal.

Reshoring

In een eigen volautomatische fabriek in Winksele bij Leuven produceert REIN4CED sindsdien frames die gemaakt zijn van composietmateriaal met kleine hoeveelheden speciaal ontwikkelde staalvezels op specifieke plaatsen in het materiaal, waardoor het frame zich bijna als een metaal gedraagt maar niet zo zwaar is. Die nieuwe generatie van koolstofvezelfietsen combineert de stijfheid en de lichtheid van de traditionele koolstofvezel met de taaiheid van niet-gehard staal. Het resultaat is dat de innovatieve fietskaders niet alleen lichter en stijver zijn, maar ook duurzamer en vooral veiliger. De kans op een plots en drastisch gebroken kader is bijna nihil. Door de hoge automatiseringsgraad en het unieke concept kunnen de frames concurreren met de Aziatische framebouwers die de markt domineren. Het terughalen van bestaande productie naar ons land — ‘reshoring’ — gebeurt bij heel wat bedrijven, maar is een frappante evolutie in de fietssector: ook Classified (schakeltechnologie) en de Limburgse Belgian Cycling Factory (producent van Ridley en Eddy Merckx) doen eraan mee. De Vlaamse speedpedelec maker ÅSKA — eveneens met een kapitaalparticipatie van PMV — gaat er zelfs prat op al zijn onderdelen in Europa in te kopen.

Marktleider worden

De stap van consulting naar productie én de opschaling van die productie waren uitdagingen voor het jonge productiebedrijf. Ook corona (met het bijbehorende thuiswerk) en de krappe arbeidsmarkt gooiden roet in het eten, net zoals bij vele andere ondernemingen. Maar de industrie doet het goed: er is een enorme vraag door het toenemende woon-werkverkeer met de fiets. Tijdens de lockdown is de vraag naar fietsen echt geëxplodeerd. REIN4CED beantwoordt die vraag door innovatief en lokaal te produceren, en op die manier bij te dragen aan een duurzamere wereld. De fietsframeproducent haalde vorig jaar kapitaal op bij een groep investeerders, waaronder PMV, voor een opschaling van de productie. De nieuwe kapitaalinjectie moet REIN4CED in staat stellen om een strategisch traject uit te zetten voor de fietsframeproductie in Vlaanderen. De ambitie? Marktleider worden met de productie van lichtgewicht en duurzame fietsframes voor de Europese fietsmerken. /

www.rein4ced.com

“Tijdens de lockdown is de vraag naar fietsen echt geëxplodeerd. REIN4CED beantwoordt die vraag door innovatief en lokaal te produceren, en op die manier bij te dragen aan een duurzamere wereld.”

Michaël Callens

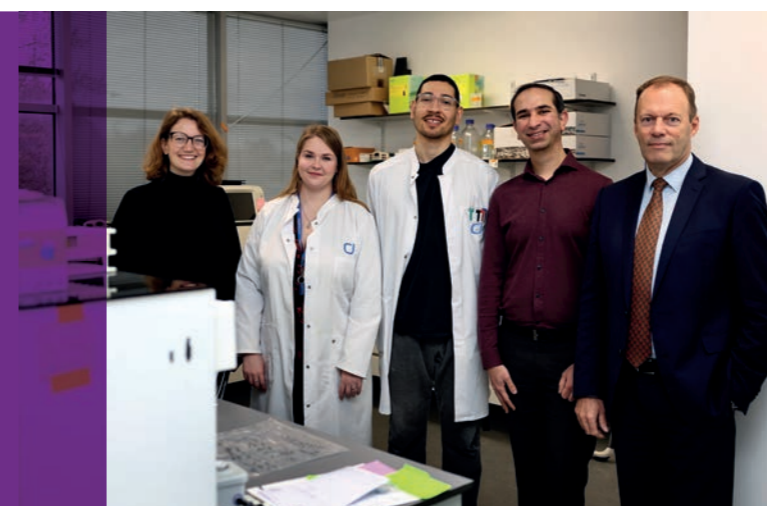
“De landbouw heeft oplossingen nodig die helpen om de ecologische voetafdruk van de sector te verkleinen.”

Alain Wille

ANIMAB

Alternatief voor antibiotica

Het Gentse Animab werkt sinds 2020 aan medicatie tegen speendiarree bij biggen als duurzaam alternatief voor antibiotica. Het bedrijf haalde, onder impuls van CEO Alain Wille, vorig jaar 10 miljoen euro kapitaal op om zijn eerste product verder te ontwikkelen en mikt op een Europese goedkeuring tegen eind 2024. De investeringsronde werd geleid door het interuniversitaire zaai- en groeifonds Qbic III, maar ook de bestaande investeerders, waaronder PMV, deden mee.

die stressvolle periode zijn de dieren het kwetsbaarst voor virussen en bacteriën. Naar schatting heeft een kwart tot de helft van de biggen jaarlijks last van speendiarree (die zelfs tot sterfte kan leiden). Het Animab-product wordt in poedervorm aan het biggenvoeder of aan het drinkwater toegevoegd en heeft dezelfde werking als moedermelkantistoffen.

Duurzame landbouw

Animab is erin geslaagd om aan te tonen dat zijn preventieve medicatie diarree en bijgaande ziektesymptomen kan voorkomen en gaat het product verder ontwikkelen om een goedkeuring tot verkoop te verkrijgen. Het medicijn zal niet alleen bijdragen aan de controle van de ziektesymptomen, maar zal ook de nutsdierenproductie duurzamer maken. De landbouw heeft immers oplossingen nodig die helpen om de ecologische voetafdruk van de sector te verkleinen. Varkenshouders gebruikten vroeger onder andere zinkoxide ter preventie van speendiarree, maar dat werd door Europa verboden vanwege de belasting op het milieu. Zij hebben met het eerste Animab-product niet alleen een duurzaam maar ook een betaalbaar alternatief voor antibiotica.

Grote interesse

Animab hoopt op een Europese goedkeuring tegen eind 2024 voor zijn medicatie tegen speendiarree. Gezien de nood aan werkzame en duurzame alternatieven voor zinkoxide is er bij veeartsen en boeren al grote interesse in Animabs eerste kandidaat-geneesmiddel. Later wil Animab met zijn gepatenteerde technologieplatform ook medicatie ontwikkelen tegen andere maag-darminfecties bij dieren door, bijvoorbeeld, salmonella of het rotavirus. Maar om medicatie te ontwikkelen tegen die aandoeningen is de weg nog lang. /

www.animab.com

Start-up Animab zal de opgehaalde fondsen aanwenden om zijn eerste product naar de markt te brengen en nieuwe antistofproducten voor diergezondheid aan zijn portfolio toe te voegen. Het bedrijf ontwikkelde daarvoor, samen met onder meer het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB), een gepatenteerd en schaalbaar technologieplatform dat het mogelijk maakt — op een duurzame manier — om efficiënte en betaalbare oplossingen aan te bieden voor de controle van infecties in het maag-darmstelsel bij nutsdieren. De oraal toegediende antistoffen zijn ontworpen om de gezondheid, het welzijn en de groei van de dieren te verbeteren door specifieke ziekteverwekkers onder controle te brengen.

Speendiarree

Het eerste product van Animab bestaat uit monoclonale antistoffen, specifiek ontworpen voor de controle van enterotoxigene Escherichia coli (ETEC), de belangrijkste verwekker van speendiarree bij biggen. Die aandoening komt vooral voor wanneer biggen niet meer bij de zeug zitten en overstappen van moedermelk (met daarin maternale antistoffen) naar vaste voeding in een nieuwe stalomgeving. In

HORIZON GROUP

“We hebben onze gedroomde financiering gekregen”

Horizon Group-topman David Geerts vond met PMV een gedroomde financier voor de overname van aanbieders.be. “De gesprekken gingen eerst over onze business en pas later over de financiële en juridische voorwaarden.”

Met de overname van aanbieders.be voegde David Geerts een derde merk toe aan zijn portefeuille met ook hypotheek.winkel en verzekeringen.be. Horizon Group helpt consumenten om de juiste beslissingen te nemen wanneer ze een hypotheek willen aangaan, een verzekering willen afsluiten of plannen om een contract voor energie of telecomdiensten te ondertekenen. Horizon Group biedt onafhankelijk en neutraal advies door zijn klanten de kans te bieden offertes te vergelijken maar ook door hen te adviseren, te ontzorgen en te bemiddelen. “Ons doel is een groep te vormen die een brede service aan klanten biedt, een marktplaats voor diensten”, duidt Geerts de opzet.

Bemiddelen bij de bank

Het doelpubliek van de verschillende sites is telkens hetzelfde. “We mikken op elke consument die goed geïnformeerd wil zijn en ontzorgd wil worden, die transparant wil vergelijken en wil besparen, want wij zijn ervan overtuigd dat vergelijken loont”, aldus Geerts. In het buitenland zijn vergelijkbare diensten veel meer ingeburgerd. Geerts stelde vast dat België op dat vlak wat achter was gebleven. “Er zijn natuurlijk sites waar je hypotheek, verzekeringen of energieprijzen kan vergelijken, maar daarna word je gewoon doorgestuurd of moet je jouw gegevens achterlaten. Onze ambitie is klanten service te bieden en het proces volledig in handen te nemen. Wij gaan bijvoorbeeld bemiddelen bij de bank over een lening of begeleiden mensen bij het sluiten van een energiecontract.”

Kantorennet

Geerts gelooft sterk dat mensen die service kunnen smaken. “De prijs van een dienst is belangrijk en dat zal de komende jaren nog toenemen. Maar daarnaast willen mensen ook een goede dienstverlening. Ze willen bijvoorbeeld gemakkelijk van energieleverancier kunnen wisselen. Daarvoor zijn vlotte processen nodig. Wij willen merken uitbouwen waarop mensen kunnen

vertrouwen, want vergelijken zal sowieso meer aan de orde komen.” Bewust kiest Horizon Group dan ook voor een hybride model mét kantoren. Zo kan het de leemte opvullen die de banken achterlaten door hun kantorennet af te bouwen. Geerts: “Hoe complexer, hoe meer menselijk contact klanten willen.”

Synergie

Voor de overname van aanbieders.be vond Horizon Group financiering bij PMV: een lening die ze pas na vier jaar moeten beginnen terug te betalen, wat het management de tijd biedt om tijdens die gratieperiode het businessplan te realiseren. “Schaal is belangrijk voor ons. Een grotere omvang betekent dat je de vaste kosten kan delen over een grotere basis en dat de kans groter is om winstgevend te worden. De overname van aanbieders.be past daarin. De diensten waren perfect complementair met wat al bestond. Ook al zijn de ‘leveranciers’ van hypotheek, verzekeringen of energie verschillend, veel processen kunnen gedeeld worden. Het houdt gewoon steek. Wie een hypotheek sluit, heeft ook een verzekering en energie nodig. De synergieën tussen verschillende diensten leidt tot positieve financiële resultaten”, vertelt Geerts, die zich in de toekomst ook wil richten op het verduurzamen van woningen.

Kapitaalintensief traject

De flexibele lening op zeven jaar met een gratieperiode van vier jaar bleek het perfecte financieringsinstrument voor Horizon Group. “Die flexibiliteit was enorm belangrijk voor ons. Er wacht ons nog veel werk om de drie bedrijven verder aan elkaar te knopen. Ons groeiscenario is een kapitaalintensief traject. Daardoor hebben we een bepaalde vrijheid nodig. PMV had dat snel begrepen. Dankzij die gratieperiode moeten we onze cash niet onmiddellijk gebruiken om de lening af te betalen. Wat nu voorligt, is onze gedroomde financiering. Het sterkt ons in de overtuiging dat we ons plan kunnen uitvoeren.” /

www.horizongroup.be

“Dankzij de gratieperiode moeten we onze cash niet onmiddellijk gebruiken om de lening af te betalen.”

David Geerts

GARRINCHA

Maak plaats voor padel

In Heule gingen dit jaar de werken van start voor de aanleg van 9 overdekte padelvelden en 16 petanquevelden. Net als petanque is padel aan een opmars bezig in Vlaanderen. De van origine Spaanse racketsport kent al sinds 2015 een groei en kreeg tijdens de coronapandemie een enorme boost. Voor de ontwikkeling van nieuwe terreinen deed uitbater Garrincha een beroep op een lening van PMV.

De terreinen in Heule moeten een onderdeel gaan vormen van sportcomplex Wembley, dat zo een laagdrempelige ontmoetingsplaats voor verschillende sporten moet worden met makkelijk te reserveren sportvelden, democratische prijzen en ruimte voor recreatieve spelers, scholen en sportkampen. De stad stelde voor de realisatie een stuk grond beschikbaar aan ontwikkelaar en uitbater Garrincha, die vorig jaar als beste indiener uit de bus kwam. De investering, met ook een nieuwe horecazaak, bedraagt drie miljoen euro. Het stadsbestuur is blij: Wembley zal opnieuw opleven en verschillende clubs en sporters bij elkaar brengen.

Ballon

Wembley is niet de grootste overdekte padelclub van het land. Die bevindt zich aan Flanders Expo in Gent en is eveneens een project van Garrincha. De padelhal die vorig jaar werd geopend, heeft de vorm van een enorme ballon die zeven van de negen terreinen overdekt. Garrincha sloeg daarvoor de handen in elkaar met Upgrade Estate, eigenaar van de grond. Negen nagelnieuwe padelsterreinen liggen er voor de liefhebbers van de populaire sport. Er zijn ook kleedkamers, douches, een terras, een bar en pickleballveldjes (een combi-

natie van tennis, tafeltennis en badminton). Wie wil spelen, hoeft geen lid te zijn van de club. Iedereen kan reserveren via een app.

Kleuterklasvrienden

Garrincha, het bedrijf van jurist Philippe Ombregt en architect Frederic Meurisse, ontwikkelt 'urban sports centers'. Er zijn er al in Antwerpen, in Charleroi (op het dak van de Decathlon-winkel) en nu ook in Gent en Heule. Het ondernemersduo – kleuterklasvrienden – maakte in het buitenland, waar de ruimte schaars is, kennis met een andere, intensere sportbeleving en bracht dat concept naar ons land. Steevast zoeken ze naar toplocaties die vlot bereikbaar zijn, een ruime parking hebben én de juiste doelgroep voor padel en voetbal (5 tegen 5). Het duo doet alles zelf: de vergunningen regelen, de plannen maken, de bouw coördineren, de uitbating verzorgen... "Dat komt omdat wij onze job écht graag doen. Het is een heel leuke sector en het is geestig werk", zegt de West-Vlaming Meurisse.

Duurzame toekomst

Meurisse vertelt dat de padelsport door de coronapandemie is geëxplodeerd. Her en der zijn daardoor terreinen aangelegd. Hij denkt dat er vandaag, nadat heel wat tennisspelers van padel hebben geproefd, een stabiele basis is van spelers die voor het spel gewonnen zijn en frequent spelen. Door die mensen meer te bieden dan louter een terrein, wil hij het verschil blijven maken. Frederic Meurisse: "Door in te zetten op een superieure beleving en klantvriendelijkheid hopen wij de sport een duurzame toekomst te geven". Meurisse en zijn partner kregen een achtergestelde lening van PMV als aanvulling op de financiering door de bank. /

www.garrincha.be

SI3 FUND

Maatschappelijke impact = financieel rendement

PMV stapte met Piet Colruyt mee in het SI3 Fund, een nieuw zogeheten impact-investeringsfonds dat de strijd wil aanbinden met sociale ongelijkheid dicht bij huis. Het fonds investeert in ondernemingen die met hun diensten of producten bijdragen aan een samenleving waarin iedereen gelijke kansen heeft. Daarbij stelt SI3 het belang van maatschappelijke impact gelijk aan dat van financieel rendement.

SI3 wil investeren in producten en bedrijven die tot meer gelijke kansen en inclusie in de Belgische en Nederlandse samenleving leiden. Het mikt op termijn op meer dan 20 miljoen euro. Het kapitaal is afkomstig van onder meer Astrid Leyskens en Guus van Puijbroek (VP Capital, aandeelhouders van Mediahuis) en van Kalo Bagijn (medeoprichter van BinckBank). De federale en Vlaamse overheidsinvesteerders FPIM en PMV zijn ook mee aan boord. Dat moet een hefboomeffect creëren door nog meer private middelen bij Belgische family offices en vermogende individuen te mobiliseren en te investeren in positieve maatschappelijke impact.

Ongelijkheid oplossen

"We zien dat een opeenstapeling van crisissen de ongelijkheid in een angstaanjagend tempo verder vergroot", aldus mede-investeerder Astrid Leyskens. "Het SI3 Fund is gestoeld op de gedachte dat een groot deel van de ongelijkheidsproblematiek (in inkomens, in onderwijskansen...) op te lossen is met sociaal ondernemen", zo stelt fondsmanager Jamy Goewie, die samen met Pieter Oostlander het fonds beheert. "De overheid en goede doelen kunnen al die problemen niet alleen oplossen. Er zijn ook

ondernemers nodig. Hoewel het impact-investeren de laatste jaren sterk in opkomst is, staat bij veel van de impact-investeringsfondsen nog vaak rendement meer centraal dan het maatschappelijke effect van investeringen", weet hij.

Geduldkapitaal

Sociale problemen aanpakken met ondernemersinitiatieven vergt vaak een langere adem. Goewie spreekt dan ook van 'geduldkapitaal'. "Als er een bewezen product is waar ook vraag naar is, willen wij een bedrijf graag helpen om verder te groeien en zijn impact te verveelvoudigen. Sociaal ondernemerschap is enorm geprofessionaliseerd en veel van de ondernemers die wij spreken, hebben al een zeker trackrecord, maar passend kapitaal kunnen ze niet vinden." Het SI3 Fund biedt kapitaal (tussen 500.000 en 1,5 miljoen euro) maar ook begeleiding, knowhow én een netwerk. Het wil de maatschappelijke impact van zijn investeringen ook daadwerkelijk in kaart brengen. Het maatschappelijke rendement (wat de investering de maatschappij oplevert of aan schade bespaart) moet minstens het drievoudige zijn van de investering zelf.

Katalysatoreffect

PMV is er al langer van overtuigd dat sociale of ecologische problemen kunnen worden aangepakt vanuit een economische logica met rendabele bedrijfsmodellen. Michel Casselman, algemeen manager van PMV, vindt dat inclusief én winstgevend ondernemerschap een katalysatoreffect creëert voor een sterker sociaal weefsel, wat ook onze planeet en maatschappij ten goede komt. "Omdat het tot de kern van onze missie behoort om vanuit een langetermijnperspectief daarvoor adequate financiering te voorzien, stappen we met volle overtuiging mee in het SI3-fonds", aldus Casselman. /

"Het SI3 Fund is gestoeld op de gedachte dat een groot deel van de ongelijkheidsproblematiek op te lossen is met sociaal ondernemen."

BEERSELECT

Tweede brouwerij voor BeerSelect

Sinds september 2019 helpt contractbrouwerij BeerSelect kleine brouwers met opschaling en commerciële ondersteuning. Twee jaar later haalden ze extra kapitaal op om de brouwcapaciteit uit te breiden. En vorig jaar volgde nóg eens een financieringsronde voor een nieuw gebouw van 10.000 vierkante meter in de Gentse haven, een investering van 15 miljoen euro.

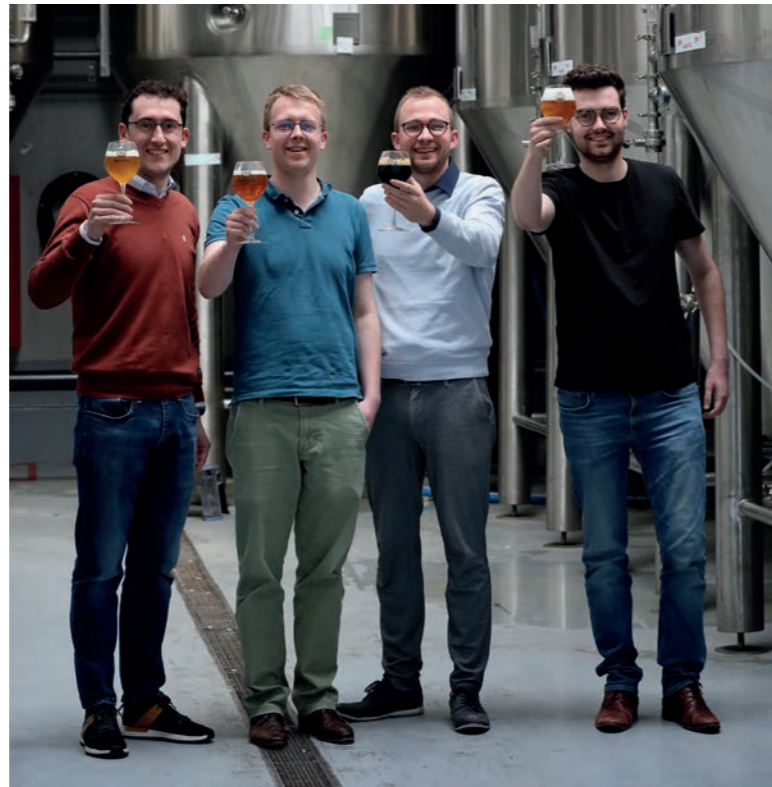
BeerSelect is het geesteskind van oprichters Wout Meuleman, Miel Bonduelle en Kasper Peeters. Eind 2018 haalde het drietal 900.000 euro op voor de bouw van een brouwerij. Die brouwt honderden recepturen van diverse brouwers die zelf geen eigen brouwinstallatie hebben. Zij laten hun creaties brouwen door 'contractbrouwers' als BeerSelect, die hen eveneens helpt met de ontwikkeling en productie van hun bierrecept. In de groepsbrouwerij kan dat al vanaf 2.000 liter. Sinds de herfst van 2019 rolden al miljoenen flesjes van de band. Zelfs na een eerste uitbreiding in 2021 bleek de volledige capaciteit van de brouwerij al heel snel ingevuld. Gedreven door die groei en de positieve vooruitzichten besloten de oprichters te blijven investeren. PMV, dat zowel de start als de eerste expansie mee financierde, leverde een achtergestelde lening en een Gigarant-waarborg ter ondersteuning van de benodigde financiering voor de nieuwe plannen.

Experimenteren

De oprichters leerden elkaar kennen toen ze tijdens hun studententijd werkten als deur-aan-deurverkopers voor onder andere HelloFresh. De drie richtten een webwinkel op. In het hele land gingen ze bier halen bij kleine brouwers. Dat stockeerden ze op kot. Bestellingen brachten ze naar het nabijgelegen postkantoor. Toen de bierverzameling te groot werd, besloten ze naar een kantoor te verhuizen, waarna het idee ontstond om zélf een contractbrouwerij op te richten. Bij de bank, PMV en enkele ondernemers haalden ze daarvoor 900.000 euro op. In juni 2019 werden de tanks en de andere onderdelen geleverd, drie maanden later begonnen ze te brouwen. In 2021 volgde een nieuwe financieringsronde met een krediet en een op maat uitgewerkt leasingvoorstel (beide met Gigarant-waarborg) gecombineerd met een som geld van private investeerders. De financiering maakte het mogelijk de jaarlijkse brouwcapaciteit bijna te verviervoudigen én te experimenteren met bier in blik, alsook met hard seltzers, een licht alcoholische calorie- en suikerarme drank, ook voornamelijk in blik.

Inspelen op trends

Al in de zomer van 2021 werd duidelijk dat de capaciteitsuitbreiding (opnieuw) ontoereikend was. Nieuwe

uitbreidingsmogelijkheden werden onderzocht, wat leidde tot een nieuw investeringsplan voor een nieuwe contractbrouwerij op een nieuwe site (in Evergem) met een nog grotere capaciteit en flexibiliteit inzake afvul- en productiemogelijkheden. De financiering van de investering gebeurde met een combinatie van een kapitaalbreng door de aandeelhouders, een achtergestelde lening van PMV en financiering via leasing (deels gewaarborgd door een Gigarant-waarborg). Met de nieuwe installatie wil BeerSelect grotere klanten aantrekken en ook andere gefermenteerde dranken (kombucha, kefir, cider), distillaten (gin, cocktails, whisky) en niet-alcoholische dranken (limonade, icetea, energydrinks) maken. Tegelijk wil de brouwerij meer gaan bottelen of afvullen voor andere brouwers. Ze speelt op die manier in op trends die al enkele jaren duidelijk zijn: de voorkeur voor lokale en kwalitatieve bieren, de opmars van alcoholvrij bier en de stijgende consumptie van speciaalbier in blik. /

www.BeerSelect.be

"De kluiszaal is ingericht met de meest geavanceerde beveiligingssystemen, om de veiligheid te allen tijde te garanderen."

Joost Dejaeger

CITYSAFES

Veilige plekken

Corné Van Drogenbroek en Jaap Zeeuw van der Laan, oprichters van de Nederlandse Kluis, bieden sinds 2010 kluisen aan, een activiteit waarmee verschillende banken stoppen. De oprichters rollen het succesvolle concept sinds vorig jaar uit in België. De beslissing van ING om in ons land te stoppen met het aanbieden van kluisen, zorgde voor een stroomversnelling. In negen maanden tijd opende CitySafes twaalf kluisenzalen. Tegen eind 2023 ambiert het de kaap van de 10.000 kluisen voorbij te zijn.

CitySafes opent in een razend tempo vestigingen. Op 9 maanden tijd zijn er 12 vestigingen geopend, waarmee CitySafes de ambitie realiseert om een landelijk netwerk neer te zetten. Mede dankzij de beslissing van ING België om te stoppen met het aanbieden van kluisen kreeg CitySafes een kans die het bedrijf niet kon laten liggen. Er werd een Belgische organisatietaak op poten gezet met Joost Dejaeger als CEO en een netwerk van vestigingen uitgetekend voor een landelijke dekking, ook rekening houdend met de bestaande ING-locaties die kluisruimtes bevatten. ING besloot om CitySafes te benoemen als partner voor het verhuren van kluisen, en samen met ING werd een plan opgesteld om de overstap zo geruisloos mogelijk te maken. Elke Belgische inwoner moet op 20 minuten een CitySafes-vestiging kunnen vinden, is de ambitie. In Nederland heeft CitySafes 41 kluisenzalen met 120.000 kluisen, goed voor 80.000 klanten. Een verdere Europese expansie staat gepland in 2023.

Vakantiegangers

Een kluisuurder betaalt bij CitySafes 8,95 euro voor het kleinste kluisformaat. Dat is meer dan bij sommige grootbanken. Maar die verhogen ook de prijzen en schroeven hun aanbod steeds verder terug, mede door de digitalisering van bankdiensten. En de ervaring in Nederland leert dat het prijsverschil klanten niet afschrikt om de overstap te maken. Hoewel klanten steeds minder papieren documenten hebben om veilig op te bergen, blijft de nood aan veilige plekken voor sieraden, goud, erfstukken of waardevolle documenten. Ook heel wat vakantiegangers huren een kluis om autosleutels, sieraden of laptops op te bergen terwijl ze op vakantie zijn. CitySafes biedt daarom verschillende soorten kluisen aan. Opmerkelijk is dat de onderneming ook rekent op nieuwe kluisgebruikers: bijna een derde van de Nederlandse klanten had voordien geen kluis.

Historische bankgebouwen

CitySafes kiest in ons land voor zijn vestigingen graag historische bankgebouwen. Het neoclassicistische gebouw van de Nationale Bank in Antwerpen — overigens een herbestemming die mee mogelijk werd gemaakt door PMV — is er één van. Net als alle andere vestigingen geldt er de hoogst mogelijke beveiliging: niet alleen zijn de kluisen fors verzekerd, er is uiteraard continue videomonitoring. De kluiskamer is ingericht met de meest recente detectiesystemen; zelfs seismografische sensoren zitten in het veiligheidsarsenaal van de kluiszaal. Mede door die beveiliging vergt de werking van CitySafes de inzet van heel wat personeel: op termijn is het de bedoeling om te evolueren naar een tewerkstelling van 32 vaste werknemers en diverse tijdelijke (bv. voor de overdracht van het ING-klantenbestand). De uitrol in België wordt mogelijk gemaakt dankzij een lening, die voor de helft wordt gewaarborgd door Gigarant. /

www.citysafes.be

'T SCHAAPHOF — 24

CAMPINA ENERGIE — 26

TIPTOH — 28

HERO ON SOCKS — 29

BLOEMBEREN — 30

Standaardfinanciering

DEXXTER — 31

THRIVE — 32

SALTY LEMON ENTERTAINMENT — 34

COCOON — 36

HDM — 37

BRIGHT ENERGY — 38

“Er zijn de voor de hand liggende voordelen zoals minder voedselkilometers en minder verpakking. Maar vooral bouwen we aan wederzijds vertrouwen tussen boer en consument.”

Sofie De Blicck

'T SCHAAPHOF Welkom op het veld

Biologische landbouw is in opmars. Nieuwe bioboeren doen vaak aan community supported agriculture (CSA): lokale landbouw waarbij de consument jaarlijks een bijdrage betaalt en deelt in de opbrengst. Het is duurzaam, ecologisch en sociaal.

Zelfplukkers

De extra grond werd in de lente van 2022 in gebruik genomen. Met vier hectare aan oppervlakte is 't Schaaphof ondertussen een flink uit de kluiten gewassen CSA. De klanten zijn elke dag welkom op het veld om groenten te komen oogsten. Een infobord en vlaggen op het veld vertellen hen welke groenten oogstklar zijn. De klanten — zo'n 260 zelfplukkers verdeeld over een 90-tal gezinnen — komen langs, vullen hun boodschappentas en gaan thuis aan de slag met de verse groenten. De boerinnen runnen overigens niet alleen de biologische pluktuin maar zijn ook present op de markt en leveren aan restaurants en winkels. Wie liever zijn groenten netjes geoogst aangeboden krijgt, kan kiezen voor een groente- of fruitpakket. Die alternatieven ontstonden omdat het nieuwe perceel niet geschikt bleek voor zelfpluk. De nieuwe afzetmogelijkheden zorgden voor een sterke groei (en een complexer organisatie-model met flink wat administratie), al voelen de boerinnen de impact van de crisis en wordt het uitkijken naar februari, wanneer de nieuwe inschrijvingen voor zelfplukkers starten.

Gemeenschapsgedragen

De aandeelhouders hebben een stem in de algemene vergadering en beslissen mee over de toekomst van het bedrijf. De boerinnen kozen bewust voor dat 'gemeenschapsgedragen' model met een nauwe betrokkenheid van de klant bij de boerderij. "Er zijn de voor de hand liggende voordelen zoals minder voedselkilometers en minder verpakking, maar vooral bouwen we op die manier aan wederzijds vertrouwen en begrip tussen boer en consument", zegt De Blicck. Ze tracht samen met haar collega's een zo gevarieerd mogelijk aanbod samen te stellen met zoveel mogelijk teelten. Daarbij houden ze ondertussen rekening met populaire (broccoli, bloemkool ...) en minder populaire (andijvie) gewassen. /

www.tschaaphof.be

Heleen Dewanckele en Sofie De Blicck leerden elkaar kennen tijdens een biooeropleiding en besloten samen aan de slag te gaan met een biologische zelfplukboerderij. 't Schaaphof in het Oost-Vlaamse Landegem is de boerderij waar Heleen ook met haar gezin woont. Toen de vraag naar de groenten van het duo bleef stijgen, mede door de coronapandemie, bleek de oppervlakte van twee hectare te beperkt om de productie te verhogen en werd de boerderij — begeleid door een consultingbedrijf — uitgebreid met nog eens twee hectare grond. Voor de aankoop van die grond en de nodige machines (een tractor, een koelcel, een plantmachine ...) richtten de boerinnen — ondertussen zijn ze met drie en hebben ze een personeelslid vast in dienst — een coöperatie op. Klanten en sympathisanten konden een stukje eigenaar worden van de biooeropleiding. De verkoop van de aandelen was een gigantisch succes, ook dankzij de fiscale voordelen die een registratie als Vriendenaandeel met zich meebrengt. "We bouwden de voorbije jaren een nauwe band op met onze klanten en dat vertrouwen vertaalde zich in een groot engagement van onze klanten bij de opstart van de coöperatie", weet De Blicck. Die klanten weten precies waar hun eten vandaan komt, hoe het tot stand komt en wie ervoor betaald wordt. "Gezien de nauwe band met onze klanten kwam onze vraag voor financiering niet vreemd over. De grote respons hebben wij als een kracht ervaren."

CAMPINA ENERGIE

Energie van en voor de burger

Vorig jaar overleed in Oud-Turnhout Dirk Peeters, die niet alleen gemeenteraadslid, schepen en volksvertegenwoordiger was, maar ook een van de vijf oprichters van energiecoöperatieve Campina Energie. De eerste vergaderingen vonden plaats bij hem thuis en de nieuwe organisatie profiteerde van zijn kennis en zijn netwerk. Campina Energie is vandaag een van de grootste burgercoöperaties in Vlaanderen.

De Kempense coöperatie Campina Energie werd in maart 2015 opgericht. Ze wil burgers samenbrengen om te investeren in hernieuwbare energie en energiebesparing in de Kempen. Door te streven naar een klimaatneutrale regio wil de organisatie de Kempen minder afhankelijk maken van dure, geïmporteerde energie en zo de economische slagkracht van de regio versterken. Campina Energie investeert alleen in installaties die aangedreven worden door hernieuwbare energiebronnen zoals wind, water, zon en aardwarmte. Door de verschillende kapitaaloproepen, ook voor Vriendenaandelen, groeide het aantal vennoten tot meer dan 1.600.

Lokale betrokkenheid

Campina Energie realiseert en beheert eigen projecten maar werkt ook samen met andere spelers. Twee windmolens op windpark Pampero ten zuiden van Turnhout werden vorig jaar gerealiseerd samen met Eneco, dat zich door die samenwerking verzekert van een lokale betrokkenheid, wat de slaagkansen van windprojecten vergroot. Samen met drie andere burgercoöperaties ging Campina vorig jaar zelfs een structurele samenwerking aan met windontwikkelaar Eneco, in eerste instantie om te investeren in de gedeeltelijke aankoop van een Eneco-windturbine. De vier coöperaties lanceerden daarvoor een kapitaaloproep bij hun achterban. Op die manier realiseren ze niet alleen de energietransitie voor de burger, maar ze maken die ook van de burger. Later volgen wellicht nog meer windprojecten met Eneco.

Zonnepanelen op basisschool

Ook lokale besturen hebben met Campina Energie een partner om energieprojecten te realiseren. Zo startte de gemeente Beerse vorig jaar een traject met Campina Energie om zowel op het woonzorgcentrum Onze-Lieve-Vrouw als op de turnzaal van de basisschool zonnepanelen te leggen. Dat gebeurde als onderdeel van een energie-actieplan om de

energieprijzen te temperen en het energieverbruik te verminderen. Ook de gemeente Ravels ging in zee met Campina Energie om maar liefst 689 zonnepanelen te plaatsen op het dak van een hal. Het opgewekte vermogen wordt gebruikt om het gemeentelijke patrimonium te verwarmen en te verlichten. Inwoners van de gemeente kunnen aandelen kopen van de installatie en participeren zo in de winst.

Solidariteitscampagne

De winst die Campina Energie realiseert door zijn lokale en regionale projecten, vloeit deels terug naar de vennoten. Maar de coöperatie steunt ook diverse plaatselijke projecten die de regio ten goede komen, zoals energiebesparende projecten in gebouwen van lokale verenigingen en organisaties. Maar vorig jaar lanceerde de coöperatie ook een solidariteitscampagne om de vier armoedeorganisaties in de Kempen te ondersteunen tijdens de energiecrisis. Ze riep mensen op om hun basispakket energie van 196 euro per maand te doneren aan een van de armoedeorganisaties. /

www.campinaenergie.be

“Lokale besturen hebben met Campina Energie een partner om energieprojecten te realiseren.”

Campina Energie

“Onze melk heeft dezelfde voedingswaarden als koemelk, maar ze is ecologisch interessanter en allergievriendelijk.”

Louis Curtil

TIPTOH

Melk van erwten

In hippe koffiebars is het ondertussen doodnormaal om de keuze te krijgen tussen koemelk of een alternatief, zoals havermelk of sojamelk. Meer dan 60 procent van de Belgische gezinnen zou zelfs minstens één keer per jaar een plantaardig alternatief kopen. Sinds kort is er ook erwtenmelk, een innovatief product van twee jonge vrienden. Zoals zovele businessideeën is het ontstaan in de coronaperiode.

Melk is niet voor iedereen goed. Heel wat mensen zijn lactose-intolerant. Bovendien is de zuivelindustrie een grote uitstoter van CO₂ en methaangassen. Plantaardige alternatieven voor melk raken daardoor steeds meer ingeburgerd: sojamelk, havermelk, amandelmelk, rijstmelk ... Recent is ook erwtenmelk een alternatief. Vrienden Louis Curtil (29) en Arnaud Muylaert (24) lanceerden een eigen merk: Tiptoh. Met het merk wil het duo bijdragen aan het verminderen van onze ecologische voetafdruk.

Coronaperiode

Kinesist Curtil heeft een passie voor plantaardige voeding en begon tijdens de coronaperiode te experimenteren met plantaardige amandelmelk. Handelsingenieur Muylaert zorgde voor het zakelijke aspect. Dure amandelen (die bovendien bij de teelt veel water nodig hebben) werden ingeruild voor een interessantere peulvrucht die ze in het buitenland leerden kennen: de gele spliterwt. De perfecte (smaak)-combinatie werd gevonden door samen te werken met foodlab Proef in Schellebelle, een testlabo dat helpt om innovatieve voedselproducten te realiseren. Voor de productie van de melk klopte het duo aan bij

de zuivelfabriek Olympia in Herne. De opstart werd gefinancierd met geld van familie en vrienden (met Winwinleningen), een subsidie van het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) en een Startlening bij PMV. Anderhalf jaar later lag de melk op de markt, gebaseerd op gele spliterwten. Die kunnen in Europa worden geteeld — het gros van de erwten van Tiptoh wordt duurzaam gekweekt in het noorden van Frankrijk — en vergen minder water dan de teelt van rijst.

Nutri-Score A

Het romige drankje zou zelfs fervente koemelkdrinkers moeten kunnen verleiden. “Onze melk heeft dezelfde voedingswaarden als koemelk, maar ze is ecologisch interessanter en allergievriendelijk”, weten Curtil en Muylaert. De melk (met Nutri-Score A) is immers vrij van allergenen en stoffen die intolerantie veroorzaken: gluten, soja, noten, lactose ... Het maakt van erwtenmelk een neutraal ingrediënt dat in veel gerechten kan worden gebruikt. Tiptoh is verrijkt met calcium en vitamines D en B12 (waar veganisten vaak een tekort aan hebben).

Delhaize

Naast de originele versie ontwikkelde het duo nog twee varianten: een chocoladevariant en een ongezoete, neutrale variant die ideaal is om mee te koken. De brikken zijn online te koop en sinds vorig jaar ook verkrijgbaar bij retailpartner Delhaize. De concurrentie is niet mals. Het Zweedse Sproud is misschien wel de bekendste speler in een groeiende markt. Curtil en Muylaert hopen het verschil te maken door een hogere kwaliteit en lokale productie. De ambitie is om stevig te groeien, met een groter volume de melk goedkoper te kunnen aanbieden (een liter kost vandaag 2,79 euro), en ook andere plantaardige zuivelproducten op de markt te brengen, zoals puree of roomijs. /

www.tiptoh.eu

HERO ON SOCKS

Sokken voor een betere wereld

Relatiegeschenk

De sokken zijn online te koop, per paar of in een box met vier paar. Vanaf 500 exemplaren kunnen ze worden geproduceerd met een eigen design. Niet alleen zijn ze op die manier een ideaal relatiegeschenk, bedrijven kunnen met de sokken ook hun duurzame imago versterken. Wendy droomt ervan om op termijn bedrijfskleding — uniformen, werkkledij ... — te laten recycleren tot sokken. “Het gros van de bestellingen gebeurt vandaag toevallig: ik geef een opleiding in een bedrijf, vertel er over mijn zaak en het bedrijf besluit sokken te laten maken. Mijn doel is om in dat proces meer structuur te krijgen zodat we méér sokken kunnen verkopen om méér mensen te kunnen helpen”, aldus Wendy, die meer snelheid zou willen maken met haar onderneming omdat ze zoveel zou kunnen betekenen voor zoveel mensen. Per verkocht paar sokken wordt immers een paar geschonken aan een dakloze — de verdeling ervan gebeurt door de eigen HOS-foundation via de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW). “Het helpt niet dat er in België geen geschikt statuut is voor ondernemingen als de onze. In Nederland komt dat er met de maatschappelijke bv wél. Bij ons tellen uiteindelijk enkel de cijfers, terwijl de sociale impact die je als bedrijf hebt, óók een cijfer is”, vult vennote Wendy Raymakers aan.

Conceptstore

Het kleurrijke sokkenlabel wordt ook verkocht in een eigen winkel: de VITA-conceptstore. Die bevond zich aanvankelijk in de Turnhouse Otterstraat, in de voormalige conciërgewoning van hemdenfabriek Vita. Voor de verhuis naar een groter en centraler pand deden de dames een beroep op Winwinleningen. De winkel bevat ook artikelen van diverse duurzame producenten en die worden uitgesteld op meubilair uit gerecycleerd materiaal. Er zijn een twintigtal duurzame merken die elk een eigen stukje van de winkel huren. Vanuit die plek trachten ze het publiek mee te krijgen in het duurzaamheidsverhaal en aan te zetten tot recyclage. “De weg is nog lang wanneer je de lange rijen voor de pop-up van diverse duurzame merken Shein ziet op de Meir in Antwerpen”, verzucht Wendy Raymakers. Samen met haar venoot zoekt ze daarom actief naar manieren om de gedoe-factor bij recyclage te verminderen. “Mensen vinden het een gedoe om te recycleren. Ze willen niet nog een recyclagegroep erbij naast de blauwe zak, het papier, het rest- en het groenafval. Samen met partners als bpost zoeken we naar oplossingen om sokken en ander klein textiel op een snelle manier te laten inzamelen, zonder gedoe.” /

www.hero-on-socks.com

Wat doe je met versleten sokken? Wellicht gooi je ze in de vuilnisbak, waardoor ze bij het restafval terecht komen en worden vernietigd. Jammer, want sokken zijn te recycleren. Dat is wat HeroOnSocks doet. Van oude sokken, jeans of ander gerecycleerd materiaal maken ze nieuwe sokken, meestal voor bedrijven. Maar ook voor een goed doel.

Het verhaal van HeroOnSocks begint wanneer Wendy De Moor besluit om met sokken het leven van mensen positief te veranderen. Ze gaat sokken maken uit oude jeans en schenkt per verkocht paar sokken een paar aan daklozen. Na een succesvolle passage in De Warmste Week werd het initiatief een heuse onderneming. “Per ongeluk is dat gebeurd. Ik was actief als aannemer en besloot ermee te stoppen”, vertelt ze. Vandaag geeft ze les en maakt ze met HeroOnSocks sokken van gerecycleerde materialen voor particulieren, maar vooral voor bedrijven. HeroOnSocks heeft verschillende collecties sokken die elk gebruikmaken van verschillende materialen.

BLOEMBEREN

“Wij zijn heel goed in relativeren”

“Door de zorgvuldige kweek van het desem en de langere rijstijden vergt een zuurdesembrood veel meer voorbereiding dan een gewoon brood.”

Nick Symons

In april vorig jaar opende in Deurne zuurdesembakkerij Bloemberen in een voormalig schooltje. Alles wat in de artisanale bakkerij met koffiebar wordt gemaakt, kan ter plekke worden opgegeten in een fantastische tuin. Een te ontdekken eetadresje.

Het aantal warme bakkerijen daalt zienderogen: van de ruim 4.000 uit 1994 schoten er twee jaar geleden nog maar 2.708 over. Bakkers kampen niet alleen met torenhoge energie- en grondstoffenprijzen, ze lijden ook onder de bikkelharde concurrentie van de supermarkten. Het nachtwerk en de vele werkuren doen weinig jongeren voor de stiel kiezen. Mensen proeven het verschil niet meer tussen supermarktbrood en ambachtelijk brood, klinkt het weleens. Tegelijk is er een andere trend: koks, ingenieurs, journalisten en andere carrièreswitchers kiezen bewust voor het broodambacht. Hun zuurdesembrood is alles wat fabrieksbrood niet is: handgemaakt, traag gerijpt én populair. Ook PS-voorzitter Paul Magnette eet alleen brood dat hij zelf bakt (en schreef er zelfs een boek over).

Zuurdesem

Zuurdesem is een fermenterend mengsel van water en meel, dat zorgvuldig moet worden opgekweekt. Desembroodbakkers gebruiken zuurdesem in plaats van zuivere gist om het deeg te laten rijzen, en ook om het een rijkere smaak te geven. Door de zorgvuldige kweek van het desem en de langere rijstijden vergt een zuurdesembrood veel meer voorbereiding dan een gewoon brood. Maar het heeft een hogere voedingswaarde en is makkelijker verteerbaar. De broden, croissants, koffiekoeken en taarten van Bloemberen worden gemaakt volgens een vast ritme. Nick Symons is medeoprichter: “Alles gebeurt een dag vooraf. Op maandag toeren we (boter in deeg verwerken), op dinsdag worden de koeken voorbereid en woensdag is de broodproductiedag met het oog op de verkoop die donderdag start.” De zaak is open op donderdag, vrijdag en zaterdag.

Extra bakker

Van het trio dat in Antwerpen met Bloemberen startte, had enkel Niels Van Heertum ervaring als hoevebakker voor de leden van een gemeenschapsboerderij. Vooral de grotere hoeveelheden bleken bij Bloemberen een uitdaging. Geluidstechnicus Nick Symons leerde de stiel van Niels en zangeres Jony Overdijk is verantwoordelijk voor de koffiebar en regelt de administratie. “Vanaf de eerste dag loopt het vlot: met een prijs van 5 euro voor een brood is dat geen evidentie in een volkse buurt”, vertelt Nick Symons. “Ook onze keuze om géén cola te verkopen is inmiddels aanvaard: niemand vraagt er nog naar.” De zaak werkt enkel met eerlijke producten en heeft ondertussen zoveel horecaklanten dat zelfs een extra bakker werd aangetrokken. Bloemberen bevindt zich in een vroegere school. “We huren het gebouw van AG Vespa, het autonome gemeentebedrijf voor vastgoed en stadsprojecten, nadat ons ingediende bedrijfsplan werd gekozen als nieuwe bestemming van het gebouw. De tuin, met zicht op de vliegtuigen die opstijgen en landen op de luchthaven van Deurne, is voor de zaak een grote meerwaarde.

Relativeren

Toen het trio bij PMV aanklopte voor financiering, werd die aanvraag aanvankelijk geweigerd. Net op dat moment was de oven geleverd die drie maanden voordien was besteld. Het trio had geen keuze en veel stress: nu moesten ze wel doorgaan met hun plannen. “De beslissing van PMV bleek te zijn gebaseerd op een misverstand, terwijl wij volgens onze informatie wel degelijk aanspraak konden maken op een Startlening. Nadat ik gebeld had om de situatie uit te klaren, is de financiering probleemloos en snel toegekend”, weet Symons. “De hele situatie heeft ons dichter bij elkaar gebracht en heeft ertoe geleid dat we heel goed zijn geworden in relativeren.” De zaak doet het vandaag beter dan verwacht, al blijft het trio voorzichtig. “Op de oven en de koelcel na is alles tweedehands. Over volgende aankopen denken we goed na: een grotere oven, een rijkskast voor koeken, terrasmeubilair. /

DEXTER

Boekhouden voor beginners

Met de boekhoudapp Dexter maken Robbe Claessens, Stan De Pauw en Giel Thomas het makkelijk voor eenmanszaken om zelf hun boekhouding te voeren. Ze verlagen zo de drempel naar het ondernemerschap: studenten, bijvoorbeeld, zien op tegen de administratie en de kosten, en heel wat zelfstandigen in bijberoep vinden moeilijk een accountant. Met een Startlening van PMV willen de ondernemers het bereik van de app vergroten.

“Onze eerste start-up White Labels, een platform om freelance studenten in contact te brengen met kmo’s, leidde tot het idee om een boekhoudplatform te ontwikkelen. We ervoeren dat geïnteresseerde studenten niet als freelancer wilden werken omdat de administratie en de kosten van het ondernemerschap hen afschrikten. Hun ouders wilden bovendien dat ze fiscaal ten laste bleven om het kindergeld te kunnen behouden, en ook de combinatie met andere bijverdienjobs maakte hen onzeker. We besloten het geweer van schouder te veranderen en Dexter te ontwikkelen: een webapplicatie die het voor student-ondernemers en zelfstandigen in bijberoep mogelijk maakt om zelf hun boekhouding in handen te nemen, al dan niet begeleid door een accountant”, vertelt Stan De Pauw.

Ondernemerschap stimuleren

De app maakt het makkelijker om te ondernemen. Giel Thomas: “Studenten die hun opleiding met een freelance job combineren, ontwikkelen heel wat competenties die belangrijk zijn in hun latere carrière. Wij willen daarom zoveel mogelijk studenten stimuleren om te werken tijdens hun opleiding. Hun statuut is zeer gunstig: ze betalen

nauwelijks sociale bijdragen. Bepaalde grenzen mogen ze echter niet overschrijden, en administratief moet alles correct zijn. Ze moeten bijvoorbeeld een btw-listing maken en de personenbelasting correct ingeven. Ons platform maakt het hen makkelijker om de stap naar het ondernemerschap te zetten.” Ook voor zelfstandigen in bijberoep is dat het geval: “Zij vinden soms moeilijk een accountant. Heel wat kantoren zijn overbevraagd, en bijberoepers zijn door hun vaak lagere en onzekere omzet niet altijd de ideale klanten. Met onze app kunnen ze hun boekhouding zelf in handen nemen waardoor de accountant zich kan focussen op gericht advies”, aldus Giel Thomas.

Fiscale controle

De applicatie ontwikkelden ze grotendeels zelf. De boekhoudkundige input vonden ze bij Giel Thomas, co-founder van de onderneming en ex-accountant. “De eerste gebruikers zijn alvast zeer enthousiast”, weet Robbe Claessens. “Met het platform kunnen ze de aangifte voor hun personenbelasting voorbereiden, hun btw-listing maken, facturen opstellen, offertes voorbereiden en kosten ingeven (door foto’s van bonnetjes toe te voegen).” Kennis van boekhouden is niet nodig: het programma geeft aan wat er moet gebeuren en doet zelfs suggesties.

Startlening

PMV meent dat het platform het antwoord is op een nood in de markt en gelooft in de toekomst van de start-up. Het ondernemerstrio kreeg dan ook een Startlening om het platform op te schalen en de bekendheid ervan te vergroten. Ook met andere geïnteresseerde financiers heeft Dexter al gesprekken gehad, maar het ondernemerstrio wil eerst verder evolueren om een duidelijker zicht te krijgen op de schaalbaarheid en de waardering van de business. Alvast dat laatste lukt aardig: niet alleen zijn er al flink wat klanten, Unizo Antwerpen verkoos de start-up in november vorig jaar als ‘beloftevolle kmo van het jaar’.

www.dexter.be

THRIVE

“Het is allemaal heel snel gegaan”

Met het alcoholvrije sports recovery beer Thrive brengt ondernemer Laurens D’Hoore een volledig nieuw product op de markt: een bier dat gezond én functioneel is door de unieke toevoeging van proteïnen. Bij PMV vond hij de nodige financiering.

Thrive, 's werelds eerste sports recovery beer, is het resultaat van een uit de hand gelopen hobby van Laurens D’Hoore, die zichzelf ‘bovengemiddeld sportief’ noemt. “Een paar jaar geleden begon ik met triatlon. Eerst een kwart, dan een halve en uiteindelijk de volledige afstand. Het is toen dat mijn idee ontstond.” Na een inspanning volgt bij veel sporters immers de ontspanning met een goede pint. Maar alcohol is geen goed idee vlak na het sporten: het is niet voedzaam, dehydrateert én verhindert het herstel. Wat drinkt een triatleet dan wel? “Alcoholvrij bier voor de gezelligheid en chocolademelk of een recovery shake voor het herstel, want daar zitten de nodige proteïnen in. Maar een smakelijke mix is dat niet”, klinkt het. Daarmee was de basis voor Thrive gelegd.

Milkshake

D’Hoore kende bij het begin van zijn avontuur weinig tot niets van brouwen. Hij klopte met zijn idee aan bij het innovatiecentrum voor brouwen van de KU Leuven. “Een goed alcoholvrij bier maken is niet makkelijk. Nog moeilijker wordt het als je er voedingsstoffen aan toevoegt. Het werd snel duidelijk waarom er nog geen bier met extra proteïnen bestond”, legt hij uit. De coronapandemie gaf hem extra tijd om aan het recept te werken. “De grootste uitdaging was om de proteïnen toe te voegen zonder dat je ze proeft of ziet. Sommige eerste testen leken meer op milkshake dan op bier, maar het is gelukt.” Maar na de ontwikkeling moest het product ook in de winkelrekken geraken en moesten de mensen het leren kennen. Al snel botste de ondernemer op een grote financiële uitdaging. “Thrive sloeg snel aan. We gingen steeds grotere volumes brouwen. Die productie moet je meteen betalen, terwijl de inkomsten pas na de verkoop volgen. Om te groeien hadden we werkkapitaal nodig. Een jong bedrijf dat nog geen winst maakt, kan niet zomaar bij een bank aankloppen voor een lening”, weet hij.

Vertrouwen

Financieel analist Pieter-Jan D’Haese behandelde het dossier bij PMV. “Ik ben Thrive gewoon gaan testen. In mijn sportclub ging de verkoop snel: de

barman diende voortdurend bijkomende bestellingen te plaatsen.” Thrive kon aantonen dat het tractie had. Er liepen onderhandelingen met verschillende retailers en er was een sponsordeal met wielploeg Lotto-Soudal. “Laurens is heel snel van onderzoek en ontwikkeling naar verkoop gegaan en dat liep allemaal vlot. Het wekt vertrouwen voor een financier wanneer een ondernemer zo snel kan schakelen”, zegt D’Haese. Thrive kreeg bij PMV een Cofinanciering van 150.000 euro. De bank leende hetzelfde bedrag uit en deed daarvoor een beroep op een waarborg bij PMV. D’Hoore heeft een ambitieuze groeistrategie voor ogen. Het product mag dan über-Belgisch zijn, hij is niet van plan om onder de kerktoeren te blijven. En dus zal er nog financiering nodig zijn. “Financiering is iets waar tijd in kruipt.” De juiste partner vinden, was voor D’Hoore heel belangrijk. “Geld is niet het enige dat telt. De vraag is wie de visie en strategie begrijpt en wie een meerwaarde kan bieden. Op dat vlak was de samenwerking met PMV een verademing. Ik kreeg gewoon telefoon van Pieter-Jan om een aantal dingen te bespreken. Ik merkte meteen de wil om mee te denken en samen te werken. Ik had verwacht dat alles formeel en traag zou lopen, maar het is allemaal heel snel gegaan.” /

www.thrivebeer.com

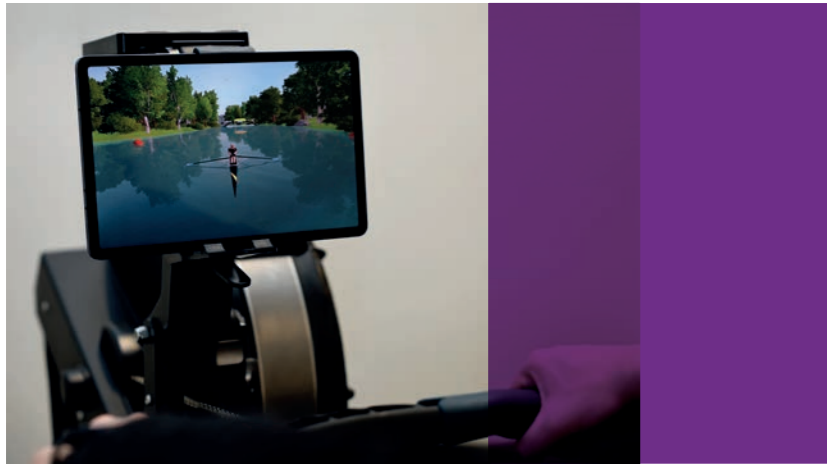
“Geld is niet het enige dat telt. De vraag is wie de visie en strategie begrijpt en wie een meerwaarde kan bieden. Op dat vlak was de samenwerking met PMV een verademing.”

Laurens D’Hoore

SALTY LEMON ENTERTAINMENT

Virtueel roeien

Toproeier Ward Lemmelijn is ambassadeur van roei-applicatie EXR, een product van de game development-studio Salty Lemon Entertainment, opgericht door vier oud-studenten van de bekende Kortrijkse opleiding Digital Arts & Entertainment (Howest). De app maakt indoorroeien leuker, motiverender en geconnecteerder.

Roeiers kunnen EXR — een kruising tussen een game en een sport-app — via bluetooth verbinden met hun roeistoestel zodat ze zichzelf niet alleen virtueel zien roeien, maar ook hun trainingsschema's kunnen voltooien of zelfs minigames kunnen spelen. Een trainingssessie op een roeistoestel kan immers heel eentonig zijn: er is weinig interactie en niets te beleven, wat niet erg motiverend is. Roeiers kunnen dankzij de 'gamification van indoorroeien' met EXR in een setting naar keuze alleen roeien, het opnemen tegen zichzelf (door de vorige prestatie te visualiseren) of een wedstrijd aangaan met andere spelers. De app houdt alle gegevens bij en roeiers kunnen hun profiel ook koppelen aan diverse andere apps, zoals Strava, zodat ze hun prestaties kunnen delen met hun community.

Succes

EXR is te vergelijken met het populaire Zwift, dat thuistrainingen voor lopers en fietsers virtualiseert en er een gamification-aspect aan heeft toegevoegd. Mede door corona is thuis sporten ingeburgerd geraakt. EXR werd in september 2021 uitgebracht en was meteen een succes. In 2022 volgde een dip: met de lange zomer en de hoge inflatie had een luxeproduct als EXR het moeilijk. In de winter steeg de vraag weer en de app is vandaag aan een sterk traject bezig. Ondertussen zijn er al bijna 2.500 betalende gebruikers. EXR mikt op (top)roeiers en enthousiaste recreanten, bijvoorbeeld mensen die thuis of in hun lokale fitnessruimte of roeiclub een roeistoestel hebben en frequent roeien. Door het gamification-aspect wil de onderneming ook niet-roeiers aan boord krijgen.

Howest

De vier founders volgden allemaal de opleiding Digital Arts & Entertainment (DAE) aan Howest in Kortrijk: Keke Kokelenberg (business), Jef Reniers (CTO), Tibeau Segers (lead artist) en Alfred Campenaerts — broer van — als CEO. EXR is hun tweede project, nadat ze geen financiering vonden voor een eerste, klassiekere, game. Toevallig kwamen ze bij het roeien terecht, nadat Sport Vlaanderen initiatieven zocht om mensen via virtual reality aan het sporten te krijgen en ze zo bij de Vlaamse Roeiiga belandden. Toen ze via Alfreds broer op Zwift stuitten en merkten dat iets dergelijks nog niet bestond voor het roeien, ging de bal aan het rollen.

Break-even

Ondertussen telt de onderneming al vier medewerkers. Meerdere partijen maakten de eerste release mogelijk, zoals de Vlaamse Roeiiga, VLAIO, Sport Vlaanderen en het Vlaams Audiovisueel Fonds. Daarna volgde een eerste investeringsronde om de applicatie uit te breiden, personeel aan te trekken en de bekendheid te vergroten. Het businessmodel van Salty Lemon Entertainment (SLE) is vandaag ge-

baseerd op maandelijkse abonnementen. Later wil SLE ook inkomsten halen uit partnerships en advertenties. "De app is nu sterk genoeg. We willen nu break-even draaien door sterk te gaan groeien", zegt Campenaerts. Hij klopte daarvoor aan bij investeerders én bij PMV, dat met een Cofinanciering een deel van de financieringsoplossing bood.

Roeiland

In tegenstelling tot onze buurlanden is België niet echt een roeiland. EXR moet dan ook een internationaal product worden. SLE gaat de app in verschillende talen uitbrengen om de distributiesnelheid te vergroten. Tegelijk zoekt het internationaal naar partners zoals fabrikanten en roeifederaties. "We willen de grootste speler worden in de indoorroeimarkt", aldus Campenaerts, die met EXR de enige virtuele roei-app met 3D-simulatie ter wereld heeft en een voorsprong heeft van twee jaar op mogelijke concurrenten. Potentieel is er genoeg: er zouden wereldwijd maar liefst 30 miljoen actieve indoorroeiers zijn. Hét voorbeeld — tevens de grootste concurrent — is Zwift, dat een app ontwikkelde voor loop- en fietstrainingen en zowat twee miljoen betalende gebruikers heeft. /

www.saltylemonentertainment.com

"EXR mikt op (top)roeiers en enthousiaste recreanten, bijvoorbeeld mensen die thuis of in hun lokale fitnessruimte of roeiclub een roeistoestel hebben en frequent roeien."

Alfred Campenaerts

COCOON

Hoe een hotel overnemen?

Begin vorig jaar namen Bjorn Mylle en Carla Van Dorpe hotel Cocoon te Oostende over. Na een lange horecaperiode in Kortrijk lonkte het Noordzeestrand. Na een geslaagd overnameparcours volgde, mede dankzij een goede zomer en een stevig businessplan, al een goed eerste jaar.

Sinds 2001 baatten Bjorn Mylle en Carla Van Dorpe Bistro Bellino uit in Kortrijk, eerst in de Onze-Lieve-Vrouwestraat en vervolgens in een knap gerenoveerd herenhuis aan de Gentssesteenweg. Ze brachten er een klassieke en populaire keuken met Italiaanse toetsen: chateaubriand, sliptong, ossobucco, pasta's ... Toen ze in Oostende gingen wonen, ontstond bij het hardwerkende koppel het idee om in de badstad ook een zaak te beginnen: een hotel.

Niet te koop

Viersterrenhotel Cocoon aan de Van Iseghemlaan ligt vlak bij het centrum met winkels en horecazaken, maar ook op slechts honderd meter van het strand. Het 67 kamers tellende hotel was in handen van de familie Verdonck, maar werd in 2018 overgenomen door de groep Caenen (bouwpromotor) en HIF (Hotel Investment Fund), die het grondig renoveerden. Airco, liften, leidingen en sanitair werden vernieuwd, net als alle kamers. "Het hotel stond niet te koop. We hebben zelf de vraag gesteld, via een makelaar", vertellen Mylle en Van Dorpe, die zich bij de aankoop vooral lieten leiden door hun buikgevoel. "Door corona waren er zelfs geen cijfers van een volledig boekjaar", weet het koppel.

Sparring partner

Het koppel liet zich eerst begeleiden door een boekhouder en wendde zich nadien tot Luc Meertens van CFO Centre, een organisatie van een elftal parttime CFO's die het financiële beleid voeren voor kmo's die te klein zijn om zelf een CFO aan te stellen. Bij een tiental klanten doet hij alles wat een CFO doet: bedrijfsfinanciering, managementrapportering, overnames, splitsing van vennootschappen ... Tevens is hij voor die klanten een sparring partner, die meedenkt over de strategie. "Heel wat kmo's worden geleid door hardwerkende ondernemers die hun bedrijf doen groeien, maar bij wie het financiële aspect niet de focus is", weet hij.

Slapeloze nachten

De overname van hotel Cocoon was geen simpel dossier. "We hebben veel slapeloze nachten gehad", vertellen de overnemers. Er moesten twee vennootschappen worden overgenomen: de vastgoedvennootschap en de uitbater. Daardoor waren er heel wat partijen betrokken (met heel veel overleg tot gevolg): drie banken, de overlater, de overnemers, PMV, notarissen en boekhouders. "Voor al die partijen moet er een behoorlijke deal op tafel liggen: interessant genoeg voor de overlater, comfortabel voor de banken en behapbaar voor de overnemers. Dat is gelukt, mede dankzij de stevige inbreng van de overnemers, de nieuwe huisbankier die is ingestapt en de bijdrage van PMV die de

kans op een succesvol akkoord heeft vergroot", vertelt Meertens, die het businessplan schreef dat de basis vormde voor het akkoord.

Bezettingsgraad

"Ondanks de stevige financieringskost van de overname laat het businessplan voldoende ruimte voor terugbetaling", legt Meertens uit. Hij is blij dat het plan ondertussen wordt gerealiseerd: 2022 was een goed jaar met een hoge bezettingsgraad, en 2023 ziet er zelfs beter uit met een nog hogere bezettingsgraad én een veel betere kostencontrole. "Een hotel runnen is niet alleen keihard werken — een bezettingsgraad van 95% betekent elke dag 63 kamers schoonmaken en de catering voorzien voor een 150-tal mensen — maar het is ook een leerproces, niet het minst op het vlak van (online) prijszetting. Bjorn en Carla krijgen dat steeds beter onder de knie." Het koppel denkt ondertussen aan een bijkomend restaurant, in of naast het hotel, en raadt overnemers aan om zich goed te laten begeleiden door een financiële vakman en, vooral, om door te zetten. /

www.hotelcocoon.be

"Met SPC zetten we een grote stap richting circulair gebruik van materialen."

Kees Tempelaars

HDM

Groothandel wordt productiebedrijf

HDM, groothandel in binnen- en buitenbekleding, gaat zelf wanden produceren voor buitengevels en badkamers. De productie van een innovatief materiaal uit China wordt zo naar België gehaald. "We zien vaak dat de maakindustrie verdwijnt uit ons land. Hier doen we het omgekeerde." PMV financiert.

"In 2012 meldde ik een patent aan op een product dat voor een hoge resistentie tegen uv-stralen zorgt. Zo blijven materialen 20 tot 30 jaar goed zonder te verkleuren, zelfs buiten", vertelt HDM-topman Kees Tempelaars. "Alleen bleek het heel moeilijk om de juiste drager te vinden. PVC zet uit, hout kan niet tegen water en ga zo maar door. In mijn zoektocht naar een geschikt oppervlak ben ik in 2018 SPC tegengekomen." Stone Polymer Composite (SPC) bestaat voor 75 procent uit kalksteen, voor 23 procent uit PVC en voor het overige uit additieven. "Het bleek zeer geschikt om onze folie op te lamineren", aldus Tempelaars.

100 procent recycleerbaar

Zijn bedrijf, sinds 1989 een groothandel in producten voor de binnen- en buitenbekleding van wanden, plafonds en vloeren, gaat nu zelf SPC produceren, in eerste instantie voor buitengevels en badkamers. De CEO is laaiend enthousiast over de eigenschappen van het nieuwe materiaal: "Het is waterbestendig, brandwerend en 100 procent recycleerbaar. Zelfs de restfracties die tijdens de productie ontstaan, zijn herbruikbaar. Met SPC zetten we een grote stap richting circulair gebruik van materialen." Met de keuze om zelf SPC te vervaardigen, evolueert HDM van groothandel naar productiebedrijf.

Productie naar België

Voor PMV was de omschakeling van groothandel naar productiebedrijf een belangrijke factor in de beslissing om in HDM te investeren. Investeringsmanager Karien Husson: "We zien vaak dat de maakindustrie verdwijnt uit ons land. Hier wordt productie uit China naar België gehaald." De financiering van de plannen bleek een stevige uitdaging. "HDM is een mature onderneming met een rendabel businessmodel die plots wil omschakelen. Dan verandert niet alleen het risicoprofiel van de onderneming grondig, ze kan voor die nieuwe activiteiten geen trackrecord voorleggen waardoor ze eigenlijk van nul start. Natuurlijk vragen banken zich dan af of dat gaat lukken", vat Husson de situatie samen.

Extra buffer

De oplossing was dat PMV optrad als cofinancier, naast de bank, met een achtergestelde lening. "Door die extra buffer te bieden, heeft PMV de hele financiering vlot getrokken", zegt Ann Schepers, financieel directeur bij HDM. Door vertragingen bij leveranciers van de productielijn bleek dat ook extra werkkapitaal nodig was om de periode tussen de investeringen en de eerste betalingen te overbruggen. Opnieuw sprong PMV in de bres. "Als je een gebouw financiert, kan je daar als bank makkelijk een pand op nemen om je risico af te dekken. Bij werkkapitaal is dat minder evident, zeker als je nog maar net opstart. Je merkt dat een bank in zo'n geval terughoudend is omdat het risico moeilijk in te schatten is", legt Husson uit. PMV leverde daarom een waarborg die 75 procent van het risico afdekt, waarop de bank bereid was om het gevraagde bedrag aan werkkapitaal ter beschikking te stellen. /

www.hdm.be

“Hoewel dieselgeneratoren een evidente keuze zijn bij energietekorten, zijn ze geen efficiënte manier om energie op te wekken: ze staan vaak uren te draaien om maar enkele seconden een piekvermogen op te vangen.”

Arne Van Acker

BRIGHT ENERGY

Bakken en bouwen op batterijen

In Gent opende eind vorig jaar een nieuwe bakkerij van chocolatier-patissier Joost Arijs, ingericht door toparchitect Glenn Sestig. De ovens en koeling vragen om een aangepaste netaansluiting, maar die kon niet meteen geïnstalleerd worden. Een dieselgenerator wilde de bakker niet gebruiken, en zo kwam hij terecht bij het jonge familiebedrijf Bright Energy, dat bouwerven — waar nog veel ruimte is voor verduurzaming — op batterijen laat werken en komaf maakt met vervuilende dieselgeneratoren.

Het zag er naar uit dat de bakkerij moest worden aangesloten op een dieselgenerator — in tegenstelling tot vervuilende dieselwagens mogen die wél in het stadscentrum — maar met batterijen vond de bakker een stil, geurloos en milieuvriendelijk alternatief. Bright Energy van broers Arne en Sam en zus Lisse Van Acker werkte voor de bakkerij een duurzame batterijoplossing uit. De firma ontstond nadat hun ouders in 2016 een thuisbatterij van Tesla lieten installeren, de tweede in België. Het trio — toen nog studenten — zag al snel in dat daar meer uit te halen viel en sloeg aan het programmeren. Ze ontwikkelden een zelflerend softwareprogramma dat hun elektriciteitsverbruik monitorde en zo de thuisbatterij optimaal liet renderen. Aanvankelijk was het plan om met de oplossing generatoren op festivals te vervangen door batterijen, maar de bouwsector bleek meer potentieel te bieden.

Piekvermogen

De allereerste testcase stond op een bouwterrein in Hamme: een oude, oranje, gebutste container vol met batterijen en een kleine airco aan de buitenkant. De commercialisatie was niet evident. Met de hulp van VLAIO en dankzij financiering met een waarborg van PMV evolueerde de oplossing naar compacte batterij-units die aannemers onmiddellijk kunnen inpluggen. De technologie is ondertussen al toegepast op verschillende werven in Vlaanderen. Voor bouwbedrijven is de oplossing van Bright Energy een kans om over te stappen naar duurzame energie. De bouwsector is wereldwijd verantwoordelijk voor 39% van de CO₂-uitstoot: er is dus nog heel wat winst te boeken. Hoewel dieselgeneratoren een evidente keuze zijn bij energietekorten, zijn ze geen efficiënte manier om energie op te wekken: ze staan vaak uren te draaien om maar enkele seconden een piekvermogen op te vangen (wanneer bijvoorbeeld een torenkraan wordt ingezet). Ze zorgen op die manier voor onnodig veel uitstoot van CO₂ en fijn stof, maken veel lawaai en zijn dus allesbehalve duurzaam. Aannemers zijn daarom wel te vinden voor een goedkoper en milieuvriendelijker alternatief: de batterij.

Modulaire batterij

Het systeem van Bright Energy werkt op maat: klanten betalen enkel de energie die ze verbruiken. Op basis van het energieplan van de werf wordt de optimale grootte van de modulaire batterij

en de netaansluiting bepaald. Zodra de batterij-unit geïnstalleerd is, wordt de batterij aangestuurd door slimme laadalgoritmen die gebruikmaken van artificiële intelligentie: de batterij neemt stroom van het net wanneer die het goedkoopst is. Het energieverbruik op de werf wordt gemeten en kan worden vergeleken met het verbruik op andere werven: bouwbedrijven kunnen zo energie efficiënter gaan verbruiken. Het systeem is ecologisch, niet duurder dan een dieselgenerator en het zorgt voor veel minder overlast voor de buurt.

Fossielvrije werven

Bouwbedrijven als Denys, Artes, Maes en Democo maken al gebruik van de batterijoplossing. Ook projectontwikkelaar ION besliste om zijn werven te gaan elektrificeren. Kranen en ander zwaar bouw materieel zullen niet meer worden aangesloten op dieselgeneratoren maar op werfbatterijen. Ook de projectontwikkelaar wil niet alleen fossielvrije gebouwen gaan ontwikkelen, maar ook zijn werven fossielvrij maken: het slaat daarvoor de handen in elkaar met het jonge familiebedrijf uit Gent. Door een werf met één torenkraan aan te sluiten op een werfbatterij in plaats van een dieselgenerator wordt gemiddeld 60.000 kg CO₂ per werf per jaar bespaard, berekende de projectontwikkelaar. Dat komt overeen met de uitstoot van een gemiddelde wagen die zo'n 350.000 kilometer aflegt. /

www.bright-energy.eu

KERNCIJFERS – 42

GEADVISEERD &
BEHEERD VERMOGEN – 43

OPSPLITSING PORTEFEUILLE – 44

DIRECTE INVESTERINGEN
PMV IN BEDRIJVEN – 45

GEÏNVESTEERD VERMOGEN – 45

Cijfers & grafieken

INVESTERINGEN
STANDAARDLENINGEN – 46

WAARBORGEN – 47

WINWINLENINGEN – 48

VASTGOED EN
INFRASTRUCTUUR – 49

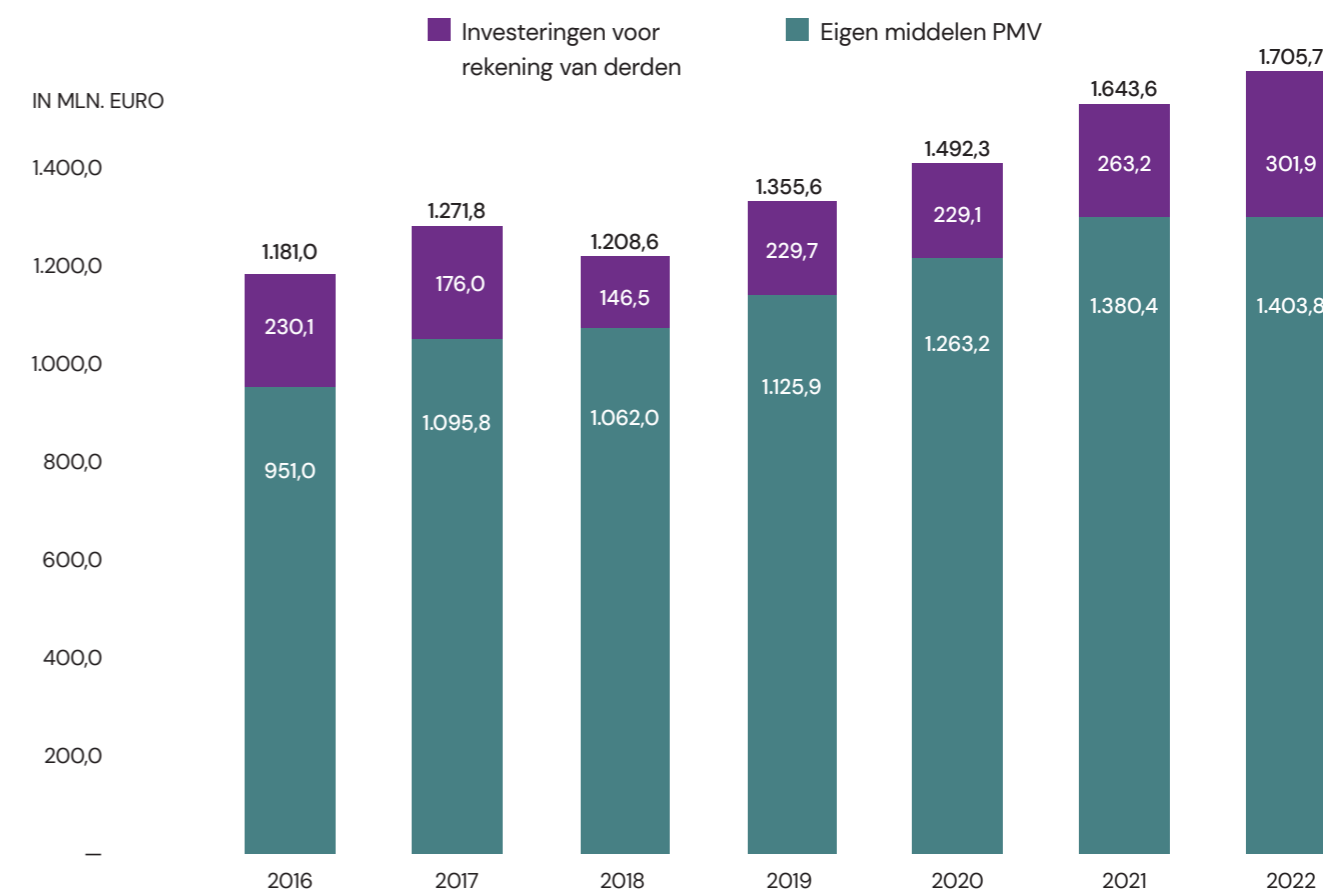
FONDSEN – 50

KERNCIJFERS

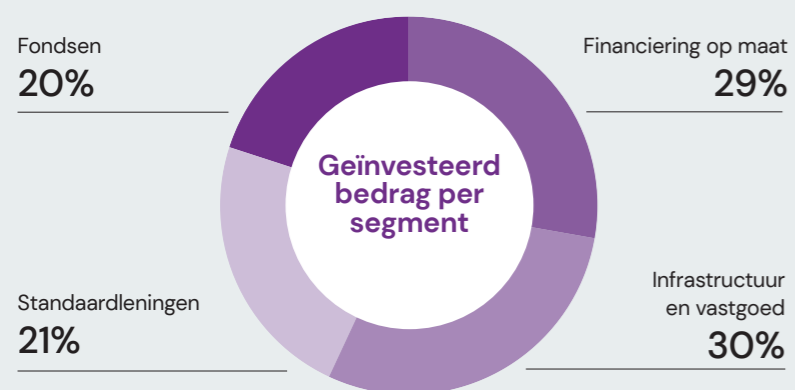
IN MLN. EURO	2022	2021				
Bedrijfsopbrengsten	39,3	33,8				
Financiële opbrengsten	51,9	56,1				
Gerealiseerde meerwaarden	42,9	64,3				
Nettominwaarden	44,9	21,4				
	KAPITAAL	LENINGEN	TOTAAL	KAPITAAL	LENINGEN	TOTAAL
Investeringen				75,0	143,3	218,3
Investeringen PMV-groep	105	104,7	209,7			
Investeringen PMV	73,2	86,6	159,8			
Investeringen geadviseerde fondsen	44,3	18,2	62,5			
Desinvesteringen*				116,9	79,1	196,0
Desinvesteringen* PMV-groep	94,6	102,2	196,8			
Desinvesteringen* PMV	85,4	68,4	153,8			
Desinvesteringen* geadviseerde fondsen	11,9	35,5	47,4			
Nettoresultaat			37,1			67,6
Geadviseerd & beheerd vermogen			1.707,2			1.643,6
Aantal werknemers			160			153

*Desinvesteringen zijn inclusief meer- en minwaarden.

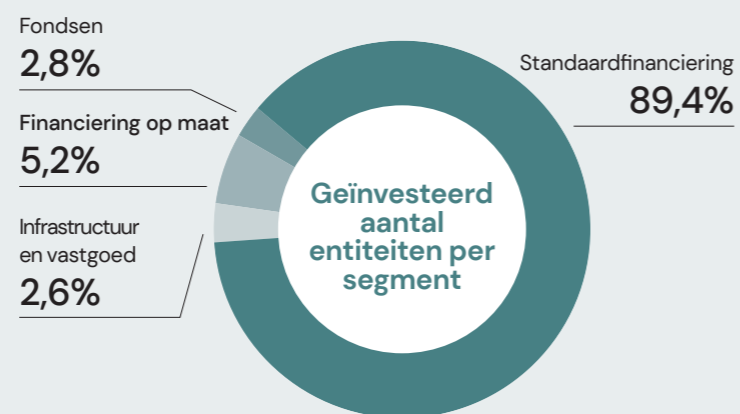
GEADVISEERD & BEHEERD VERMOGEN

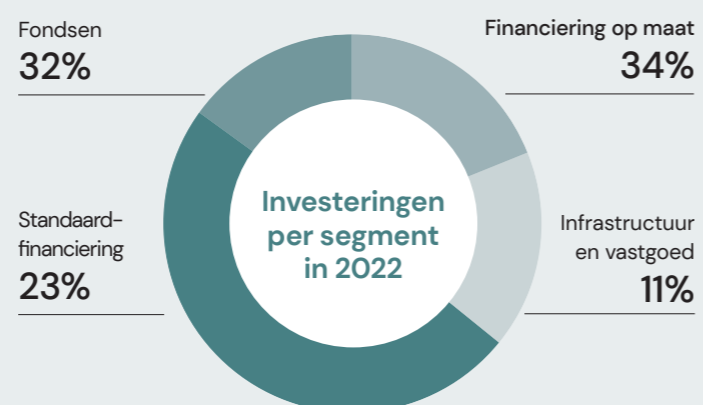
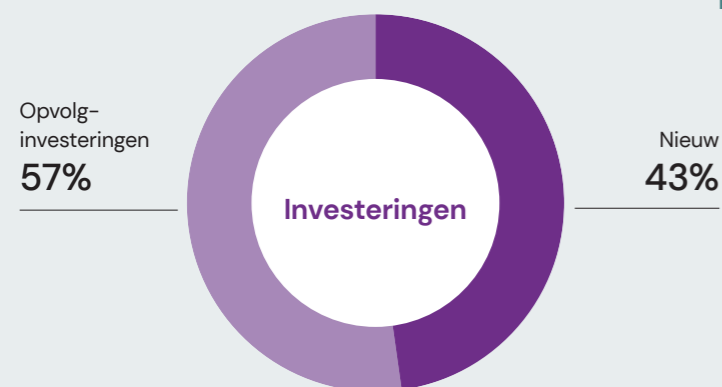
OPSPLITSING PORTEFEUILLE

Totaal geïnvesteed: 1.169,7 miljoen euro

Totaal aantal entiteiten: 2.541

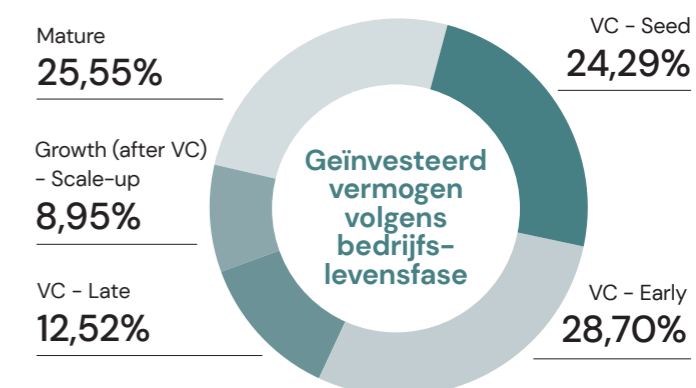
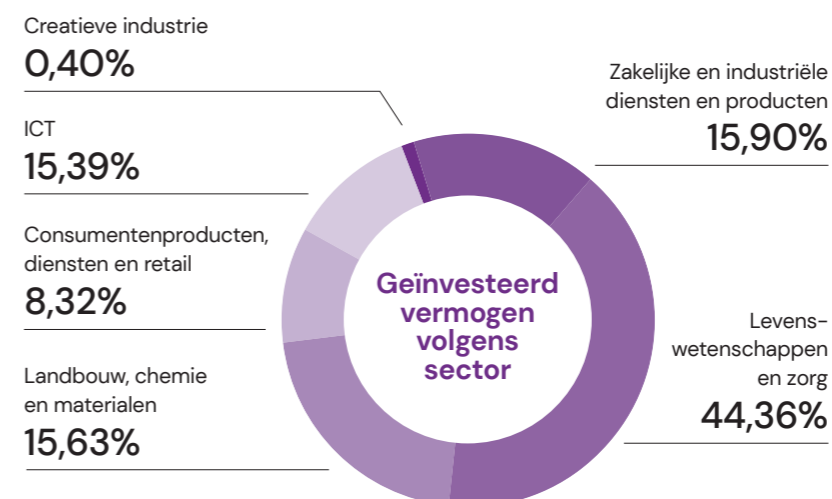
Totaal investeringen 2022: 159,8 miljoen euro

DIRECTE INVESTERINGEN PMV IN BEDRIJVEN

IN MLN. EURO

Aantal bedrijven in portefeuille	133
Geïnvesteed vermogen	335,1
Investeringen 2022	53,9
Waarvan opvolg	27,4
Waarvan nieuw	26,5
Desinvesteringen (incl. meer- en minwaarden)	64,0

GEÏNVESTEERD VERMOGEN

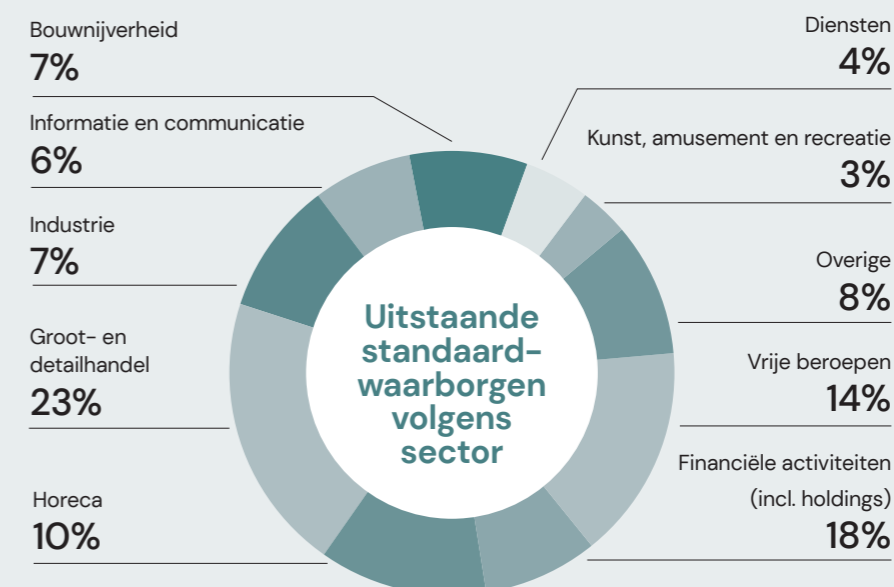
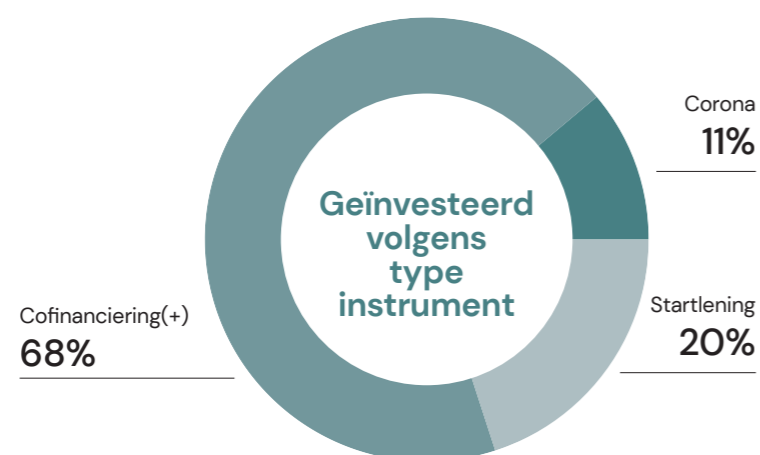
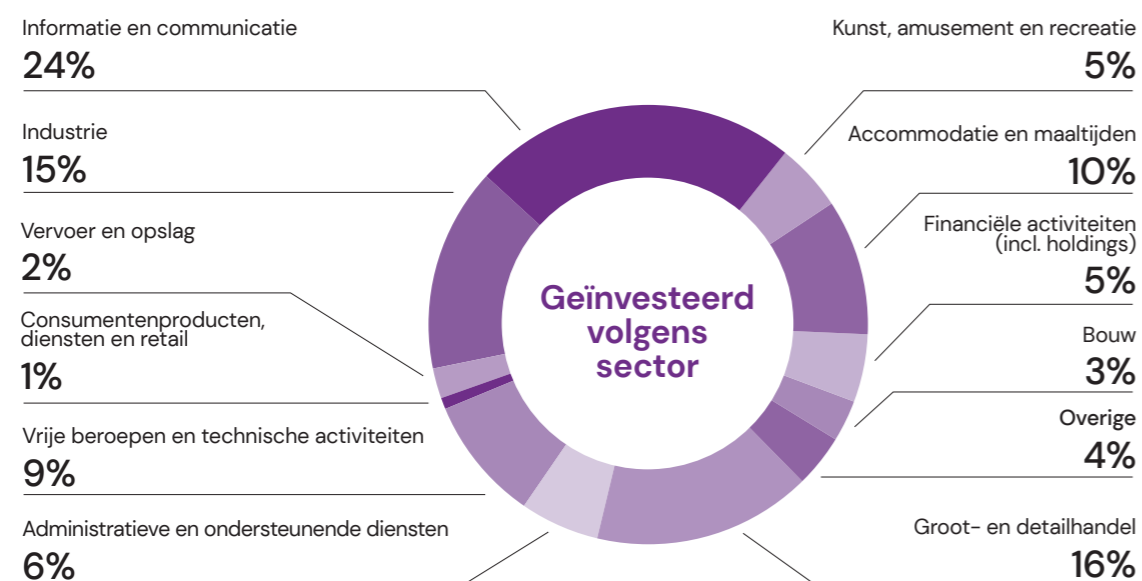

INVESTERINGEN STANDAARDLENINGEN

Aantal bedrijven in portefeuille	2.271
Geïnvesteed vermogen (in mln. euro)	248,0
Investerings in nieuwe dossiers (in mln. euro)	37,0
Aantal nieuwe dossiers	314
Desinvesteringen laatste jaar (in mln. euro)	47,3

WAARBORGEN

	Gigant	Standaardwaarborgen	Totaal
Aantal uitstaande waarborgen	54	7.513	7.567
Gemiddeld bedrag per waarborg (in mln. euro)	5,2	0,1	
Uitstaand waarborgbedrag (in mln. euro)	285,0	902,9	1.187,9
Nieuw waarborgbedrag laatste jaar	52	334	386
Aantal nieuwe dossiers laatste jaar	16	1.914	1.930

WINWINLENINGEN

Aantal geregistreerde Winwinleningen	37.094
Totaal financieringsbedrag (in mln. euro)	849,9
Gemiddeld bedrag (in euro)	22.918
Nieuwe Winwinleningen laatste jaar (in mln. euro)	118,6
Aantal nieuwe dossiers laatste jaar	5.174

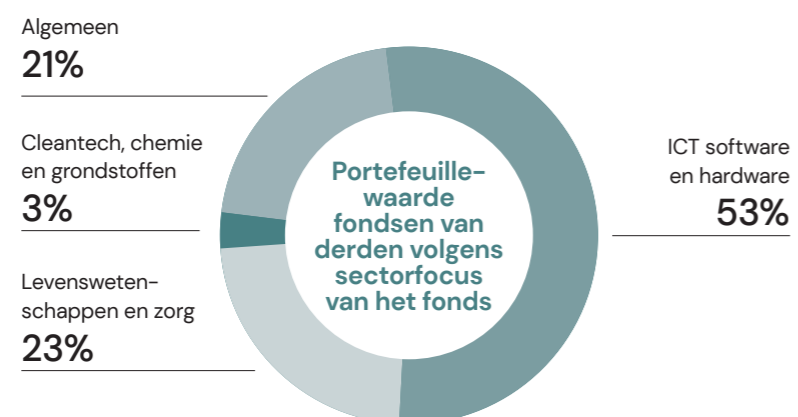
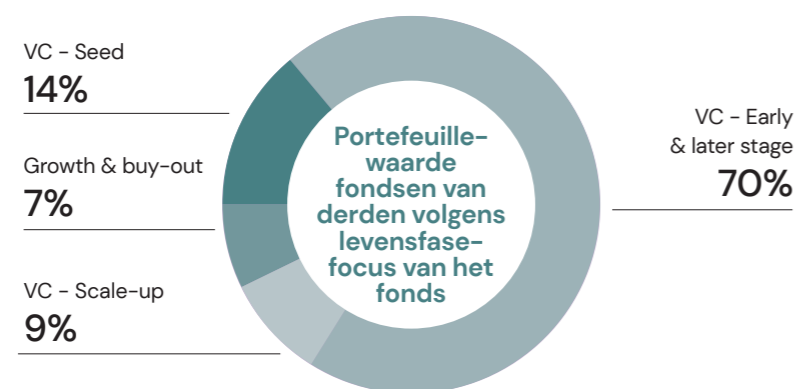
VASTGOED EN INFRASTRUCTUUR

Aantal projecten	65
Geïnvesteed vermogen (in mln. euro)	349,7
Nieuwe investeringen laatste jaar (in mln. euro)	17,4
Waarvan opvolg	7,7
Waarvan nieuwe	9,7
Desinvesteringen laatste jaar (in mln. euro, incl. meer- en minwaarden)	8,6

FONDSEN

Aantal fondsen in portefeuille	70
Geïnvesteed vermogen (in mln. euro)	241,2
Nieuwe investeringen laatste jaar (in mln. euro)	51,5
Waarvan opvolginvesteringen	40,2
Waarvan investeringen in nieuwe fondsen	11,3
Desinvesteringsinkomsten laatste jaar (in mln. euro)	33,0

THE HAZARD FACTORY — 54

SOURCING PARTNERS — 56

FEOPS — 58

Ondernemingen

GORILLA — 59

DE CEUSTER — 60

APHEA.BIO — 62

"Ik sprak met drie banken: de eerste investeerde niet in software, de tweede vroeg een persoonlijke borg en de derde – huisbank Belfius – was meteen mee in het verhaal, overigens zonder de vragen te stellen die PMV wél stelde."

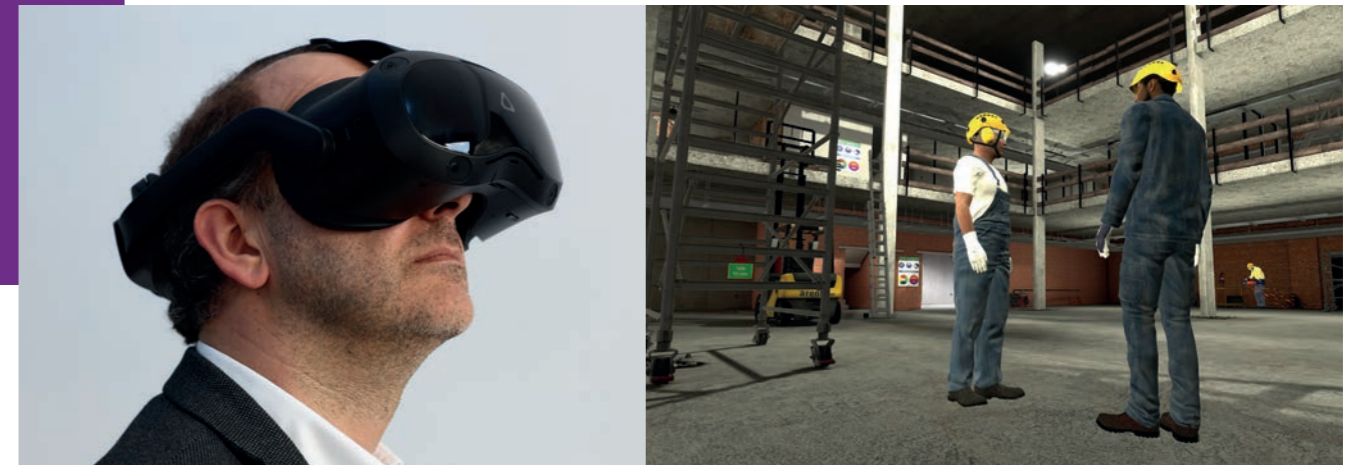
Wouter Van Derbeken

THE HAZARD FACTORY

Virtuele veiligheid

In de gigantische virtualrealityarena op de oude site van voedingsgroothandel Huygebaert in Mechelen vechten vrienden- of familieteam 's avonds met headsets en speelgoedwapens tegen zombies die een metrotunnel hebben bezet of moeten ze de basis van een vijandig leger op een berg innemen. Overdag vinden er – met dezelfde virtualrealitybrillen – veiligheidsopleidingen plaats voor werknemers uit de bouw of de industrie.

De levensechte spelervaring die virtual reality creëert, bleek een gamechanger voor Wouter Van Derbeken. In zijn 25-jarige carrière in de industrie vond hij het stevast moeilijk om medewerkers te motiveren om veiligheidsopleidingen te volgen. Vaak vinden die plaats in suffe klaslokalen en worden er saaie presentaties gehouden waardoor er telkens heel wat deelnemers zijn die niet eens komen opdagen. Ook de even klassieke bewustmaking met posters of cartoons is niet altijd effectief. Toch is het belangrijk dat werknemers de risico's op hun werkplaats herkennen en er zowel tijdig als gepast mee omgaan: het gros van de ongevallen op het werk kan worden voorkomen.

Gevaar!

Toen hij van zijn werkgever de opdracht kreeg daar een mouw aan te passen en daarvoor de perfecte toepassing vond bij virtual reality, bleek de investering te duur. Hij nam een weekend de tijd om over die beslissing na te denken, schreef een businessplan, zei zijn job op en besloot zélf te investeren. The Hazard Factory organiseert vandaag veiligheidsopleidingen met VR-technologie op drie vaste locaties in Vlaanderen of ter plaatse bij klanten in België, Nederland en Duitsland. Wouter Van Derbeken creëerde meerdere virtuele omgevingen: een bouwwerf, een productiebedrijf, een petrochemische site, een metro, een sluis, een luchthaven en een plaats waar wegenwerken plaatsvinden. In die omgevingen worden werknemers levensecht maar virtueel geconfronteerd met gevaren die ze moeten herkennen en waarop ze gepast moeten reageren. Alle reacties komen in een dashboard waarin de resultaten (en de reactiesnelheid) van het team kunnen worden geanalyseerd per

thema (werken op hoogte, brandgevaaren, werkmethode...). "Dankzij eye-tracking weten we precies wie wat heeft gezien en hoe die persoon erop heeft gereageerd. Toch is veiligheid vooral ook een teamgebeuren: we leren hen samenwerken, waardoor de meeste teams er uiteindelijk wel in slagen correct om te gaan met de veiligheidsrisico's op het werk", aldus Van Derbeken.

Aanvullend netwerk

Hij werkt voor zijn platform samen met VR-bedrijf VR Base/SPECTR, dat niet alleen over speelruimte beschikt met het gepaste materiaal (zonder bekabeling) maar ook de technologie en de experts heeft om de software te ontwikkelen. "Toen de entertainmentsector tijdens de coronacrisis op zwart zaad zat, waren zij op zoek naar extra omzet. Mijn vraag om veiligheidssoftware te ontwikkelen, kwam op het juiste moment. Mijn netwerk in de industrie bleek ook de perfecte aanvulling op hun doelgroep. Doordat de veiligheidsopleidingen overdag gebeuren en de recreatieve spellen bijna uitsluitend 's avonds plaatsvinden, optimaliseer ik bovendien de bezetting van de arena's: een win-winsituatie." Bedrijven kunnen de virtuele omgevingen aanpassen en zelf de risico's kiezen die aan bod moeten komen in een opleiding. Investerings in soft- of hardware hoeven ze niet te doen, en de vragen kunnen probleemloos in een andere taal worden gesteld, een troef voor heel wat bouwondernemingen met Poolse of Roemeense werknemers. Vaak is de virtualreality-oefening een onderdeel van een dagprogramma met bijvoorbeeld ook een EHBO-opleiding of een ergonomie-sessie. /

www.the-hazard-factory.com

SOURCING PARTNERS

Purchasing as a service

Arnaud De Buyscher coördineerde meer dan drie jaar de aankoop en was anderhalf jaar de financiële rechterhand bij het toeleveringsbedrijf Malmar van zijn ouders. Net wanneer de sector werd geplaagd door prijsstijgingen en aanvoerproblemen, greep hij zijn kans om een eigen sourcingbedrijf te lanceren. De huidige crisis in Oekraïne en de supplychainproblemen ziet hij als een opportuniteit om de aankoop bij kmo's te helpen optimaliseren: purchasing-as-a-service.

Vanuit een nieuw magazijn in Maldegem startte Arnaud De Buyscher dit jaar zijn onderneming. Sourcing Partners legt zich toe op de aankoop van metalen onderdelen voor bedrijven: onderdelen voor zonnepanelen, fietsenrekken, meubelen, machines ... Voor zijn klanten zoekt hij telkens de beste leverancier. "Elke leverancier heeft zijn eigen specialisatie. Door verschillende kleine nichespelers te combineren, kom je tot een interessante prijsstelling, zelfs voor lage hoeveelheden", weet hij. Hij kent de markt goed en koopt steeds via een dual sourcing-strategie om mogelijke risico's uit enkel Azië of Oost-Europa te vermijden. "Voor het transport hebben wij vaste vrachten uit Oost-Europa en Azië. Wij combineren die steeds op de meest interessante manier en hebben een safety stock in ons magazijn. Zo maken we sourcing toegankelijk voor de talrijke kmo's in de Benelux."

Familiale opvolging

Sourcing Partners startte niet vanuit het niets. De Buyscher, die anderhalf jaar studeerde in Hong Kong en daardoor in China een groot netwerk heeft, nam twee entiteiten over van de Nederlandse BGP-groep (Boom Global Purchasing), die technisch materiaal, metalen onderdelen of complete machines koopt en verwerkt voor industriële kmo's in Nederland, Duitsland en Oostenrijk. De firma doet daarvoor een beroep op een tiental leveranciers in Polen, Bulgarije, China, Bosnië, Italië en Griekenland. De oprichter startte 25 jaar geleden met de onderneming en verkocht die wegens gebrek aan familiale opvolging; hij blijft overigens nog drie jaar aan boord. Eigen kapitaal, een lening van ING én een Cofinanciering van PMV maakten de overname financieel mogelijk (met ook een vendor loan als onderdeel van de constructie).

Kmo's ontzorgen

Door de jarenlange samenwerking met diverse leveranciers en een goede kennis van de markt kan BGP — nu Sourcing Partners — snel schakelen en zijn klanten een superieure service aanbieden. Weinig concurrenten in de Benelux kijken verder dan de pure aankoop van onderdelen en helpen hun klanten bij het optimaliseren van hun aankoopprocessen of kennen ook de opkomende Oost-Europese markt. De troef van Sourcing Partners is dat het de zorgen van kmo's kan wegnemen bij het beheer van hun aankopen, waardoor de kmo zich kan focussen op ontwikkeling, productie en verkoop: purchasing-as-a-service, kortom. Daarbij optimaliseert De Buyscher het aankoopproces bij zijn klanten door een dual sourcing-strategie te implementeren, werkkapitaal te verbeteren (door de stockage van goederen over te nemen) of nieuwe leveranciers te zoeken. /

www.sourcing-partners.eu

"De troef van Sourcing Partners is dat het de zorgen van kmo's kan wegnemen bij aankoopprocessen: purchasing-as-a-service, kortom."

Arnaud De Buyscher

FEOPS

Scale-up van het jaar

Begin december ontving FEops op de Heizel de prijs van de Vlaamse regering voor de scale-up van het jaar. Het bedrijf ontwikkelt digitale technologie waarmee cardiologen vooraf kunnen simuleren hoe een hartinterventie zal verlopen. Zo kunnen ze die ingrepen sneller en veiliger uitvoeren. Het e-healthbedrijf is klaar, met kapitaal van onder meer PMV, om zijn technologie in de EU en de VS te commercialiseren.

De 'scale-up van het jaar'-award is een prestigieuze prijs die elk jaar wordt uitgereikt door de Vlaamse regering, die zo snelgroeiende ondernemingen in volle ontwikkelingsfase wil belonen voor hun geleverde inspanningen én hen wil motiveren om op hetzelfde elan verder te gaan. "FEops' inspiratieve verhaal van sterke passie, visie en doorzettingsvermogen van de oprichters maakt dit Gentse bedrijf tot de verdiende winnaar. Met hun technologische doorbraak in een cardiomedische nichemarkt heeft FEops een wereldwijd groeipotentieel aangeboord. Ze hebben Vlaanderen op de kaart gezet van de precisiegeneeskunde met snel groeiende relevantie", klonk het uit de mond van Hans Crijns, professor van de Vlerick Business School en voorzitter van de jury.

Crashtests

FEops, een spin-off van de Universiteit Gent, is een internationale speler in de digitale gezondheidszorg. Het werd in 2009 opgericht door Mathieu De Beule en Peter Mortier, en ontwikkelt simulatietechnologie waarmee artsen en fabrikanten van cardiovasculaire implantaten kunnen voorspellen hoe een patiënt zal reageren op een bepaald implantaat. Dezelfde computermodellering van FEops voor hartinterventies wordt ook in de autosector ingezet voor virtuele (en dus goedkopere) crashtests. Door die geavanceerde computersimulaties krijgen cardiologen en fabrikanten van cardiovasculaire implantaten op voorhand inzicht in de interactie tussen de nieuw ingebrachte hartklep en de patiënt. Er wordt daarbij gewerkt met 3D-technologie om de anatomie van het orgaan na te bootsen. Artsen kunnen zo complicaties vermijden tijdens de operatie en de gepaste implantaten kiezen om hun operatie goed voor te bereiden. Fabrikanten kunnen op hun beurt gerichtere apparaten op de markt brengen. Ook hun onderzoek kan dankzij de FEops-producten worden versneld.

Wereldwijde doorbraak

In 2014 haalde FEops al eens 1,3 miljoen euro op bij Capricorn en PMV. Bij de tweede ronde van 6 miljoen euro in 2017 kwam de Londense investeringsgroep Valiance er als investeerder bij. Sindsdien wist

FEops zijn productaanbod uit te breiden met andere simulatie-instrumenten en kreeg het belangrijke goedkeuringen van de regelgevende instanties voor het gebruik van het platform in Europa, het VK, Canada, Australië en de Verenigde Staten. In oktober besloten de investeerders nog eens 3,3 miljoen euro op tafel te leggen in afwachting van een grotere kapitaalronde in 2023. De technologie staat helemaal op punt. Al meer dan 300 ziekenhuizen in 27 landen gebruiken het platform. Het platform staat op het punt om wereldwijd door te breken. /

www.feops.com

"De energiesector heeft nood aan digitale tools die de complexiteit en volatiliteit aankunnen die met de energietransitie gepaard gaan."

Ruben Van den Bossche

GORILLA

Data voor de energietransitie

Gorilla verzamelt en verwerkt cruciale data van energiebedrijven. De start-up effent zo het pad voor die bedrijven om innovatieve, duurzame toepassingen te ontwikkelen voor de consument én concurrentieel te blijven in een extreem volatiele markt.

De energietransitie genereert bij energiebedrijven een explosie aan data, mede door de veel decentralere energieproductie. Gorilla is een dataverwerkingsplatform in de cloud dat grote hoeveelheden data van digitale meters maar ook decentrale productie zoals zonnepaneleninstallaties en windmolenparken analyseert en verwerkt voor energiebedrijven. Daardoor kunnen ondernemingen forse sprongen maken op het vlak van efficiëntie, maar ook sneller nieuwe innovatieve producten op de markt brengen zonder dat ze daar op IT-obstakels botsen. Terwijl het vroeger een bijzonder omslachtig en manueel proces was om de consumptie van klanten te voorspellen, helpt Gorilla hen vandaag om in real time heel gerichte voorspellingen te maken van de consumptie van individuele klanten, zodat ze scherpe en actuele prijsopoffertes kunnen maken.

Energietransitie

Ruben Van den Bossche, co-founder en CEO van Gorilla: "De energietransitie transformeert de manier waarop de energiemarkt werkt. Met datagedreven toepassingen stimuleren we

energiebedrijven om nieuwe tariefformules en nieuwe producten aan te bieden die een flexibeler, duurzamer gebruik van energie aanmoedigen. Zo helpen we de sector om op een kosteneffectieve manier koolstofarm te worden en helpen we consumenten om hun energiefacturen te beheersen, denk maar aan innovatieve oplossingen voor elektrische voertuigen. Tegelijkertijd zal een zo efficiënt mogelijk gebruik van de bestaande infrastructuur de behoefte aan extra uitgaven verminderen."

Exponentiële groei

Gorilla bestaat nog maar sinds 2018, maar mag al grote energiebedrijven als British Gas, ScottishPower, Shell Energy en Engie tot zijn klanten rekenen. De scale-up, een spin-off van het Belgische techbedrijf November Five, opereert met 50 medewerkers vanuit kantoren in Antwerpen, Londen en Melbourne. Het verwacht de komende jaren een exponentiële groei van de vraag naar dataservices in de energiesector. Energiebedrijven moeten vandaag enorme hoeveelheden data verwerken en rekening houden met een versnelde decarbonisatie: de energiesector heeft nood aan digitale tools die de complexiteit en volatiliteit aankunnen die met de energietransitie gepaard gaan. Om in te spelen op die evolutie haalde de Belgische scale-up 6 miljoen euro op bij het Brits-Amerikaanse fonds Beringea en PMV. Met de kapitaalinjectie wil Gorilla zowel zijn sales- en ingenieursteam als zijn productaanbod verder uitbreiden. /

www.gorilla.co

“Door kranen met sensoren uit te rusten, wil De Ceuster ook preventief aan onderhoud gaan doen zodat die ‘slimme kranen’ optimaal ingezet kunnen worden.”

Davy De Ceuster

DE CEUSTER

Van Lommel naar Geel

Bouwkranspecialist De Ceuster verhuisde dit jaar van Lommel naar Geel. De verhuis — mee mogelijk gemaakt door een achtergestelde lening bij PMV — moet de verdere groei en ontwikkeling van de firma mogelijk maken die kranen verhuurt, verkoopt, onderhoudt en transporteert.

een onderdeel van het hogere serviceniveau waarmee De Ceuster zich in de markt wil onderscheiden. Aannemers worden immers steeds veeleisender en willen ontzorgd worden: de kraan die ze inzetten, moet altijd operationeel zijn zonder storingen: een niet-werkende kraan is immers een stevige kost. Een snelle service is dan cruciaal, en dat mag iets kosten. Door kranen met sensoren uit te rusten, wil De Ceuster overigens ook preventief aan onderhoud gaan doen, zodat die ‘slimme kranen’ optimaal ingezet kunnen worden. De data die de sensoren verzamelen, zullen met behulp van artificiële intelligentie worden geanalyseerd om het onderhoud te optimaliseren en een langere werking te verzekeren.

Verhuiscoach

Het bouwkranenbedrijf kocht de site van bouwbedrijf Janssen (2,5 hectare) in Geel, paste de terreinen aan en verhuisde begin dit jaar. De hele koop- en verhuisoperatie, met een prijskaartje van zo’n 10 miljoen euro, was nodig voor de verdere groei. Met de verhuis naar de strategisch gelegen site met twee kantoorcomplexen (een deel van de site wordt verhuurd aan Polycasa, een belangrijke producent van plaatmateriaal in kunststof) verhoogt De Ceuster zijn concurrentiepositie in de markt. In Geel kan de firma haar ateliers efficiënter inrichten, het voorraadbeheer optimaliseren én enkele belangrijke operationele kosten, zoals brandstof, uitsparen of optimaliseren. De ligging is immers uitstekend: met klanten in Limburg, Antwerpen en Vlaams-Brabant is Geel een veel betere logistieke uitvalsbasis dan Lommel. Voor de verhuis nam de firma een communicatiecoach onder de arm om de personeelsleden optimaal te betrekken bij de operatie. Om de aankoop van de site mogelijk te maken, maakte de ondernemer gebruik van een achtergestelde lening bij PMV. /

www.deceuster.be

Het was vader Yvo De Ceuster die het bedrijf startte in 1985 als een leverancier van betonmolens, bouwliften en werfvoertuigen. In 1988 startte de levering van bouwkranen aan aannemers en projectontwikkelaars. Later werd die activiteit de focus van het bedrijf. De Ceuster verhuurt, verkoopt, onderhoudt en transporteert vandaag bouwkranen in de hele Benelux: snelmontagekranen voor kleine residentiële bouwprojecten en torenkranen voor grote projecten (die beide aangepast transport en montage vergen). Het bedrijf ziet zichzelf als servicebedrijf: het ontwikkelt daarvoor zelfs innovatieve toepassingen zoals een ‘cranes as a service’-platform waarbij klanten betalen op basis van het werkelijke gebruik van de kranen.

Focus op één merk

De 120 kranen in portefeuille zijn van het merk Gru Dalbe, een Italiaanse leverancier van snelmontagekranen en torenkranen waarmee De Ceuster — vandaag geleid door zoon Davy — een exclusief samenwerkingscontract heeft. De kranen van Gru Dalbe zijn een betaalbaar alternatief voor topmerken als Potain of Liebherr. De focus op één merk heeft het voordeel dat de 25 technici van De Ceuster zowat elke kraan kunnen herstellen en dus een zeer snelle service kunnen aanbieden. Bovendien leidt het tot een efficiënter voorraadbeheer met minder wisselstukken. Ook het transport in eigen beheer is

APHEA.BIO

Duurzame en rendabele landbouw

Het Gentse Aphea.Bio wil via micro-organismen op een biologische wijze de groei van planten verbeteren en de bescherming tegen ziekten verhogen. Het haalde in 2019 kapitaal op, onder meer bij PMV, en lanceert dit jaar een allereerste product.

Het eerste product van Aphea.Bio is een biostimulant om zaad van tarwe te behandelen. De gebruikte technologie (een innovatieve formulering van een nieuwe bacteriestam) kan landbouwers helpen om hun opbrengst te verbeteren en de behoefte aan synthetische meststoffen te verminderen, al zullen diverse regelgevende instanties het product nog moeten goedkeuren vooraleer het in Europa kan worden verspreid.

Transitie

Aphea.Bio ging in 2016 van start als spin-off van het Vlaams Instituut voor Biotechnologie met een kapitaalinjectie van 7,79 miljoen euro en de ambitie biologische gewasbescherming een nieuwe toekomst te geven gebruikmakend van bio-informatica en complexe DNA-analyses. Enkele jaren later haalde het 19 miljoen euro op, onder meer bij PMV, in een kapitaalronde geleid door het Europese investeringsfonds Astanor Ventures. Met die middelen kon Aphea.Bio zijn managementteam versterken en personeel aanwerven om de transitie te maken van research naar ontwikkeling. Het slaagde er ook in om zijn productpijlijn verder uit te bouwen, met een lancering dit jaar als eerste resultaat.

Boeiend parcours

Dat is nog maar het begin van wat een boeiend parcours wordt. Aphea.Bio staat klaar om een breed scala aan microbiële producten te leveren, waaronder nieuwe biofungiciden, bio-insecticiden en bioherbiciden. Het doel is om met die producten te komen tot een gezondere bodem die de basis vormt van een gezond voedselsysteem. Vandaag wordt immers zowat de helft van de uitgestrooide meststoffen niet opgenomen door de planten waarvoor het product is bedoeld; de technologie van Aphea.Bio kan die opname optimaliseren door klassieke meststoffen te combineren met micro-organismen zoals bacteriën en schimmels waardoor minder meststof nodig is. Ook de beschermende producten van Aphea.Bio blijken een duurzaam alternatief te bieden voor chemische bestrijdingsmiddelen. Het moet leiden tot een duurzamere en meer rendabele toekomst voor

de Europese landbouwers. Overigens werkt het bedrijf ook aan producten die een antwoord zijn op klimatologische uitdagingen zoals bijvoorbeeld droogtestress.

Rendabel bedrijf

Om alle plannen te realiseren, moet niet alleen het team worden uitgebreid en de productie opgeschaald, maar is er ook meer kapitaal nodig. Het bedrijf bereidt daarom een nieuwe kapitaalronde voor. Dat wordt wellicht de laatste in het stappenproces naar een financieel rendabel bedrijf, al dan niet als onderdeel van een groter geheel. Alleszins staat PMV klaar om te blijven investeren in innovatieve toonaangevende bedrijven zoals Aphea.Bio (en bijvoorbeeld ook Biotalys) om de leidende positie te bestendigen van de Vlaamse research in de groene biotechnologiesector. /

www.aphea.bio

“Aphea.Bio staat klaar om een breed scala aan microbiële producten te leveren voor een gezondere bodem als basis van een gezond voedselsysteem.”

Isabel Vercauteren

TECH LANE GHENT SCIENCE PARK — 66

SLIM TURNHOUT — 67

PANQUIN-SITE — 68

WOLVENBOS — 69

Vastgoed & infrastructuur

ENERGIETRANSITIE — 70

EUROPORTS — 72

EUROCLEAR — 73

*Het gebouw moet de
gemeenschap van het park
dienen door diensten en
initiatieven aan te bieden
die een ecosysteem doen
ontstaan waarin onderzoekers,
ondernemers en bezoekers
elkaar kunnen ontmoeten.*

TECH LANE GHENT SCIENCE PARK

Ruimte voor research & relaties

Wetenschapspark Tech Lane Ghent Science Park biedt onder meer ruimte aan spinn-offs van de universiteit, aan startende en groeiende bedrijven en aan onderzoekscentra voor grote internationale bedrijven: een heuse wetenschapshub, met daarrond kennisintensieve productiesites en innovatieve logistiek. Het op te richten parkgebouw moet in die dynamische omgeving een belangrijke rol gaan spelen.

Het idee achter wetenschapsparken is dat er ecosystemen vorm krijgen waar kennisintensieve bedrijven en de universiteit elkaar bevruchten, wat moet leiden tot spin-offs, start-ups en nieuwe tech-ontwikkelingen. Om dat optimaal te faciliteren is de nabijheid van het grootste belang. Onderzoek in Nederland leert dat voor bedrijven de nabijheid van onderzoeks- en kennisinstellingen de belangrijkste reden is om zich ergens te vestigen. Ze willen dicht bij de professoren, onderzoekers en studenten zitten. Daarvoor is er nood aan infrastructuur die doet samenwerken: gebouwen met leuke gemeenschappelijke ruimtes waar mensen elkaar ontmoeten, waar geplande en toevallige contacten plaatsvinden waaruit nieuwe initiatieven en ideeën kunnen ontstaan.

Community

Het parkgebouw in Tech Lane Ghent Science Park, vandaag al een wetenschapspark met een internationale uitstraling, moet een belangrijke rol gaan spelen in de opbouw van de community op het bedrijventerrein. Het moet de gemeenschap van het park vormen en

versterken door ruimtes, diensten en initiatieven aan te bieden die een ecosysteem doen ontstaan waarin onderzoekers, ondernemers en bezoekers elkaar kunnen ontmoeten, (net)werken en tot samenwerking kunnen komen, maar ook kunnen ontspannen. Het 'kloppende hart' van het park wordt daarom een multifunctioneel gebouw dat diensten levert aan de bedrijven op de site (catering, vergaderruimte, eventlocatie ...) en werkruimte biedt (te huur op korte en lange termijn) voor innoverende ondernemers. Ook komt er al zeker een centrum voor onderzoek naar zowel de ontwikkeling van nieuwe medicijnen als de productiemethodiek ervan: het Centre of Excellence in Sustainable Pharmaceutical Engineering & Manufacturing (CESPE) van de UGent dat in het gebouw gebruik zal maken van cleanrooms, laboruimte, kantoorruimte en een pharmatech incubator.

Voorbeeld van duurzaamheid

PMV maakt deel uit van de projectvennootschap die het gebouw realiseert (overigens ook in de vennootschappen die de grond exploiteren en het park uitbouwen), samen met de Gentse universiteit, het Gentse stadsontwikkelingsbedrijf Sogent en de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Vlaanderen (POM). De projectvennootschap startte vorig jaar met een marktbevraging om exploitanten aan te trekken voor de uitbating van delen van het parkgebouw: horeca, vergaderfaciliteiten, eventruimte, bedrijfsruimte en optionele invullingen zoals een fitness of een crèche die bijdragen aan de work-lifebalans van de toekomstige werknemers. Uiteraard moet het gebouw een voorbeeld zijn op het vlak van duurzaamheid, flexibiliteit en innovatie. De vennootschap hoopt in het voorjaar van 2023 een DBM-consortium te kunnen aanstellen, om in de loop van 2025 een opgeleverd gebouw te hebben. /

SLIM TURNHOUT

Sociale innovatie in de stad

De stad Turnhout keurde vorig jaar de vergunningen goed voor de bouw van een woonzorgcentrum en van het Vliegenier-gebouw met 97 appartementen, een ondergrondse parking en commerciële ruimten. Beide gebouwen vormen na de bouw van het iconische Pioniersgebouw (in aanbouw) de start van de volgende fases in het project Slim Turnhout.

Pioniersgebouw

De westelijke zone van het projectgebied is grotendeels ontwikkeld, in aanbouw of vergund. De eerste fase van het project — Niefhout — is sinds 2015 bewoond: aan een autoluw woonerf liggen 143 woonunits met verschillende woonvormen en een nieuw speelplein. Het Pioniersgebouw en het Fanny Aubergéplein zijn sinds maart 2021 volop in aanbouw en gaan klaar zijn tegen het najaar van 2023. Het opvallende Pioniersgebouw wordt het kloppende hart van Niefhout. Er komen verschillende woonvormen: 60 assistentiewoningen, appartementen voor jong en oud en commerciële ruimtes. Met de vergunningen voor het woonzorgcentrum en het Vliegenier-gebouw zijn ook de volgende fases van het project al opgestart.

Vernieuwende samenwerking

PMV zorgde bij de start voor een vernieuwende vorm van samenwerking tussen de publieke en de private grondeigenaars. Door de creatie van een grondbank, waarbij alle eigenaars dezelfde prijs per vierkante meter kregen voor hun terrein, los van de latere ontwikkeling, ontstond er een win-winsituatie met een focus op het gemeenschappelijke belang. Behalve PMV zijn ook de Stad Turnhout (via Blairon nv, een dochtervennootschap van het autonoom gemeentebedrijf) en ontwikkelaar ION aandeelhouder van Slim Turnhout. PMV participeert in het kapitaal en verleende een achtergestelde lening als bijkomende financiering. Als aandeelhouder en bestuurder blijft PMV dus nauw betrokken bij de ontwikkeling van het hele project, waarbij industrie plaats maakt voor wonen en werken. /

De voormalige sites van verpakkingsbedrijf Foresco en van staalconstructiebedrijf Atelfond, waarvoor in 2012 een brownfieldconvenant werd afgesloten, krijgen in Turnhout een nieuwe toekomst. Zowel op sociaal als ecologisch vlak zet Slim Turnhout nieuwe bakens uit. Het masterplan dat begin dit jaar nog werd aangepast, voorziet zeventienhonderd woningen, aangevuld met kantoren, commerciële ruimtes en een woonzorgcentrum. Uniek is dat Slim Turnhout via doorgedreven sociale innovatie wil komen tot een nieuw soort woonzorgzone waar de bewoners voor elkaar zorgen: een primeur in Vlaanderen. Het geeft mensen de mogelijkheid om langer te blijven wonen in hun eigen woning en leidt tot lagere maatschappelijke kosten. Het concept werd mee bedacht en uitgewerkt door VITO en de Thomas More-hogeschool. Het hele project zal voorzien worden van een warmtenet — het eerste in de Kempen — waardoor het project bovendien een ecologisch duurzaam karakter krijgt.

*Slim Turnhout wil via
doorgedreven sociale
innovatie komen tot een
nieuw soort woonzorgzone
waar de bewoners voor
elkaar zorgen: een primeur
in Vlaanderen.*

PANQUIN-SITE IN TERVUREN

Eerste steen

Vlaams minister van Onroerend Erfgoed Matthias Diependaele legde op het eind van de zomervakantie de eerste steen voor de langverwachte herontwikkeling van de historische Panquin-site in Tervuren. Projectontwikkelaar ION restaureert samen met de Vlaamse investeringsmaatschappij PMV de beschermde militaire site en ontwikkelt een duurzame woonbuurt in een nieuw park met vijver.

Voor de realisatie van het project hebben ION en PMV het consortium van aannemers Denys en Louis De Waele aangesteld. Het Hoefijzergebouw en de Orangerie, sinds 2004 officieel erkend als erfgoed, worden in ere hersteld en vormen het hart van het nieuwe project: er komt een viersterrenhotel met 108 kamers. De gemeente Tervuren zal er het gemeentelijk museum onderbrengen. Op de site komen vier appartementsgebouwen, samen goed voor een honderdtal wooneenheden en enkele kantoorruimtes, midden in een nieuw park van ruim 10.000 vierkante meter. Die ruimte was vroeger een militair domein — verboden te betreden — maar wordt nu grotendeels onthard en heraangelegd tot een openbare groenzone met een nieuwe vijver.

Boorgat Energie Opslag

Alle toekomstige gebruikers van de site worden aangesloten op een fossielvrij warmtenet dat verwarming én koeling levert door de toepassing van geothermie met een Boorgat Energie Opslag-veld

(BEO) of een ondergronds reservoir waar aardwarmte kan worden getankt en opgeslagen. Voor het BEO-veld (onder het centrale plein langs het hotel) worden een honderdtal buizen 110 meter diep in de grond geboord. Het is een kostelijke, maar vooral zeer duurzame ingreep: aardwarmte is onbeperkt voorradig en heeft vanaf een diepte van 5 meter zowel in de zomer als in de winter een constante temperatuur. Die wordt door warmtepompen op zonne-energie verhoogd in de winter en verlaagd (en opgeslagen om opnieuw te gebruiken) in de zomer. De site zal daardoor zo goed als fossielvrij zijn. Ook regen en gebruikt water (grijswater) worden opgevangen, gezuiverd en opnieuw gebruikt.

Rendabele herbestemming

Dé uitdaging bij erfgoedprojecten is om een rendabele herbestemming te vinden en een maatschappelijke meerwaarde te creëren in overleg met alle bevoegde instanties. Naast de gemeente Tervuren zijn ook het Agentschap Natuur en Bos, Ruimte Vlaanderen en het Agentschap Onroerend Erfgoed betrokken bij het project. Een monument restaureren brengt heel wat risico's met zich mee, duurt al snel dubbel zo lang als een nieuwbouw en het economische rendement is laag. Om tot een gedegen plan te komen voor het 250 jaar oude monument sloeg projectontwikkelaar ION de handen in elkaar met PMV, die de brug slaat tussen de privésector en de overheid en zo toegevoegde waarde creëert bij complexe dossiers met onroerend erfgoed. PMV financierde mee en deelt zo de financiële en ontwikkelingsrisico's. De eerste bewoners van de site zullen eind 2024 hun intrek kunnen nemen in het complex. /

“Toen we over de definitieve aankoop gingen onderhandelen met de banken, brak covid net uit. Alle deuren zijn toen dichtgeklapt.”

Valerie Christiaen

WOLVENBOS

Kasteeldomein wordt eventlocatie

Met een hypothecaire lening bij PMV kon ondernemster Valerie Christiaen haar droom realiseren en een stuk erfgoed nieuw leven inblazen. Ze toverde het kasteeldomein Wolvenbos om tot een unieke eventlocatie. Een oud kasteel, een horecaproject en corona maakten het parcours niet evident.

“Hier op het domein staan 16 bunkers en een aantal veteranenbomen die beide wereldoorlogen hebben overleefd”, vertelt Valerie Christiaen trots over de erfgoedwaarde van domein Wolvenbos in Kapellen. De paradepaardjes zijn de secret garden en natuurlijk het kasteel, dat gerenoveerd is tot een eventlocatie voor groepen tot 150 personen. Buiten zijn er tot 1.000 genodigden te ontvangen. “Mijn vader houdt van kastelen. Zijn toenmalige businesspartner had een cateringzaak en vond dat er een eventlocatie ontbrak ten noorden van Antwerpen. Ik was pas afgestudeerd in hotelmanagement en koesterde een droom om een oud gebouw nieuw leven te blazen. Toen hebben we de familie Kronacker leren kennen. Zij zochten een koper voor Wolvenbos.” Beide partijen sloten een huurkoopovereenkomst, een akkoord om eerst te huren en daarna tot een definitieve verkoop over te gaan. “Zo konden we zien of ons concept aansloeg en enkele renovaties doen die echt noodzakelijk waren om feesten te geven”, klinkt het.

Kom maar terug na covid

De verkoop van Wolvenbos werd vorig jaar definitief afgerond. “Financiering vinden is nooit makkelijk. Maar hier gaat het om een groot, oud kasteel, een horecaproject en dan kwam corona er nog eens bovenop. Neen, dit was niet het makkelijkste project”, vertelt de ondernemster. De eerste contacten met PMV kwamen er naar aanleiding van de eerste renovatielening. “De bank heeft ons in contact gebracht. Toen we over de definitieve aankoop gingen onderhandelen met de banken, brak covid net uit. Alle deuren zijn toen dichtgeklapt. De situatie was heel moeilijk in te schatten en de eventsector bleef het langste gesloten. ‘Kom na covid nog eens

terug’, kregen we te horen. Maar wij hadden een termijn afgesproken met de toenmalige eigenaars. Ze toonden begrip, maar we konden de aankoop niet blijven uitstellen. Alleen PMV is op dat moment het gesprek met ons blijven aangaan”, zegt Valerie Christiaen.

Economisch potentieel

“In erfgoed dossiers willen we een duurzame herbestemming. Voor ons is het belangrijk dat er een economisch potentieel is. Daarom kijken wij altijd heel kritisch naar de businessplannen die ons worden bezorgd. Ook bij Wolvenbos was dat het geval. Bepaalde kerngetallen, bijvoorbeeld over het onderhoud van het domein, hebben we vergeleken met andere cases. Zo is het businessplan zeker 15 à 20 keer over en weer gegaan. Het mooie was dat Valerie en haar partners echt aan de slag gingen met onze feedback. Omgekeerd stuurden ze ook onze voorstellen bij. Zo is er een heel mooie samenwerking gegroeid. We merkten ook dat het een passioneel project was. Samen met de financiële garanties die Valerie bood, toonde dit hoe sterk zij er zelf in geloofde”, zegt investeringsmanager Chiela Moens van PMV.

Secret garden

“Het krediet en de terugbetalingsvoorwaarden zijn echt op maat van dit project opgesteld”, legt Chiela Moens uit. “Heel belangrijk was dat Wolvenbos uitbreidingsplannen heeft. De meeste cash die ze genereren, willen ze terug investeren. Wij hebben daarom gekeken naar wat het businessplan mogelijk maakt om af te lossen, zodat er toch genoeg ruimte over is om te groeien en een buffer op te bouwen. De oplossing was een krediet dat grotendeels wordt afgelost op het einde van de looptijd, met weinig tussentijdse terugbetalingen.” Het krediet van Valerie Christiaen bij PMV loopt vijf jaar. “Die tijd maakt het ons mogelijk om verder aan ons businessmodel te werken en een trackrecord op te bouwen. Daarna zullen we wél bij de banken terecht kunnen voor een herfinanciering, want die zullen dan met andere ogen naar het dossier kijken.” Tot dan koestert de ambitieuze dertiger grootse plannen, onder meer met de secret garden van het domein, een grote ommuurde rozentuin. Daar moet in de plaats van een vervallen serre een grote verandaconstructie in oude stijl komen voor grootse feesten. /

ENERGIETRANSITIE

Hoe thuis de energietransitie realiseren?

De transitie naar meer elektrische auto's en hernieuwbare energie plaatst het Vlaamse elektriciteitsnet voor grote uitdagingen. In een distributienet dat vandaag al op zijn limieten botst, zorgt een stijgend elektriciteitsverbruik voor problemen. Om oplossingen te vinden, wordt vooral naar de gezinnen gekeken. PMV staat daarom ook klaar om te investeren in bedrijven die mensen helpen de energietransitie bij hen thuis te realiseren.

Het energielandschap ondergaat een aardverschuiving. En dat komt heus niet alleen door de geopolitieke schok van de oorlog in Oekraïne en de forse energieprijzen. Een belangrijke uitdaging is de elektrificatie, die aan snelheid wint. "In de toekomst zal elektriciteit een veel groter deel van onze energiemix uitmaken", zegt Tom Mortier, hoofd energietransitie bij PMV. "Dat zorgt voor nieuwe uitdagingen. Zullen de investeringen in wind- en vooral zonne-energie voldoende zijn om de stijgende vraag bij te houden? Kan ons elektriciteitsnetwerk deze grote hoeveelheid niet-stuurbare energieproductie opvangen?"

Overbelasting

De impact van de energietransitie en de bijbehorende elektrificatie (in de vorm van elektrische auto's, warmtepompen, zonnepanelen ...) op het elektriciteitsnet is enorm. Zowel de injectie van elektriciteit (door zonnepanelen) op het net als de afname (door elektrische auto's op te laden) moeten immers worden opgevangen. Vraag en aanbod op het elektriciteitsnetwerk moeten op elk moment in evenwicht zijn. "Vroeger was dat niet echt een probleem, want het aandeel van wind- en zonne-energie was beperkt", zegt Johan Keppens, principal investeringsmanager bij PMV. "Intussen zijn de volumes aan energie met een niet-stuurbaar profiel veel groter." In de toekomst stijgt de kans op overbelasting van kabels of transformatoren. En dus zijn maatregelen nodig om elektriciteit efficiënter te gebruiken, zoals het capaciteitsstarief dat gezinnen ertoe aanzet om hoge pieken te vermijden. Maar die ingrepen lossen niet alles op. Ook bijkomende investeringen zijn nodig om het net te versterken.

Verantwoordelijkheid

Toch wordt vooral naar gezinnen gekeken om oplossingen te vinden, meent men bij PMV. Een logische oplossing is meer energie opslaan met

batterijen. De twee energie-experts wijzen op een aantal beperkingen. Zo vraagt het opladen van een 100 procent elektrische wagen vaak meer energie dan wat een gemiddelde zonne-installatie kan opwekken. Een doorsnee thuisbatterij is dan weer vele malen kleiner in opslagcapaciteit. "Deze batterijen zijn vooral 's zomers snel volgeladen. Het teveel aan energie belandt dan op het al verzadigde elektriciteitsnet. 's Winters krijg je ze dan weer moeilijk of onvolledig opgeladen op zonne-energie", legt Tom Mortier uit.

Automatisering

"Er wordt veel gesproken over zonnepanelen in combinatie met een thuisbatterij, maar in de praktijk biedt dat vandaag slechts een gedeeltelijke oplossing", meent Johan Keppens. "Een thuisbatterij kan nuttig zijn voor wie een slimme meter en zonnepanelen heeft. Zo kan je meer stroom verbruiken die je zelf opwekt. Maar voor de bredere energietransitie schieten thuisbatterijen nog tekort. Je kan er ook 's winters geen energie mee verbruiken die je 's zomers opslaat." Energiedragers zoals waterstof staan volgens de investeringsmanager vandaag nog niet ver genoeg voor de consumentenmarkt. Tom Mortier vult aan dat de opslagcapaciteit in een gemiddelde elektrische auto vele malen groter is dan de opslagcapaciteit van een thuisbatterij. Als er meer automodellen beschikbaar zijn die ook stroom kunnen terugleveren aan het elektriciteitsnet, kunnen die wagens mee een rol spelen in de stabilisatie van het net. Zo kunnen ze bijvoorbeeld op het werk worden opgeladen met zonnestroom uit grote bedrijfsinstallaties, terwijl ze 's avonds, door slechts 10% van hun opslagcapaciteit vrij te geven, een gemiddelde woning van de nodige elektriciteit kunnen voorzien én nog 300 km range over hebben. Ook daar zal evenwel automatisatie voor nodig zijn, om nog maar te zwijgen over de mogelijke impact op de fiscaliteit van bedrijfswagens en het persoonlijke gebruik van stroom die 'getankt' werd bij de werkgever.

Softwaretools

Een belangrijke rol ziet Johan Keppens weggelegd voor software en tools die het energieverbruik helpen beheren. In de praktijk merkt PMV verschillende zaken die verhinderen dat die oplossingen daadwerkelijk op de markt komen. "Een vijftal jaar geleden zagen we veel businessideeën om consumenten te helpen met het beheren van hun energieverbruik. Vandaag niet meer, terwijl je dat wel zou verwachten met de hoge energieprijzen", klinkt het. Een eerste hinderpaal is dat de businesscase vaak moeilijk gemaakt kan worden. Tom Mortier: "Sommige initiatieven zorgen voor een besparing van amper enkele euro's per maand, maar je moet wel honderden euro's investeren in slimme toestellen. Er zijn ook softwaretools die data inzichtelijker maken, maar die vragen een serieuze inspanning. De meeste mensen hebben daar tijd noch zin voor." Johan Keppens merkt ook dat gezinnen moeilijk te bereiken en te overtuigen zijn. "Er is veel marketing nodig, je moet distributiekanaalen overtuigen, een dienst na verkoop organiseren, aanwezig zijn op sociale media. Vaak is de technologie wel nuttig, maar is het sop de kool niet waard."

Spelregels

Steeds veranderende spelregels zaaien verwarring over wat de juiste investeringen zijn en hoe gezinnen met energie moeten omgaan. Nog niet zo gek lang geleden werd bijvoorbeeld de terugdraaiende teller afgeschaft. "Als je weinig terugkrijgt voor je overschotten, wat is dan de prikkel om energiezuinig te zijn op momenten dat je veel produceert en je batterij volledig opgeladen is", vraagt Keppens zich af. "Het is eigenlijk een incentive om veel airco's te plaatsen

en kleinere zonnepanelen-installaties", vult Tom Mortier aan. Daarnaast is recent het capaciteitsstarief ingevoerd: een vaste kost die bepaald wordt op basis van je hoogste verbruik gedurende een kwartier in de loop van een maand. "Als je je wagen oplaadt, schiet je verbruik meerdere uren omhoog. Als je tegelijk kookt en verwarmt, kan je kort een piekverbruik noteren. Maar welke tools heb ik om dat piekverbruik te kennen en te vermijden?", vraagt Johan Keppens zich af. "Gezinnen zijn minder flexibel in hun elektriciteitsverbruik dan men vaak aanneemt. Een groot stuk van het verbruik, zoals koken, verwarmen of het gebruik van elektronica, gebeurt op vaste tijdstippen en is moeilijk te verschuiven." Hij waarschuwt voor ongewenste neveneffecten. "Als je mensen verpast met hoge facturen, zal er weerstand komen tegen de energietransitie, die zo vertraging kan oplopen."

PMV-versneller

Met een stabiel investeringsklimaat zullen meer bedrijven de stap wagen naar de consumentenmarkt, verwachten de PMV-experts. "Als Vlaamse investeringsmaatschappij zijn we klaar om onze rol als langetermijn-investeerder op te nemen. Idee en businesscase moeten rijp zijn. Wij helpen daarna de uitrol te versnellen", zegt Tom Mortier. "PMV volgt de energiemarkt al vele jaren op", vult Johan Keppens aan. "We hebben in het verleden een aantal investeringen gedaan in oplossingen voor de bedrijvenmarkt. We hopen dat ze in de nabije toekomst de oversteek maken naar de consumentenmarkt." Tom Mortier: "Dat is nodig om de klimaatambities waar te maken. PMV investeert om financieel rendement te behalen, maar we willen ook de energietransitie helpen realiseren. We investeren daarom het liefst in bedrijven met impact." /

"Als Vlaamse investeringsmaatschappij zijn we klaar om onze rol als langetermijn-investeerder op te nemen."

EUROPORTS

Ambitie in Antwerpen

De Europese havengroep Euroports baat onder meer in de Antwerpse haven terminals uit voor de overslag van papier en pulp, meststoffen en mineralen, fruit, staal en suiker. Met onder meer PMV als aandeelhouder heeft de internationale groep vanuit haar Antwerpse hoofdkwartier de ambitie om een wereldwijde haventerminaloperator te worden met een sterke marktpositie.

Het afgelopen jaar was al een stap in die richting: het in het businessplan voorziene budget werd overschreden, waardoor de positieve trend van 2021 kon worden doorgezet. De geografische expansie werd voortgezet met twee overnames in Finland en één in Spanje. De havengroep bewees eerder al bestand te zijn tegen de coronacrisis en ook de wereldwijde containercrisis wist Euroports om te buigen in zijn voordeel, met een toegenomen vraag voor de overslag van droge bulkgoederen, de corebusiness van Euroports.

Handelsroutes

Euroports is het resultaat van een lange geschiedenis. In 2007 verkocht Jean-Jacques Westerlund zijn havenbedrijf, in 1904 door zijn grootvader opgericht, aan de Australische investeringsmaatschappij Babcock & Brown, dat nadien doorstartte als Euroports. Een consortium bestaande uit R-Logitech (een dochteronderneming van het conglomeraat Monaco Resources Group) en de Vlaamse en federale investeringsmaatschappijen PMV en FPIM nam in 2019 de groep over. Euroports is een van de grootste operatoren van haveninfrastructuur in Europa met meer dan 50 terminals en logistieke

Vorig jaar bracht Euroports een eerste duurzaamheidsverslag uit met de verwezenlijkingen van 2021 en de doelstellingen voor de komende jaren.

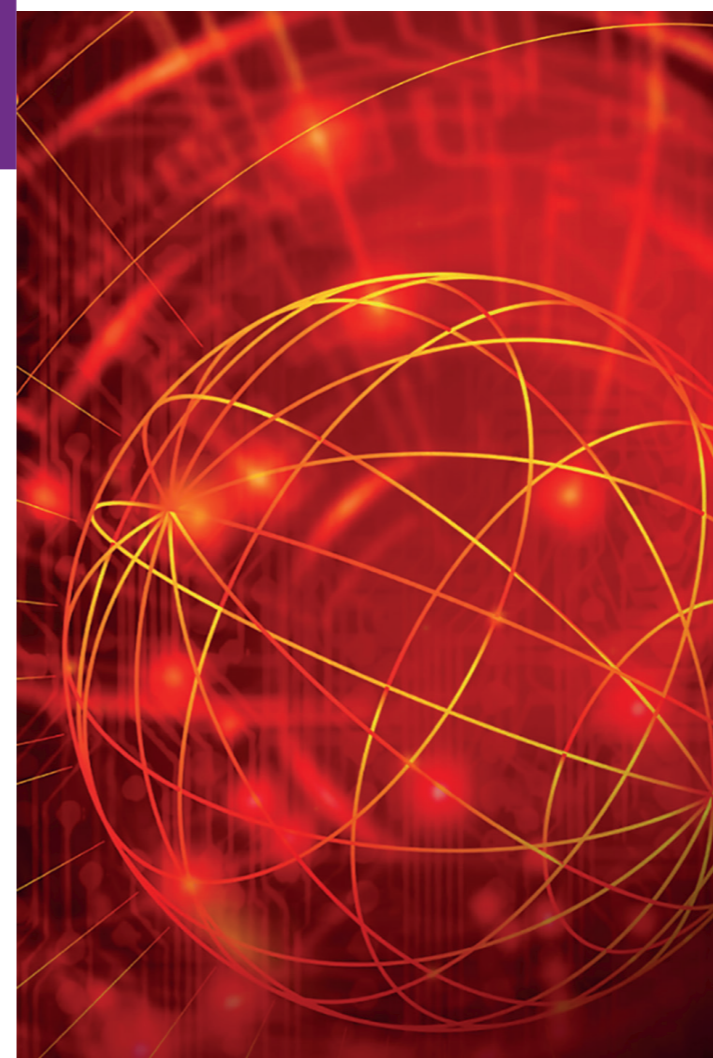
platformen wereldwijd, strategisch gelegen op belangrijke handelsroutes in Europa en China. Het is een marktleider in essentiële bulk- en stukgoederen zoals papier, pulp, meststoffen, agribulk, suiker, metalen en mineralen, terwijl het ook windturbines, lithium, biobrandstof en recyclageafval verwerkt. Euroports biedt zijn klanten ook geïntegreerde end-to-end supplychainediensten aan, waaronder freight forwarding en terminalmanagementoplossingen. In België zijn er diepzeeterminals in Antwerpen en Gent, en terminals in het zuiden van het land.

Groeimogelijkheden

De groeimogelijkheid bij Euroports was voor de nieuwe aandeelhouders een belangrijke reden om in 2019 in het bedrijf te investeren. R-Logitech, PMV en FPIM combineren een grote operationele expertise met financiële kracht en lokale kennis: in 2019 waren ze ervan overtuigd dat ze samen konden bijdragen tot een gezonde groei van Euroports in een sector die voor de Vlaamse economie van strategisch belang is. Na de overname werd het hoofdkantoor van Nederland naar Antwerpen verplaatst en meteen volgden initiatieven om de prestaties van de groep met 3.000 werknemers te verbeteren en de werking te stroomlijnen. Zo was er onder meer een sterke groei van de breakbulkvolumes. Euroports engageert zich om de groep op een duurzame manier te laten groeien en ontwikkelen. Vorig jaar bracht het een eerste duurzaamheidsverslag uit met de verwezenlijkingen van 2021 en de doelstellingen voor de komende jaren. De prestaties van Euroports worden overigens voortdurend geëvalueerd door Ecovadis, een platform dat beoordeelt hoe goed bedrijven hun duurzaamheidsprincipes in hun werking integreren. In 2022 kreeg Euroports een scoreverhoging van 49 naar 55, waardoor het bedrijf nog maar één punt verwijderd is van een zilveren beoordeling. /

EUROCLEAR Aandeelhouder van Euroclear

De Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM) kocht vorig jaar een deel van het belang van beuzengroep ICE in de financiële dienstverlener Euroclear. Met ook de andere leden van het consortium Belgische investeerders erbij – ook PMV – werd het een van de grootste aandeelhouders. Die positie moet de belangrijke financiële infrastructuur van Euroclear in ons land verankeren en de positie van Brussel als financieel centrum versterken. Dat Euroclear een schitterend jaar achter de rug heeft en een mooi dividend uitbetaalde, is een bijkomende troef.

Verschillende Belgische investeerders bouwden in de loop van 2020 samen een belang van bijna 9,2% op in de internationale financiële dienstverlener Euroclear. PMV maakt deel uit van de groep die bij bestaande aandeelhouders aandelen kocht en zo de op twee na grootste aandeelhouder van Euroclear werd. Die positie werd vorig jaar versterkt. De eigenaar van de beurs van New York verkocht zijn belang aan de Franse publieke investeerder CDC en ook aan de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM), dat ook de Euroclear-aandelen van BNP Paribas en BNP Paribas Fortis overnam. Daardoor is nu bijna een vijfde (17,23%) van Euroclear Belgisch.

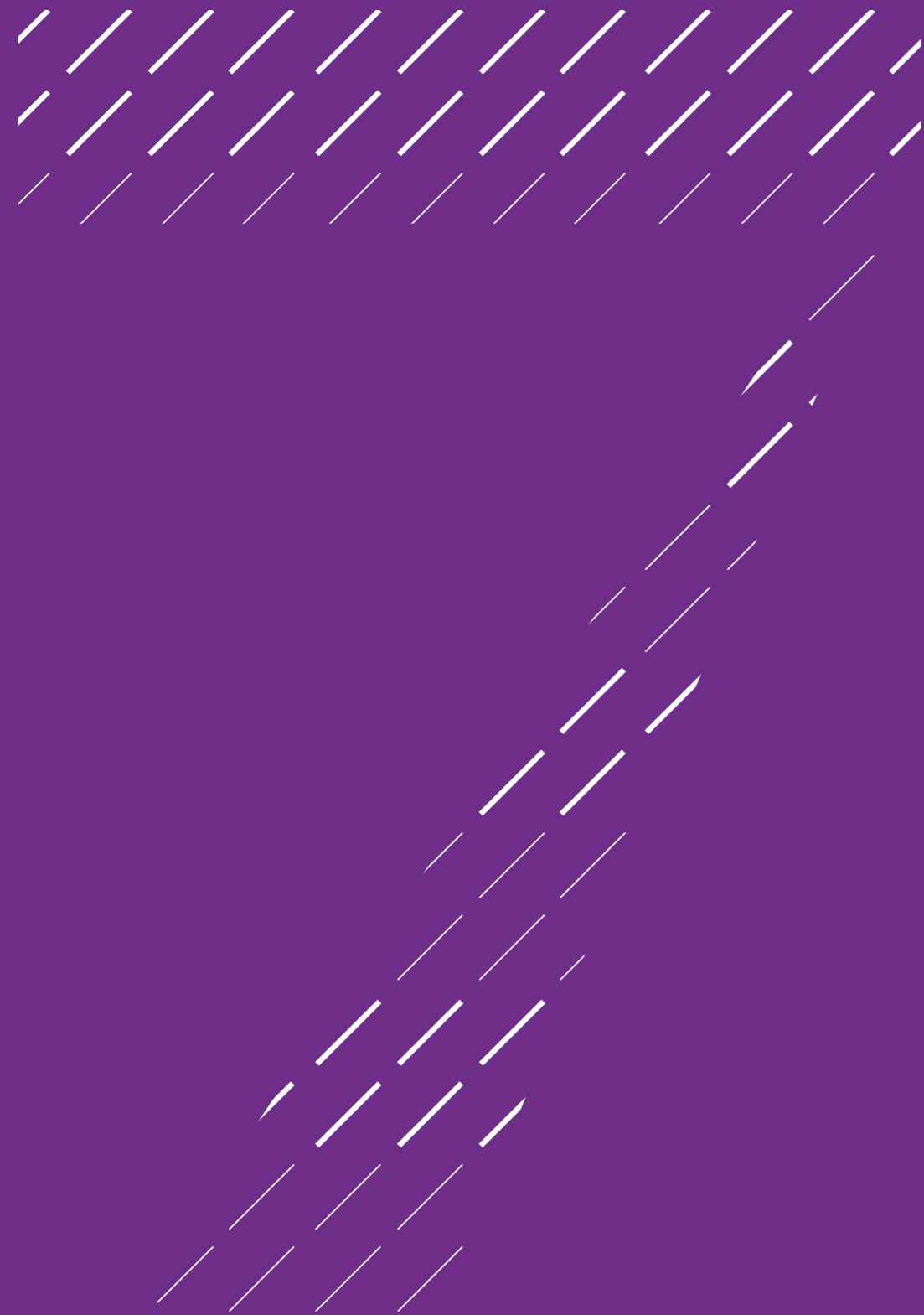
Wereldspeler

Euroclear is een wereldspeler in de afwikkeling van transacties met aandelen, fondsen of obligaties. De onderneming garandeert dat cash en effecten bij een transactie gelijktijdig worden uitgewisseld. Ze bewaart de effecten, houdt de posities bij en beheert het onderpand. Zo maakt ze het voor haar klanten makkelijker om binnenlandse en grensoverschrijdende effectentransacties af te wikkelen en beleggingen veilig te stellen. Euroclear is cruciaal voor het functioneren van het financiële systeem; meer dan 2.000 banken uit meer dan 120 landen doen een beroep op de financiële diensten van de organisatie die vorig jaar voor meer dan 900.000 miljard euro aan effectentransacties afwikkelde. Van de 4.000 mensen die voor de in Europa, Azië, het Midden-Oosten en Amerika actieve groep werken – de Belgische Lieve Mostrey is er CEO – zitten er meer dan 2.200 in Brussel. Er is ook een operationeel centrum in Krakau (Polen) als back-up voor Brussel. De groep haalt een omzet van anderhalf miljard euro.

Langtermijninvestering

De Belgische publieke investeerders willen met hun aandelenpakket de financiële infrastructuur van Euroclear in ons land verankeren op lange termijn. Euroclear is cruciaal voor de positie van Brussel als financieel centrum. Dat de langtermijninvestering jaarlijks een dividend oplevert, is een bijkomende troef. Alvast in 2022 deed de groep het goed met een jaarwinst die ruim het dubbele was van in 2021. Door de westerse sancties moest het de tegoeden van zijn Russische klanten blokkeren, wat de cruciale rol illustreert die Euroclear speelt in het internationale financiële verkeer. /

Euroclear is cruciaal voor de positie van Brussel als financieel centrum. Dat de langtermijninvestering jaarlijks een dividend oplevert, is een bijkomende troef.

Vrije tribune

Marijke Huysmans:

“Hoezo, droogte en waterschaarste in Vlaanderen?”

Wat een rotweer. Heeft het nu nog niet genoeg geregend? Het regent hier nu echt altijd. Is dat grondwater nu nog niet op peil? Klagen over het weer en de regen lijkt wel een nationale sport hier. De droge zomers van 2018, 2019, 2020 en 2021, en de daarbij horende sproeiverboden, captatieverboden en impact op natuur en landbouw hebben ons echter met de neus op de feiten geduwd. Ook in Vlaanderen zijn we zeker niet immuun voor droogte en waterschaarste.

Voor veel mensen kwamen die problemen met water als een verrassing. Want het regent hier toch veel? Hoe kan het dan dat een land als België zo kwetsbaar is als het over water gaat? Om dat te begrijpen is het belangrijk om te weten dat zelfs wanneer er geen droogte is, België eigenlijk een waterschaars land is. Als je vergelijkt hoeveel water er hier beschikbaar is versus hoeveel water we nodig hebben, staan we er eigenlijk behoorlijk slecht voor, bij de slechtste landen van Europa.

Dat komt vooral door onze hoge bevolkingsdichtheid, maar ook omdat we een welvarende regio zijn waar er op diezelfde kleine oppervlakte veel landbouw en industrie aanwezig zijn, en we dus met zijn allen veel water nodig hebben. Bovendien hebben we ook geen heel grote rivieren hier zoals de Rijn of de Donau, die veel water aanvoeren. En natuurlijk speelt ook de verharding een rol. Vlaanderen is kampioen in verharding, beton en asfalt – nog veel meer dan andere regio's met een gelijkaardige bevolkingsdichtheid en welvaart zoals Nederland en Duitsland. Daardoor kan de regen, wanneer die valt, niet in de bodem sijpelen, maar komt die terecht in de riolering en zijn we die kwijt.

Bovenop die krappe situatie qua waterbeschikbaarheid zien we de laatste jaren bovendien dat we geconfronteerd worden met lange periodes van droogte. Dat is geen toeval. Wetenschappers voorspellen al lang dat de klimaatverandering bij ons gaat leiden tot vakere, langere en intensere periodes van droogte.

De impact van droogte

Droogte heeft helaas heel wat gevolgen. We zien zeer lage grondwaterstanden, beken en rivieren met zeer lage waterpeilen en droge bodems. De eerste slachtoffers daarvan zijn de natuur en de landbouw. Veel vegetatie leidt enorm onder watertekorten. Sommige vegetatie is vooral afhankelijk van regen, andere meer van grondwater. In lange periodes van droogte met weinig neerslag en

lage grondwaterstanden krijgt vegetatie het dus moeilijk, zeker als die droogteperiodes zich jaar na jaar herhalen en de grondwaterstanden niet kunnen herstellen. Een ander probleem is dat de kans op natuurbranden natuurlijk enorm verhoogt bij droogte. Landbouwers zien lagere opbrengsten en oogsten mislukken. Ze moeten meer beregenen (wat duur is) en ze worden geconfronteerd met captatieverboden (waardoor ze geen water meer uit beken mogen oppompen).

Ook onze drinkwatervoorziening kan onder druk komen te staan bij droogte. De helft van ons drinkwater komt uit rivieren en kanalen, de andere helft is grondwater. Bij lage rivierpeilen kan er uiteraard minder rivierwater uit de waterlopen onttrokken worden. Het drinkwater dat uit het grondwater komt, is in principe minder gevoelig voor droogte omdat dat vooral uit diepe grondwatervoerende lagen wordt opgepompt die een droogte niet meteen voelen. Toch wordt er ook drinkwater uit ondiepere putten gepompt en bij droogte wordt het ook daar moeilijker om er nog extra water uit op te pompen. Wat ook een probleem is bij lange, droge periodes, is dat ons drinkwaterverbruik enorm toeneemt. Mensen gaan vaker douchen, hun tuin sproeien, zwembadjes vullen ... Een deel van de regenwaterputten valt daardoor droog. En dat alles zorgt op piekmomenten tot 50% meer verbruik van drinkwater. Dat is natuurlijk een enorme uitdaging voor de drinkwaterbedrijven.

Ook de Vlaamse industrie is niet immuun voor droogte en waterschaarste. We zagen de voorbije jaren vaarbeperkingen op kanalen en captatieverboden op waterlopen. In 2022 hebben we maar heel nipt een scenario kunnen vermijden waarin bedrijven aan het Albertkanaal hun activiteiten zouden moeten stilleggen door watertekort.

De oplossingen

Maar er is geen reden voor paniek, berusting of pessimisme. Vlaanderen is geen woestijn. In tegenstelling tot

Marijke Huysmans is professor grondwaterhydrologie (Vrije Universiteit Brussel) en hydrogeologie (KU Leuven). Ze doet onderzoek naar grondwater, droogte en duurzaam waterbeheer. Ze adviseerde onder meer de Vlaamse regering bij het opstellen van de recente Blue Deal, die fundamentele maatregelen omvat om het groeiende droogteprobleem in Vlaanderen aan te pakken. Daarnaast probeert ze actief het maatschappelijk belang van grondwater uit te leggen aan het grote publiek via publicaties en optredens.

veel andere regio's in de wereld valt er hier op jaarbasis voldoende regen. Er zijn dan ook oplossingen om onszelf weerbaar te maken tegen droogte en waterschaarste. Wat kunnen en moeten we dan doen om ervoor te zorgen dat we beter voorbereid zijn op die periodes van droogte, zodat we schade en watertekorten kunnen vermijden?

Een belangrijke sleutel in het droogtevraagstuk is meer infiltratie. Meer infiltratie betekent minder verharding, ontharden en meer investeren in infiltratievoorzieningen zoals wadi's. Ook gezonde bodems zijn cruciaal. Op die manier kan het grondwater beter gevoed worden, kunnen de grondwaterpeilen structureel verhogen en kan het grondwater zich ook beter herstellen na droogte.

Grondwater moet ook beter worden vastgehouden in de ondergrond. Te veel grondwater wordt snel weer afgevoerd door drainagebuizen en grachten in landbouwgebied, door rioleringen en drainagesystemen rond gebouwen en infrastructuur. Hoewel we de laatste jaren zien dat vele actoren het belang inzien om water vast te houden en overschakelen op minder (en slimmer) draineren en stuwen van grachten, is het voor velen nog moeilijk om af te stappen van de gewoonte om water zo snel mogelijk te willen afvoeren.

We kunnen ook nog grote stappen zetten om onze vraag naar drinkwater, grondwater en rivierwater te verkleinen: waterbesparende maatregelen, gebruik van regenwater bij gezinnen en bedrijven, hergebruik van gezuiverd afvalwater in industrie en landbouw, en duurzamer bemalen bij werven zodat ons kostbare grondwater niet zomaar in een riolering of gracht verdwijnt. In de industrie kan er vooral nog meer ingezet worden op circulair watergebruik: door nog meer regenwater op te vangen en te gebruiken, en door gebruikt water, proceswater of afvalwater te gaan recyclen en te hergebruiken, al dan niet na zuivering. Op die manier heeft de industrie in Vlaanderen haar vraag naar grondwater de voorbije 20 jaar al drastisch kunnen reduceren. Maar er is nog enorm

veel potentieel, zowel in het opwaarderen van het eigen afvalwater als in het hergebruik van gezuiverd huishoudelijk afvalwater voor industriële toepassingen.

De Blue Deal

Al die proactieve oplossingen werden in de zomer van 2020 geïntegreerd in de Blue Deal, het plan om Vlaanderen weerbaarder te maken tegen droogte en waterschaarste. Met 70 maatregelen en de hulp van de Europese relancemiddelen beoogt de Blue Deal een robuust watersysteem zodat er ook de volgende decennia nog voldoende water is voor gezinnen, natuur, industrie en landbouw. De Blue Deal heeft het thema van droogte en waterschaarste hoog op de agenda gezet. De bewustwording en de voorziene investeringsbudgetten hebben impulsen gegeven aan alle actoren. Er worden gebiedsgerichte coalities gevormd voor robuuste watersystemen; bedrijven investeren in circulair watergebruik; landbouwers schakelen over naar peilgestuurde drainage en verhogen de infiltratie en waterberging op hun percelen; steden en gemeenten gaan voor waterbewuste publieke ruimten; de natuur wordt versterkt en drinkwatermaatschappijen zetten in op leveringszekerheid.

De uitdaging voor de volgende jaren

Maar we zijn er nog niet. De opgave is immens. Het is bijvoorbeeld gemakkelijk om als academicus te pleiten voor meer infiltratie, maar in de praktijk betekent dat dat er bijna overal in Vlaanderen klein- en grootschalige ingrepen nodig zullen zijn. We moeten ook opletten dat de toename van de vraag naar water in droge periodes de proactieve waterbesparende maatregelen niet tenietdoet. We zullen de oplossingen uit de Blue Deal dus nog veel sneller en breder moeten uitrollen dan we tot nu toe gedaan hebben. Ik roep dan ook iedereen op om te blijven investeren in een robuust watersysteem, ook wanneer het regent, de droogte weer ver weg lijkt en er andere prioriteiten lijken te zijn. /

Deugdelijk bestuur

De samenstelling van de raad van bestuur is gewijzigd in 2022.

De algemene vergadering van 17 mei 2022 verlengde het mandaat van mevrouw Rosette S'Jegers en de heren Peter Verhaeghe en Lucien Gijsens tot en met de eerstvolgende bijzondere algemene vergadering. Op de bijzondere algemene vergadering van 30 juni vervielen de mandaten van mevrouw Rosette S'Jegers en de heren Peter Verhaeghe en Lucien Gijsens. Diezelfde bijzondere algemene vergadering benoemde Sophie Manigart als bestuurder en herbenoemde Peter Verhaeghe en Lucien Gijsens als bestuurders tot en met de gewone algemene vergadering van 2025.

De raad van bestuur is in de loop van 2022 15 keer bijeengekomen. De aanwezigheden van en de vergoedingen voor de leden van de raad van bestuur waren als volgt:

Raad van bestuur

Koen Kennis, voorzitter
Karine Moykens
Gert Bergen
Luc Gijsens
Jeroen Overmeer
Carine Smolders
Raf Suys
Peter Verhaeghe
Sophie Manigart

Regeringscommissaris

De Vlaamse regering heeft op 7 februari 2020 Tom Van Laere aangesteld als regeringscommissaris. De regeringscommissaris oefent toezicht uit op de uitvoering van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst die afgesloten werd met het Vlaamse Gewest.

Groepsmanagementcomité

Michel Casselman, algemeen manager
Werner Decrem, groepsmanager Vastgoed en Infrastructuur
Geert Diericx, groepsmanager Financiën
Filip Lacquet, groepsmanager Bedrijfsfinanciering
Elke Van de Walle, groepsmanager Juridische Zaken
Roald Borré, groepsmanager Risicokapitaal
Tine Vandenbussche, groepsmanager Organisatie & Ontwikkeling

Aanwezigheden en vergoedingen

De aanwezigheden van en de vergoedingen voor de leden van de raad van bestuur waren als volgt:

Bestuurder	Aanwezigheden	Vaste vergoeding	Zitpenning
Koen Kennis (vz)	15/15	12.396 euro	16.740 euro
Rosette S'Jegers	9/10	3.099 euro	4.650 euro
Raf Suys	15/15	6.198 euro	8.370 euro
Lucien Gijsens	15/15	6.198 euro	8.370 euro
Jeroen Overmeer	12/15	6.198 euro	6.510 euro
Carine Smolders	13/15	6.198 euro	7.130 euro
Peter Verhaeghe	14/15	6.198 euro	7.750 euro
Gert Bergen	13/15	6.198 euro	7.130 euro
Karine Moykens	11/15	6.198 euro	6.200 euro
Sophie Manigart	5/5	3.099 euro	3.100 euro

De raad van bestuur van PMV wordt ondersteund door twee adviescomités, met name het benoemings- en remuneratiecomité en het auditcomité.

Het benoemings- en remuneratiecomité heeft zich in de loop van 2022 gebogen over de rekruterings- en leerstrategie, de personeelsbeoordelingen en het personeelsverloop, het personeelsbudget 2023 en de aanstelling van nieuwe onafhankelijke bestuurders in de raad van bestuur van PMV. Het comité heeft tevens advies gegeven over het hr-meerjarenplan bedoeld om bestaande processen te stroomlijnen (bv. rekruteringsproces, evaluatiecyclus, prestatie-management, enz.), nieuwe ondersteunende maatregelen voor medewerkers te introduceren (bv. PMV leeracademy, HR Intranet, MyPMV, wellbeing-aanbod, enz.) en het PMV employer brand-imago te versterken via nieuwe toepassingen op de PMV-website en LinkedIn-pagina. Het heeft zich ook gebogen over hoe om te gaan met de impact van de hoge indexatie op de loonmassa en -schalen, en over de gewijzigde marktomstandigheden inzake mobiliteitsvoorwaarden. Dit om de aantrekkelijkheid van PMV als werkgever te bewaren.

De aanwezigheden van en de vergoedingen voor de leden van het benoemings- en remuneratiecomité waren als volgt:

Lid	Aanwezigheden	Vaste vergoeding	Zitpenning
Peter Verhaeghe (vz)	3/5*	0 euro	1.860 euro
Rosette S'Jegers	4/4	0 euro	2.480 euro
Karine Moykens	5/5	0 euro	3.100 euro
Jeroen Overmeer	4/5	0 euro	2.480 euro

Het auditcomité heeft tijdens het jaar 2022 zijn normale en periodieke werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de opmaak en de bespreking van de jaarrekening en het budget. Ook heeft het de tussentijdse balans en budgetcontrole, de intern geconsolideerde jaarrekening en de jaarrekeningen van de dochtermaatschappijen van de PMV-groep besproken. Daarnaast heeft het auditcomité inzage gekregen in de resultaten van de analytische rapportages over 2021 en 2022.

Naast de financiële rapportering besteedt de vaste agenda van het auditcomité ook aandacht aan de interne controle en risicobeheersystemen: de stand van zaken m.b.t. de activiteiten van de Compliance-functie kwam aan bod, evenals de actuele status van de actieplannen voor de voorbije enterprise risk monitoring-oefening.

In de loop van 2022 werden de governance documenten van het auditcomité en van de interne audit geactualiseerd. Bijkomend richtte de PMV-groep een eigen interne auditfunctie op. Na een inwerkingsperiode is de interne auditor eind 2022 gestart met de eerste auditwerkzaamheden. Hierbij hield de interne audit rekening met de bestaande auditjaarplanning. Een eerste audit, met name cybersecurity, werd uitbesteed. De interne audit startte zelf een audit 'back office in PMV-Standaardleningen NV' op. Tevens werd het overleg opgestart tussen de interne audit en de commissaris.

De aanwezigheden van en de vergoedingen voor de leden van het auditcomité waren als volgt:

Lid	Aanwezigheden	Vaste vergoeding	Zitpenning
Lucien Gijsens (vz)	4/4	0 euro	2.480 euro
Carine Smolders	4/4	0 euro	2.480 euro
Koen Kennis	4/4	0 euro	2.480 euro

De Vlaamse regering heeft op 7 februari 2020 Tom Van Laere aangesteld als regeringscommissaris. De regeringscommissaris oefent toezicht uit op de uitvoering van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst die afgesloten werd met het Vlaamse Gewest.

**De heer Peter Verhaeghe kon omwille van een belangenconflict niet deelnemen aan twee vergaderingen van het Benoemings- en remuneratiecomité.*

Financieel verslag van de investerings- en beheeractiviteiten

Balans

per 31/12/2022 (in euro) – Consolidatie van de investerings- en beheeractiviteiten van de PMV-groep

ACTIVA

	Codes	Boekjaar 2021	Boekjaar 2022
OPRICHTINGSKOSTEN	20	72.152	0
VASTE ACTIVA	21/28		
Immateriële vaste activa	21	1.400.086	1.544.202
Materiële vaste activa	22/27	80.045.387	75.232.685
<i>Terreinen en gebouwen</i>	22	67.468.524	64.019.945
<i>Meubilair en rollend materieel</i>	24	12.565.880	11.201.758
<i>Overige materiële vaste activa</i>	26	10.982	10.982
<i>Activa in aanbouw en vooruitbetalingen</i>	27		
Financiële vaste activa	28	1.028.348.896	1.056.985.166
<i>Deelnemingen in niet-geconsolideerde ondernemingen</i>	284	912.557.934	940.151.275
<i>Vorderingen en borgtochten in contanten</i>	285/8	115.790.962	116.833.891
VLOTTENDE ACTIVA	29/58		
Vorderingen op meer dan één jaar	29	270.296.323	247.144.684
<i>Overige vorderingen</i>	291	270.296.323	247.144.684
Vorraden en bestellingen in uitvoering	3	965.250	0
<i>Handelsgoederen</i>	34		
<i>Onroerende goederen bestemd voor verkoop</i>	35	965.250	0
Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	49.657.474	75.984.805
<i>Handelsvorderingen</i>	40	7.182.449	6.730.030
<i>Overige vorderingen</i>	41	42.475.025	69.254.775
Geldbeleggingen	50/53	14.227.052	14.628.284
Liquide middelen	54/58	304.892.391	312.454.987
Overlopende rekeningen	490/1	3.199.180	3.057.252
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	1.753.104.191	1.787.042.065

PASSIVA

	Codes	Boekjaar 2021	Boekjaar 2022
EIGEN VERMOGEN	10/15	1.606.292.317	1.639.907.386
Geplaatst kapitaal	100	1.780.927.486	1.775.827.486
Niet-opgevraagd kapitaal	101	-721.141.517	-716.041.517
Uitgiftepremies	11	23.964	23.964
Herwaarderingsmeerwaarden	12	5.904.041	5.904.041
Geconsolideerde reserves	9910	469.260.223	502.345.292
Negatieve consolidatieverschillen	9911	71.318.118	71.848.118
Kapitaalsubsidies	15		
BELANGEN VAN DERDEN		39.257.324	42.020.696
Belangen van derden	9913	39.257.324	42.020.696
VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN	16	2.545.378	2.420.119
Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5		
Uitgestelde belastingen en belastinglatenties	168	2.545.378	2.420.119
SCHULDEN	17/49		
Schulden op meer dan één jaar	17	74.579.045	69.689.749
<i>Achtergestelde leningen</i>	170	8.519.912	8.519.912
<i>Kredietinstellingen</i>	173	32.860.748	28.597.893
<i>Overige leningen</i>	174	33.197.609	32.571.168
<i>Overige schulden</i>	178/9	775	775
Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	24.653.102	22.842.387
<i>Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen</i>	42	1.191.417	1.185.793
<i>Kredietinstellingen</i>	44	3.651.792	3.801.804
<i>Leveranciers</i>	440/4	5.635.542	4.741.040
<i>Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten</i>	45		
<i>Belastingen</i>	450/3	2.397.905	2.751.981
<i>Bezoldigingen en sociale lasten</i>	454/9	3.624.019	3.452.524
<i>Overige schulden</i>	47/48	8.152.428	6.909.244
Overlopende rekeningen	492/3	5.777.025	10.161.729
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	1.753.104.191	1.787.042.065

Resultatenrekening

per 31/12/22 (in euro) – Consolidatie van de investerings- en
beheeractiviteiten van de PMV-groep

	Codes	Boekjaar 2021	Boekjaar 2022
Bedrijfsopbrengsten	70/76A	33.838.089	39.333.333
Omzet	70	30.641.840	33.997.766
Andere bedrijfsopbrengsten	74	3.196.249	5.335.567
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	76A		
Bedrijfskosten	60/66A	42.688.296	43.304.654
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60		
<i>Aankopen</i>	600/8	6.923.404	6.466.136
<i>Voorraad: afname</i>	609		
Diensten en diverse goederen	61	9.212.763	9.560.016
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	18.999.582	19.636.075
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630	5.551.216	5.726.530
Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen en handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen)	631/4	0	0
Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen en terugnemingen)	635/8	0	0
Andere bedrijfskosten	640/8	2.001.331	1.915.897
Niet-recurrente bedrijfskosten	66A		
Bedrijfsverlies	9901	-8.850.207	-3.971.321
Financiële opbrengsten	75/76B	127.447.029	103.892.190
Recurrente financiële opbrengsten	75		
<i>Opbrengsten uit financiële vaste activa</i>	750	34.804.191	30.856.132
<i>Opbrengsten uit vlottende activa</i>	751	20.065.808	19.879.734
<i>Andere financiële opbrengsten</i>	752/9	1.246.079	1.044.919
Niet-recurrente financiële opbrengsten	76B	71.330.952	52.111.405

	Codes	Boekjaar 2021	Boekjaar 2022
Financiële kosten	65/66B	36.873.482	56.983.922
Kosten van schulden	650	2.883.125	2.839.685
Waardeverminderingen op vlottende activa anders dan voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen	651	10.571.632	9.629.753
Andere financiële kosten	652/9	4.471.253	2.279.669
Niet-recurrente financiële kosten	66B	18.947.472	42.234.815
Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belasting	9903	81.723.341	42.936.947
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen en de belastinglatenties	780	125.258	125.258
Belastingen op het resultaat	67/77	13.664.366	3.077.382
Belastingen	670/3	13.702.657	3.078.203
Regularisering van belastingen en terugneming van voorzieningen voor belastingen	77	38.291	821
Winst (Verlies) van het boekjaar	9904	68.184.233	39.984.824
Geconsolideerde winst (verlies)	9976	68.184.233	39.984.824
Aandeel van derden	99761	-571.861	-2.899.754
Aandeel van de groep	99762	67.612.372	37.085.070

Consolidatie van de investerings- en beheeractiviteiten van de PMV-groep

Voorliggend verslag gaat in op de investerings- en beheeractiviteiten van de PMV-groep. Als gevolg van de fusie met Vlaamse Milieuholding nv (VMH) in 2020 kreeg PMV nv 100% van de aandelen van Aquafin nv in handen. Overeenkomstig de wettelijke bepalingen maakt PMV een geconsolideerde jaarrekening en jaarverslag op. Als gevolg echter van de opname van Aquafin en zijn dochters volgens de integrale methode in de geconsolideerde cijfers worden de resultaten van de investerings- en beheeractiviteiten van de PMV-groep onderbelicht. Daarom werd een pro-forma geconsolideerde balans- en resultatenrekening opgemaakt

waarbij Aquafin en zijn dochters niet opgenomen werden volgens de integrale consolidatiemethode. Aquafin wordt als deelneming opgenomen aan investeringswaarde onder de rubriek 'Financiële vaste activa'. De hieronder toegelichte cijfers geven bijgevolg een beter beeld van de investerings- en beheeractiviteit van de PMV-groep.

Overeenkomstig de relevante wettelijke en statutaire bepalingen brengen wij u verslag uit over de activiteiten en de geconsolideerde jaarrekening van ParticipatieMaatschappij Vlaanderen nv (PMV) over het boekjaar 2022.

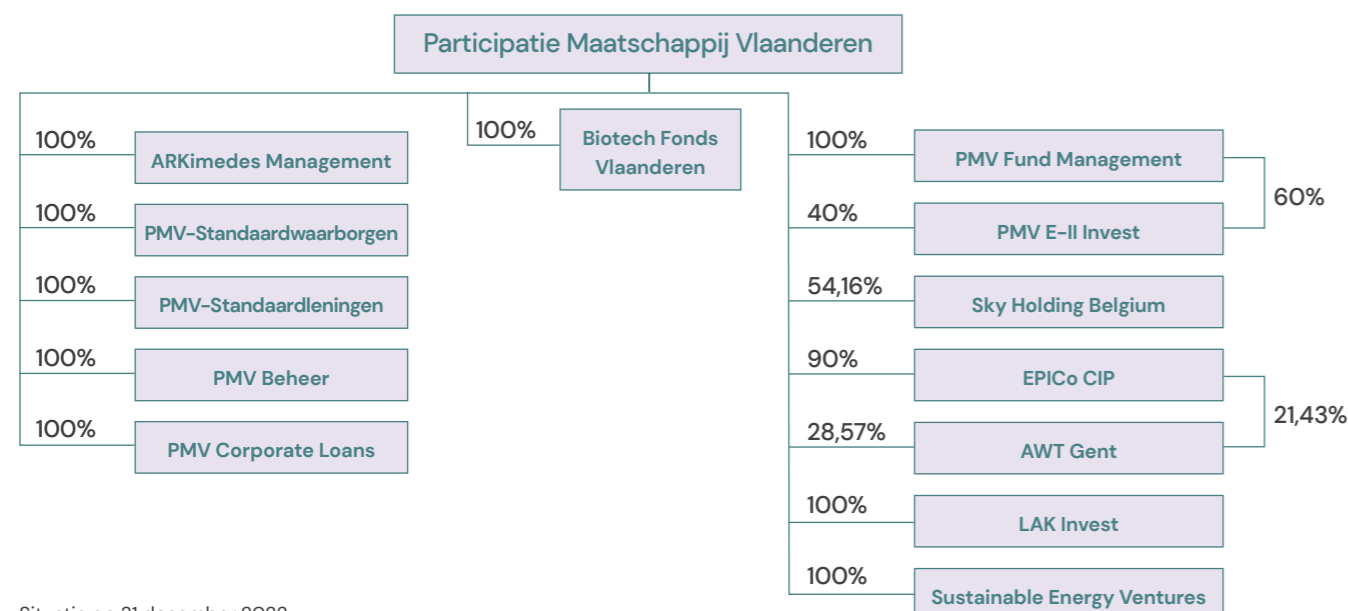
1. CONSOLIDATIEKRING

De onderstaande grafiek geeft de consolidatiekring weer per 31 december 2022. De dochterondernemingen, behoudens Aquafin en zijn dochters, worden opgenomen volgens de integrale methode. De integrale consolidatie omvat dertien vennootschappen (de percentages geven het aandeelhouderschap weer van de PMV-groep in de vennootschap).

Vanuit haar investeringsactiviteit bezit de PMV-groep diverse participaties met een belang groter dan 20% en kleiner dan 50%. Als investeringsmaatschappij heeft PMV niet de intentie om in alle participaties op permanente wijze te blijven zitten. Deze participaties worden door PMV dan ook niet als groepsentiteit beschouwd. PMV heeft ook geen of een beperkt aandeel in deze resultaten van deze deelnemingen waardoor het opnemen van deze resultaten een vertekend beeld zou geven van het groepsresultaat.

Daarom worden deze participaties met een deelneming tussen 20% en 50% niet via de vermogensmutatiemethode mee opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening maar aan dezelfde waarde als in de enkelvoudige jaarrekening om de volgende redenen:

- Deze participaties worden gewaardeerd op basis van een waardering die gebaseerd is op de IPEV-waarderingsrichtlijnen (International Private Equity and Venture Capital Valuation guidelines). Hierbij wordt gebruikt gemaakt van één of meer gepaste waarderingsmethoden en worden verschillende parameters beoordeeld. Deze waardering geeft een getrouwer beeld van de waarde van deze participaties dan wanneer deze via de vermogensmutatiemethode zouden worden opgenomen. De vermogensmutatiemethode houdt immers enkel rekening met de mutaties in het eigen vermogen van de vennootschap. Er wordt geen rekening gehouden met de toekomstvooruitzichten, intellectuele eigendommen, enz. Noch wordt rekening gehouden met andere factoren zoals onder meer zakelijke zekerheden en preferente aandelen waarover de PMV-groep beschikt. Ingeval de waardering lager ligt dan de boekwaarde van de investering, wordt een waardevermindering genomen.
- Meerdere participaties zijn in verhouding tot het geconsolideerde balanstotaal van een beperkte betekenis.

Situatie op 31 december 2022

2. COMMENTAAR OP DE JAARREKENING

2.1. ACTIVA

2.1.1. Oprichtingskosten

Oprichtingskosten werden uitsluitend geboekt bij LAK Invest en zijn volledig afgeschreven.

2.1.2. Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa bedragen 1.554.202 euro en bestaan uit softwarelicenties en diverse applicaties binnen de groepsvennootschappen.

2.1.3. Materiële vaste activa

De post materiële vaste activa bestaat grotendeels uit terreinen en gebouwen voor een boekwaarde van 67.468.524 euro. PMV is eigenaar van het Kartuizershof en van het terrein van Kasteel Ter Ham. LAK Invest is de eigenaar van een kantoor- en labogebouw dat het verhuurt aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Het gebouw maakte in 2012 het voorwerp uit van een private uitgifte van vastgoedcertificaten. LAK Invest is de juridische eigenaar van het gebouw VMM, maar de economische eigendom ligt bij de certificaathouders.

De post meubilair, rollend materieel en IT-materiaal staat voor 11.201.758 euro in de boeken en omvat onder meer de kranen van AWT Gent voor een bedrag van 10.863.644 euro. De overige materiële activa betreffen de blote eigendom van het Kasteel Ter Ham.

2.1.4. Financiële vaste activa

De rubriek financiële vaste activa bedraagt 1.056.985.166 euro tegenover 1.028.348.896 euro vorig boekjaar. Onder punt 2.1.8 volgt de toelichting bij de investerings- en beheeractiviteiten en de belangrijkste mutaties die zich hebben voorgedaan tijdens het afgelopen boekjaar.

2.1.5. Vorderingen op meer dan één jaar

De rubriek vorderingen op meer dan één jaar bedraagt 247.144.684 euro tegenover 270.296.323 euro vorig boekjaar. Onder punt 2.1.8. volgt de toelichting bij de investerings- en beheeractiviteiten en de belangrijkste mutaties die zich hebben voorgedaan tijdens het afgelopen boekjaar.

2.1.6. Voorraad en bestellingen in uitvoering

Het in 2019 verworven onroerend goed Karmelietenklooster Gent werd in de loop van 2022 verkocht.

2.1.7. Vorderingen op ten hoogste één jaar

De post handelsvorderingen bedraagt 7.730.030 euro en bestaat voornamelijk uit de uitstaande saldo's op klanten en nog op te stellen facturen.

De overige vorderingen bedragen 69.254.775 euro. Bij PMV gaat het om een bedrag van 9.570.602 euro (vervallen hoofdsommen, interesten uit leningen, terug te vorderen belastingen) en bij PMV-Standaardleningen over 59.500.724 euro (opgevraagd vervallen kapitaal en interesten en overboeking lange termijn naar korte termijn).

Onder punt 2.1.8 volgt de toelichting van de raad van bestuur bij de investerings- en beheeractiviteiten en de belangrijkste mutaties die zich hebben voorgedaan tijdens het afgelopen boekjaar.

2.1.8. Bespreking van de activiteiten

Financiering voor ondernemers

Kapitaal

Vanuit PMV nv werden nieuwe participaties genomen en bijkomende kapitaalvolstorting gedaan in Aska Bike, Rein4ced, Qollabi, Odette Lunettes, Minze, Waylay, Indigo Diabetes, Ontoforce, Sentea, Qustom-dot, Animab, Virovet, Chili Publish, Otra Solutions, Scaled Access, Nobli, Techwolf, FRX Innovations Inc, Gorillini, The Fourth Law en Sequana Medical.

Verschillende desinvesteringen werden uitgevoerd.

Vanuit Biotech Fonds Vlaanderen nv werden investeringen uitgevoerd in Virovet, ReMynd, Rewind Therapeutics, Confo Therapeutics, Augustine Therapeutics en Aelin Therapeutics. Op een aantal dossiers werden waardeverminderingen genomen. De vennootschap eindigt het boekjaar met een verlies van 5.662.227 euro.

Leningen

Nieuwe leningen werden toegekend aan de volgende bedrijven: Augustine Therapeutics, EthernA, Morrow, Confo Therapeutics, Miledi Displays, Investsuite, FEops, Rewind Therapeutics, Aelin Therapeutics, Sweepatic, Biobest Group, Ascenseur, Ehold (Van Vooren), Alsic Invest, Uselect Evergem, Aerarium Campina, S3-Gevitec, Horizon Holdco, Microlease, Jet-cars Invest, Rubey en Vaultspeak.

De PMV-groep kent niet alleen rechtstreeks leningen toe, maar beheert ook twee fondsen die mezzaninefinanciering verschaffen aan bedrijven. PMV Beheer nv treedt op als zaakvoerder van Mezzanine Partners Management bvba, die op haar beurt zaakvoerder is van het mezzaninefonds Mezzanine Partners 1 nv. Dit fonds werd in de loop van 2014 samen met Capital@Rent nv opgericht. Verschillende private investeerders hebben een aandeel genomen in het fonds en stellen ook aandeelhoudersleningen ter beschikking. Het mezzaninefonds heeft als doelstelling om achtergestelde leningen te verschaffen in het kader van groei, overnames en herfinancieringen. PMV Beheer sluit het boekjaar af met een verlies van 2.303 euro.

Eind 2017 werd een tweede mezzaninefonds opgericht. PMV is samen met Capital@Rent zaakvoerder van Mezzanine Partners Management 2 nv, die het beheer van Mezzanine Partners 2 nv voert. PMV heeft in 2022 dit fonds bijkomend mee gefinancierd.

PMV Corporate Loans bv is een 100% dochter van PMV. De vennootschap verschaft flexibele langetermijnleningen aan kmo's. Gezien de sterk gestegen interestvoeten zal er geen gebruik meer gemaakt worden van de lening die door de Europese Investeringsbank voor de financiering van haar activiteiten werd toegekend. De vennootschap sluit af met een winst van 111.978 euro.

Waarborgen

PMV staat in voor de operationele werking van Gigarant nv. Alle aandelen van Gigarant, op één na, zijn in handen van het Vlaamse Gewest. In 2022 werden 16 waarborgen toegekend, wat overeenstemt met een waarborgbedrag van 52 miljoen euro en een onderliggende financiering van 119 miljoen euro. Het totaal uitstaande waarborgbedrag op einde jaar bedraagt 285 miljoen euro.

PMV Fondsinvesteringen

ARKImedes Management nv stond in voor de behandeling van ARKIV-erkenningaanvragen en het beheer van ARKImedesfondsen. Per eind 2022 is ARKImedes Management nv nog uitsluitend de vereffenaar van ARKImedes-Fonds nv, in vereffening. Het resultaat van het boekjaar na belastingen toont een winst van 51.451 euro.

Op 30 juli 2018 besliste de buitengewone algemene vergadering van ARKImedes-Fonds nv tot ontbinding en vereffening van de vennootschap. ARKImedes Management nv, vertegenwoordigd door PMV nv, met als vaste vertegenwoordiger de heer Filip Lacquet, werd aangesteld als vereffenaar van de vennootschap. Met ingang van 1 januari 2020 werd de vaste vertegenwoordiger van de vereffenaar ARKImedes Management NV vervangen door de heer Filip Lacquet.

Wat de voortgang van het afsluiten van de vereffening van ARKImedes-Fonds nv betreft, werden in het boekjaar 2019 de vereffeningen van ING-Activator Fund nv en KeBeK ARKIV nv gesloten. In het boekjaar 2020 werden geen vereffeningen van ARKIV-vennootschappen gesloten. In het boekjaar 2021 werden de vereffeningen van Arkafund nv en ARK-Angels Fund nv gesloten. ARKImedes-Fonds nv, in vereffening, is thans nog houder van een aandelenbelang in vier ARKIV-vennootschappen, alle in vereffening. In het boekjaar 2022 werden geen vereffeningen van ARKIV-vennootschappen gesloten.

De vereffenaar tracht de overige financiële vaste activa in de best mogelijke omstandigheden te verwezenlijken en onderhoudt in dit kader meerdere contacten met het oog op de sluiting van de vereffening van de ARKIV-vennootschappen en vervolgens de sluiting van de vereffening van ARKImedes-Fonds nv. Een exacte datum voor het afronden van de vereffening van ARKImedes-Fonds nv kan aldus op heden nog niet worden voorzien.

Vanuit PMV werden in 2022 de volgende nieuwe fondsinvesteringen uitgevoerd: Qbic III, ForcsVC Game Fund I, SI3 Fund, Junction Growth Fund, EPICO II, Imec.Xpand II, Smartfin Ventures II, Droia Genetic Disease, V- Bio Fund II, Fortino Capital Growth PE II, Astanor Ventures, Amavi Proptech, Newion Investments IV en Droia Oncology III.

In de volgende fondsen gebeurden bijkomende kapitaalvolstortingen: Mezzanine Partners 2, Gimv ARKIV Tech Fund II, ARK Angels Activator Fund, Capital-E II, Capricorn ICT ARKIV, Volta Ventures ARKIV, V-Bio Fund I, Vectis Private Equity III, Capricorn Capital ARKIV, Capricorn Sustainable Chemistry Fund, Qbic II ARKIV Fund, The Good Life Development Fund II, Bioqube Factory Fund, Capricorn Digital Growth, Fortino Capital Venture II, Droia Genetic Disease, LSP Health Economics II, Smartfin Ventures II, Cim Capital Restructure Fund, LSP VI, Vectis Private Equity IV, Novalis Fund II, LSP VII, Tioga Capital Partners 2, Welvaartsfonds, Aescap, Hummingbird Ventures III, Newion Investment Fund, Down2earth Capital II, Imec.xpand, Belgian Growth Fund I, LSP V, Fortino Capital II Growth, Droia Oncology II, Hummingbird Opportunity Fund II, Hummingbird Ventures IV, Heran Health Tech Fund, Omxe Invest, Droia Genetic Disease II, Fomcap IV en Bioqube Factory Fund.

Standaardfinanciering voor starters en groeiers

Leningen

Via PMV-Standaardleningen nv (vroeger PMV/z-Leningen nv) worden gestandaardiseerde leningen aangeboden. Enerzijds de Startlening die bedoeld is voor starters en anderzijds de Cofinanciering / Cofinanciering+ waarbij een private investeerder een minimaal percentage van het project financiert.

Op 1 april 2020 besliste de Vlaamse regering om een nieuwe steunmaatregel in het kader van de coronacrisis te creëren. De nieuwe maatregel behelst de toekenning van achtergestelde leningen ('coronaleningen') op een termijn van 3 jaar aan start-ups, scale-ups en kmo's of zelfstandigen die nood hebben aan een versterking van liquiditeit op middellange termijn om de gevolgen van de coronacrisis te boven te komen. De Vlaamse regering maakte hiervoor een bedrag van 500 miljoen euro vrij.

Bij de uitwerking van de Coronalening werd het snel duidelijk dat het meest aangewezen is om de Coronaleningen vanuit PMV-Standaardleningen toe te kennen. Hiertoe voerde PMV in eerste instantie een kapitaalverhoging door bij PMV-Standaardleningen ten bedrage van 150 miljoen euro, waarvan 100 miljoen euro werd volstort in de loop van 2020. Een bijkomende 30 miljoen euro werd volstort in januari 2021. In maart 2021 werd het kapitaal van de vennootschap voor een bijkomende 100 miljoen euro verhoogd en voor 25 miljoen euro volstort door PMV.

In totaal werd er voor 175,2 miljoen euro aan Coronaleningen uitbetaald. In november 2021 werd aan de begunstigden van een Coronalening, met datum van overeenkomst in 2020, de mogelijkheid geboden om de looptijd van de lening te verlengen met 2 jaar, mits een interestverhoging van 0,25%. In mei 2022 werd ditzelfde aanbod gedaan aan begunstigden van een Coronalening – doelgroep 2, met datum van

overeenkomst in 2021. Het merendeel van de kredietnemers (kmo's en zelfstandigen) ging in op dit voorstel.

In het boekjaar 2022 werden er voor 38,1 miljoen euro aan leningen goedgekeurd binnen het reguliere gamma van PMV-Standaardleningen. Dit is een daling van 1,6% t.a.v. 2021. In totaal werden er 321 leningen goedgekeurd. Sinds de opstart in 2014 werd er ondertussen al voor 196 miljoen euro uitbetaald vanuit de producten Startlening, Cofinanciering en Cofinanciering+.

In 2021 werden er voor 59,5 miljoen euro Coronaleningen goedgekeurd in 307 leningendossiers. Hiervan werd in de loop van 2021 72,8 miljoen euro uitbetaald. Sinds de start in 2020 werd er van deze Coronaleningen al voor 173,8 miljoen uitbetaald.

Op 30 juni 2022 werd het Federale Participatiefonds vereffend. De Vlaamse portefeuille werd overgedragen aan PMV-Standaardleningen.

Ter dekking van potentiële verliezen wordt een beroep gedaan op diverse garantiëprogramma's van het EIF, zoals COSME, Innovfin, CCS en EGF. Sinds het vierde kwartaal van 2021 is het maximumvolume van de portefeuille onder de InnovFin-garantie bereikt. Dit maakt dat de leningen die sinds 2022 verstrekt worden voor Innovatieve projecten, in zoverre het bedragen van meer dan 150.000 euro betreft, niet meer onder de garantie vallen. In de zomer van 2022 diende PMV-Standaardleningen een aanvraag in onder het nieuwe garantiëprogramma InvestEU. De aanvraag werd goedgekeurd maar het contract wacht nog op ondertekening. De compliance-vereisten zijn sterk verstrengd en PMV-Standaardleningen werkt aan een actieplan om te kunnen voldoen aan de gestelde voorwaarden.

Ten slotte biedt PMV-Standaardleningen nog een aantal back-office-diensten voor het beheer van leningen voor diverse actoren binnen de overheidssector.

De winst van het boekjaar 2022 bedraagt 5.795.194 euro. De financiële kosten bedragen 9.038.116 euro. Die bestaan uit waardeverminderingen en de nettobeweging aan provisies voor toekomstige verliezen.

Waarborgen

Bij PMV-Standaardwaarborgen nv (vroeger PMV/z-Waarborgen nv), een 100% dochtervennootschap van PMV, is het gebruik van de Waarborgregeling ten opzichte van vorig jaar gestegen van 314,7 miljoen euro (voor 1.895 verbintenissen) naar 334 miljoen euro (voor 1.914 verbintenissen). De vennootschap verstrekt zelf geen waarborgen, maar treedt op als beheerder in naam en voor rekening van het Vlaamse Gewest. Ze ontvangt een vergoeding voor dit beheer.

PMV-Standaardwaarborgen nv staat ook in voor de registratie van de Winwinleningen. In 2022 werden 5.174 Winwinleningen geregistreerd voor een totaalbedrag van 118,6 miljoen euro. Dit komt neer op een daling van 22% in bedrag en van 40% in aantal tegenover het uitzonderlijke jaar

2021, toen nog specifieke coronasteunmaatregelen (o.a. een eenmalig fiscaal voordeel van 40% i.p.v. 30%) van kracht waren.

PMV-Standaardwaarborgen staat sinds 2021 eveneens in voor de registratie van het Vriendenaandeel. Met dit relatief nieuwe instrument kunnen particulieren hierdoor, naast leningen verschaffen aan ondernemingen, ook participeren in het kapitaal en hiervoor, mits voldaan is aan de voorwaarden, een fiscaal voordeel ontvangen. In 2022 werden er 444 Vriendenaandelen geregistreerd (+455% t.o.v. vorig jaar) voor een bedrag van 899.000 euro (+130% t.o.v. 2021).

Alle verrichtingen die betrekking hebben op de Waarborgregeling, vallen buiten de balans van PMV-Standaardwaarborgen en worden geboekt op afzonderlijke rekeningen, waarvan een financiële rapportering wordt overgemaakt aan de bevoegde diensten van het Vlaamse Gewest. PMV-Standaardwaarborgen boekt een winst van 171.918 euro.

Investeringen in infrastructuur en vastgoed

Infrastructuur en energie

In de loop van 2022 werd financiering toegekend aan de volgende dossiers die actief zijn in infrastructuur en energie: Power to Methanol, Less 4, Less 5 en KevlinX Holding.

Sustainable Energy Ventures nv, een 100% dochter van PMV sinds de fusie met Vlaamse Milieuholding nv, heeft als doel om participaties te nemen in ondernemingen in hernieuwbare energie en duurzame energietechnologie. De onderneming heeft in 2022 een investering uitgevoerd in Local Energy Savings Solution 5. De vennootschap sluit af met een verlies van 9.803 euro.

PMV bezit 90% van EPICo CIP nv, dat begin 2017 werd opgericht. De vennootschap co-investeert met EPICo nv in infrastructuurprojecten in de Eurozone met een bijzondere focus op de Benelux. De winst van het boekjaar van EPICo CIP bedraagt 337.259 euro.

PMV E-II Invest cv werd opgericht in mei 2022. De vennootschap investeert op prestatieafhankelijke basis in EPICo II CommV, een infrastructuurfonds dat wordt beheerd door PMV Fund Management. De vennootschap sluit af met een verlies van 5.024 euro.

PMV Fund Management nv treedt op als verlener van diensten aan investeringsfondsen. De vennootschap is sedert 22 juni 2021 geregistreerd als kleinschalige beheerder van niet-openbare AICB's. In die hoedanigheid was ze al beheerder van Welvaartsfonds BV (AIF), en is ze op 19 mei 2022 aangesteld als beheerder van EPICo II CommV (AIF).

PMV Fund Management treedt op als dienstverlener (dagelijks bestuur) voor PMF Infrastructure Fund nv sinds 2011 en EPICo nv sinds 2017. Voor deze activiteiten ontvangt de vennootschap vergoedingen die bepaald zijn in de beheerovereenkomsten met de fondsen. De vennootschap eindigt met een winst van 637.194 euro.

Vastgoed

De volgende vastgoeddossiers werden gefinancierd in 2022: Tech Lane Parkgebouw, Leuven Connected, Slim Turnhout, Handelsbeurs Antwerpen, Panquin Construct, Hof van Lorreinen, Pionier Construct, Pionier Land, Pandenfonds Kortrijk, TLG Science Park, Tech Lane Ghent Xcellerator, Hexagon Invest II, Arts Gebroeders Immobilière, Linc Lexington, Land Bank Vooruitzicht, Irrealis (Gilen) en Wolvenbos Immo.

LAK Invest nv is een dochteronderneming van PMV en verhuurt een kantoor- en labogebouw aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Het gebouw maakte in 2012 het voorwerp uit van een private uitgifte van vastgoedcertificaten. LAK Invest is de juridische eigenaar van het gebouw VMM, maar de economische eigendom ligt bij de certificaathouders. Dit komt tot uiting in de balans met een schuld van 27,6 miljoen euro aan de houders van deze vastgoedcertificaten. Alle opbrengsten en kosten verbonden aan de verhuur en uitbating van het gebouw komen ten goede aan de certificaathouders. De afschrijving van de herwaarderingsmeerwaarde resulteert evenwel in een boekhoudkundig verlies van 345.087 euro.

2.1.9. Geldbeleggingen en liquide middelen

De globale thesauriepositie bedraagt 327.083.271 euro. Een belangrijke bijdrage tot het geheel wordt geleverd door de aanwezige thesaurie bij PMV (224 miljoen euro), Biotech Fonds Vlaanderen (36,3 miljoen euro) en PMV-Standaardleningen (36,7 miljoen euro).

In het kader van het Vlaams decreet van 18 mei 2018 betreffende de optimalisatie van het beheer van de financiële activa van de Vlaamse overheidsentiteiten (Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, VCO), werden de beschikbare middelen van PMV en PMV-dochterondernemingen (met uitzondering van vennootschappen die niet vallen onder het VCO-decreet) grotendeels bij het Vlaamse Gewest belegd. Einde boekjaar 2022 bedroegen de beleggingen bij het Vlaamse Gewest 299,3 miljoen euro.

2.1.10. Overlopende rekeningen van het actief

De overlopende rekeningen bedragen 3.057.252 euro. De rubriek bestaat onder meer uit vooruitbetaalde kosten en de te ontvangen interesten.

2.2. PASSIVA

2.2.1. Eigen vermogen

Kapitaal en uitgiftepremies

Het geplaatste kapitaal bedraagt 1.775.827.486 euro ten opzichte van 1.780.927.486 euro vorig boekjaar. Op 28 november 2022 vond een kapitaalvermindering plaats van 5,1 miljoen euro door vrijstelling van verplichting tot volstorting. Die vermindering kaderde in de toezeggingen die werden gedaan voor de financiering van De Werkvennootschap nv toen de vennootschap nog deel uitmaakte van de PMV-groep. De vennootschap maakt ondertussen geen deel meer uit van de groep.

Herwaarderingsmeerwaarden

Bij de uitgifte van de vastgoedcertificaten werd bij LAK Invest een herwaarderingsmeerwaarde geboekt op het gebouw voor een bedrag van 10.805.047 euro. Hierop werd een latente belastingkost in rekening gebracht van 33,99% en het verschil of 5.904.041 euro blijft geboekt onder de rubriek herwaarderingsmeerwaarden.

Geconsolideerde reserves

Deze post bedraagt 502.345.292 euro en is samengesteld uit de geconsolideerde reserves van vorige jaren, namelijk 469.260.223 euro te vermeerderen met het aandeel van de groep in de geconsolideerde winst verminderd met het uit te keren dividend (4 miljoen euro), hetzij 33.085.070 euro per 31 december 2022.

Negatieve consolidatieverschillen

De negatieve consolidatieverschillen bedragen 71.848.118 euro. Deze post bestaat uit het oprichtingskapitaal van PMV-Standaardleningen (13.250.000 euro) en de ontvangen kapitaalvolstorting van het Federale Participatiefonds (92.750.000 euro) verminderd met de waarde waarin dit werd ingebracht bij PMV (1 euro).

2.2.2. Belangen van derden

De belangen van derden bedragen 42.020.696 euro en bestaan uit het aandeel van derden in het eigen vermogen van EPICo CIP, AWT Gent en Sky Holding Belgium.

2.2.3. Voorzieningen en uitgestelde belastingen

Deze rubriek omvat een latente belasting op de herwaarderingsmeerwaarde bij LAK Invest voor een bedrag van 2.420.119 euro.

2.2.4. Schulden op meer dan één jaar

De schulden op meer dan één jaar bedragen 74.579.045 euro. Voor de verwerving van het Kartuizershof werd een krediet aangegaan. Het restsaldo bedraagt 2.305.255 euro (deel langer dan één jaar).

Het langetermijngedeelte van de te erkennen schuld in het kader van de vastgoedcertificaten uitgegeven door LAK Invest bedroeg 25.512.346 euro.

EPICo CIP heeft een aandeelhouderslening van 1.058.823 euro gekregen van Rebel.

AWT Gent heeft een aandeelhouderslening van 8.519.912 euro ontvangen van EPICo en is een bankfinanciering van 26.292.638 euro aangegaan voor de bouw van zijn infrastructuur.

De EIB heeft een lening van 6 miljoen euro toegekend aan PMV Corporate Loans.

2.2.5. Schulden op ten hoogste één jaar

De schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen (1.185.793 euro), betreffen de schijven die PMV in de loop van 2023 dient te betalen m.b.t. het Kartuizershof (461.051 euro) en het gedeelte van de vastgoedcertificaten dat LAK Invest in 2022 dient terug te betalen (724.742 euro).

De schulden op korte termijn aan kredietinstellingen bedragen 3.801.804 euro en vinden we terug bij AWT Gent.

De openstaande saldo's verschuldigd aan leveranciers en de te ontvangen facturen voor een bedrag van 4.741.040 euro betreffen voornamelijk de verplichtingen van PMV en AWT Gent.

De belastingschulden zijn hoofdzakelijk terug te vinden bij PMV (2.468.706 euro).

Schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten omvatten de gebruikelijke provisie voor vakantiegeden en een voorziening voor de variabele verloning.

De overige schulden bevatten onder meer het te betalen dividend.

2.2.6. Overlopende rekeningen van het passief

De overlopende rekeningen bedragen 10.161.729 euro en bestaan onder meer uit over te dragen opbrengsten die uitgestelde meerwaarden op exits van dossiers bevatten.

2.3. RESULTATENREKENING

2.3.1. Bedrijfsopbrengsten

De omzet bedraagt 33.997.766 euro en wordt voornamelijk gerealiseerd bij PMV, PMV-Standaardwaarborgen, PMV Fund Management, LAK Invest, PMV-Standaardleningen en ARKimed Management. Die omzet bestaat uit studieopbrengsten, dienstenprestaties, beheervergoedingen en vergoedingen uit bestuurdersmandaten.

De andere bedrijfsopbrengsten voor een bedrag van 5.335.567 euro worden gerealiseerd door Aquafin, PMV, LAK Invest, PMV-Standaardleningen en AWT Gent.

2.3.2. Bedrijfskosten

De bedrijfskosten bedragen 43.304.654 euro. De belangrijkste posten zijn de aankopen van handelsgoederen (6.466.136 euro), aankopen van diensten en diverse goederen (9.560.016 euro), personeelskosten (19.636.075 euro), afschrijvingen (5.726.530 euro) en andere bedrijfskosten (1.915.897 euro) die voornamelijk bestaan uit niet-afrekbare btw en onroerende voorheffing.

2.3.3. Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsverlies (operationeel verlies) per 31 december 2022 komt uit op 3.971.321 euro.

2.3.4. Financiële opbrengsten

De recurrente financiële opbrengsten bedragen 51.780.785 euro.

De opbrengsten uit financiële vaste activa komen uit op 30.856.132 euro en worden voornamelijk bij PMV gerealiseerd. De opbrengsten uit vlottende activa bedragen 19.879.734 euro. Ze worden onder meer gerealiseerd bij PMV (9.209.009 euro) en PMV-Standaardleningen (10.315.777 euro).

De niet-recurrente financiële opbrengsten bedragen 52.111.307 euro en bestaan onder meer uit meerwaarden op de verkoop van participaties in onder meer Luxexcel, Teamleader, Newtec, Borit, VAC Brussel, e.a. alsook uit terugnames van vroegere waardeverminderingen.

2.3.5. Financiële kosten

De recurrente financiële kosten bedragen 14.749.107 euro. Ze bestaan onder meer uit kosten van schulden (2.839.685 euro), waardeverminderingen op vlottende activa (9.629.753 euro) en andere financiële kosten (2.279.669 euro).

De niet-recurrente financiële kosten bedragen 42.234.815 euro en bestaan uit de geboekte waardeverminderingen op financiële vaste activa bij PMV en Biotech Fonds Vlaanderen.

2.3.6. Belastingen op het resultaat

De belastingen betaald op het resultaat van de diverse entiteiten bedragen 3.078.203 euro. Voornamelijk PMV (2.628.099 euro), PMV-Standaardwaarborgen (70.652 euro) en PMV Fund Management (234.356 euro) hebben een positieve fiscale basis.

2.3.7. Resultaat van het boekjaar

Het boekjaar 2022 sluit af met een winst van 39.984.824 euro.

2.3.8. Geconsolideerd resultaat

Na aftrek van het aandeel van derden bedraagt het aandeel van de groep in het geconsolideerde resultaat 37.085.070 euro. Van het aandeel van de groep in de winst wordt 4 miljoen euro als dividend gereserveerd. Het saldo wordt overgedragen aan de geconsolideerde reserves. /

PMV Fund Management

Als zelfstandige fondsmanager slaagt PMV Fund Management erin sinds 2007 met diverse fondsen een positieve impact aan de maatschappij te combineren met een aantrekkelijke return.

PMV Fund Management, een 100% filiaal van PMV, is via verschillende fondsen actief betrokken bij het beheer van investeringen, alleen of in samenwerking met andere partners. Het heeft vooral een grote expertise opgebouwd in fondsen die investeren in infrastructuur. Met de oprichting van het Welvaartsfonds breidde de fondsmanager zijn focus uit naar fondsen voor de financiering van ondernemingen in verschillende levensfasen en sectoren. PMV Fund Management wil daarbij, als onderdeel van PMV, een aantrekkelijke return genereren voor de partners in zijn fondsen door waarde te creëren met de bedrijven en projecten waarin het investeert én in te zetten op een positieve maatschappelijke impact.

Meerwaarde

Via de infrastructuurfondsen PMF, Epico en Epico² is PMV Fund Management hoofdzakelijk actief in de Benelux en een aantal andere landen, zoals Ierland, Duitsland en Frankrijk. De aanpak van de fondsmanager is daarbij zeer hands-on: vroeg in de ontwikkelingsfase werkt men samen met partners om van infrastructuurnoden of milieu-uitdagingen ook succesvolle investeringsprojecten te maken. Door die

proactieve aanpak, vroeg in het ontwikkelingstraject, kan PMV Fund Management mee richting geven aan het project, optimaal opportuniteiten benutten en risico's beperken. Met het Welvaartsfonds mobiliseerde PMV Fund Management publiek en privaat kapitaal om bedrijven door de crisis te loodsen en tezelfdertijd de omslag te laten maken naar een duurzame economie. Zo creëert het meerwaarde voor de aandeelhouders in de fondsen, de projectpartners en de maatschappij.

Lichtgroen

Vanuit die visie houdt PMV Fund Management sterk rekening met de ESG-criteria bij investeringen via zijn fondsen. Die ESG-criteria en -doelstellingen zijn geïntegreerd in alle fasen van het investeringsproces: elke potentiële investering wordt vanuit die invalshoek bekeken en ook na een investering blijft PMV Fund Management actief betrokken om samen met het management of de stakeholders van de participaties plannen te realiseren die in lijn liggen met de langetermijnduurzaamheidsdoelstellingen. Zowel het Epico²-fonds als het Welvaartsfonds zijn opgezet als 'lichtgroene' fondsen volgens artikel 8 van de Sustainable Finance Disclosures Regulation (SFDR).

PMV Fund Management wil een aantrekkelijke return genereren voor de partners in zijn fondsen door waarde te creëren met de bedrijven en projecten waarin het investeert én in te zetten op een positieve maatschappelijke impact.

FONDSEN

Via diverse fondsen is PMV Fund Management als partner of initiatiefnemer al meer dan 10 jaar succesvol actief.

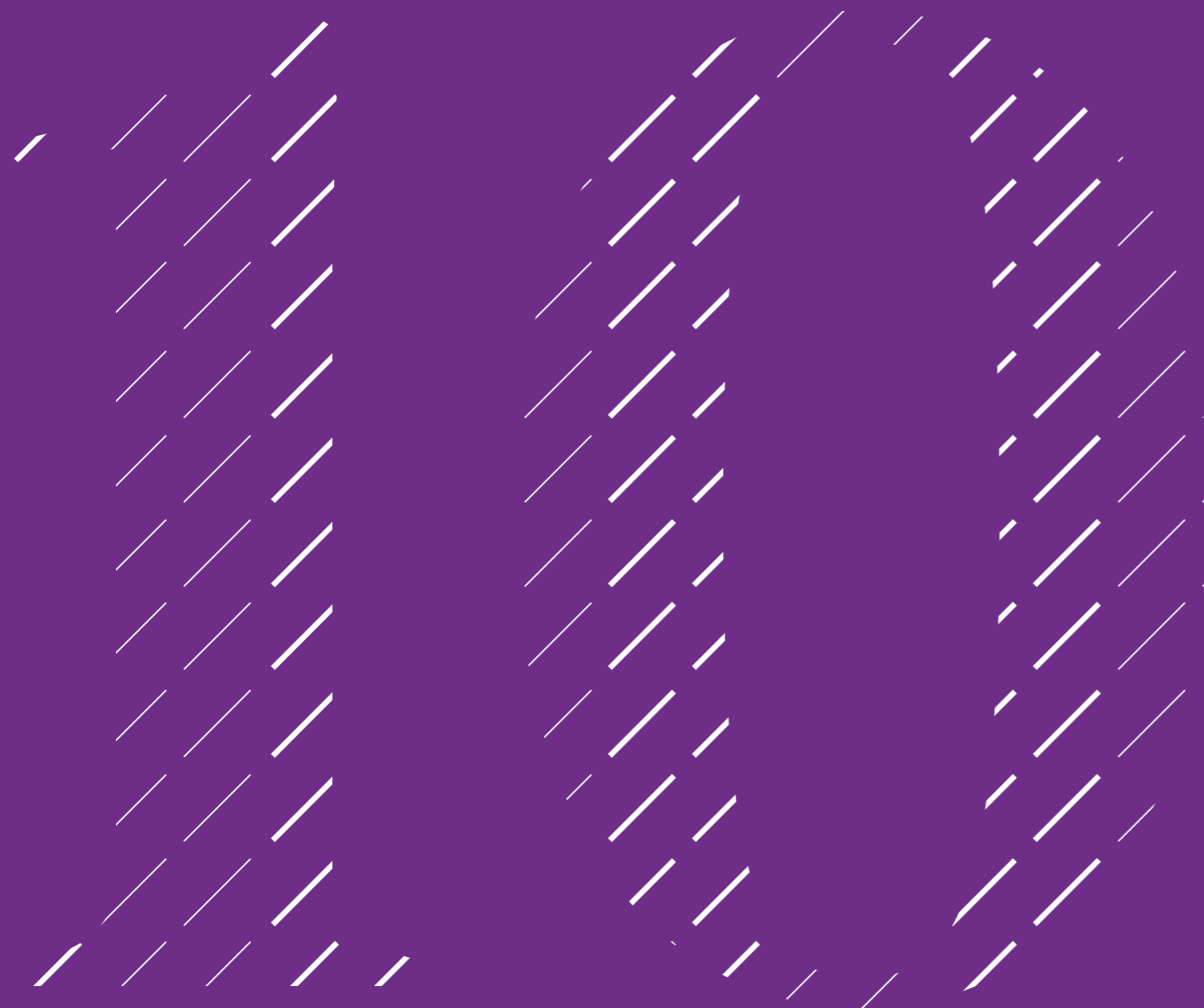
- PMF Infrastructure Fund (uitgeïnvesteed) is een langlopend infrastructuurfonds dat institutionele investeerders toegang geeft tot een gediversifieerde portefeuille van publiek-private samenwerkingen en hernieuwbare energieassets met een stabiel rendement.
- Het Welvaartsfonds is een gezamenlijk project van PMV Fund Management, institutionele investeerders, bankpartners, fondsmanagers en particulieren om bedrijven de omslag te helpen maken naar een duurzame economie.
- Epico is een langlopend infrastructuurfonds dat institutionele investeerders toegang geeft tot een gediversifieerde portefeuille van Europese infrastructuurassets met een stabiel rendement.
- Epico² is een fonds met een looptijd van 12 jaar dat investeert in een gediversifieerde portefeuille van Europese infrastructuurassets die passen binnen de Europese ambities op het vlak van energietransitie, digitale transformatie, duurzame mobiliteit en circulariteit.

GIMBER HAALT 10 MILJOEN EURO OP

Op amper vijf jaar tijd schopte de gezonde, alcoholvrije gemberdrank Gimber het tot een internationaal succesverhaal. De Belgische scale-up haalde vorig jaar onder meer bij het Welvaartsfonds 10 miljoen euro op om een extra groeiversnelling in te zetten. Oprichter Dimitri Oosterlynck: "We zijn gewapend om voorop te blijven lopen in een markt die de voorbije jaren geëxplodeerd is." Oosterlynck was op zoek naar een gezond en lekker alternatief voor alcohol. Omdat hij er geen vond, besloot hij er maar zelf één te brouwen op basis van pittige gember. Gimber groeide op vijf jaar tijd uit van een *one man army* tot een onderneming van 70 medewerkers die een jaaromzet draait van bijna 20 miljoen euro. De 100% natuurlijke en biologische gemberdrank is uitgegroeid tot een *household name* in de Benelux en Frankrijk, en wordt verkocht in de mooiste winkels van Europa. Het haalde 10 miljoen euro op om een groeiversnelling in te zetten. Naast de aandeelhouders DLF Venture en Square One Foods stapte ook het Welvaartsfonds mee aan boord als investeerder. Gimber wil zijn huidige sterktes op productinnovaties en verkoopstrategieën verder sterk uitbouwen om zijn positie in de Benelux en Frankrijk verder te versterken. Daarnaast richt de scale-up zijn pijlen ook op verdere internationale expansie in andere markten.

CIRCULAIR WATERGEBRUIK

Aquafin, Ekopak, Epico² en water-link gaan samenwerken om tegen 2025 het gezuiverde afvalwater van Antwerpse gezinnen op te werken tot koelwater voor bedrijven in de Antwerpse haven. De samenwerking is een belangrijke mijlpaal in de transitie naar een duurzame haven. Een nieuw te bouwen, hoogtechnologische zuiveringsinstallatie zal vanaf 2025 op jaarbasis 20 miljard liter door Aquafin gezuiverd afvalwater op het veel hogere kwaliteitsniveau van koelwater brengen. Door gebruik te maken van een circulaire, alternatieve waterbron (en niet langer water uit het Albertkanaal te gebruiken), wil het initiatief de druk op de zoetwatervoorraden verminderen en voorbereid zijn op een duurzame groei in de toekomst. Water-link, Epico² en Ekopak zetten samen een joint venture op die de koelwaterfabriek zal ontwikkelen. Ekopak zal de fabriek bouwen en exploiteren. Met membraantechnologie zal het aangeleverde gezuiverde afvalwater er opgewaarderd worden voor verdere industriële toepassingen. Circulair watergebruik is een van de speerpunten in de Blue Deal, die Vlaanderen beter moet wapenen tegen de extremere weersomstandigheden waar onze regio mee kampt. Het project is een van de grootste waterhergebruikprojecten in Vlaanderen.

Geconsolideerde jaarrekening en verslag van de raad van bestuur

Balans

per 31/12/2022 (in euro) – Geconsolideerde jaarrekening

ACTIVA

	Codes	Boekjaar 2021	Boekjaar 2022
OPRICHTINGSKOSTEN	20	72.152	0
VASTE ACTIVA	21/28	4.193.656.990	4.298.297.686
Immateriële vaste activa	21	1.400.085	1.554.202
Materiële vaste activa	22/27	3.511.151.148	3.586.987.191
Terreinen en gebouwen	22	305.113.906	321.700.019
Installaties, machines en uitrusting	23	2.860.443.271	2.879.915.676
Meubilair en rollend materieel	24	13.425.005	13.148.329
Overige materiële vaste activa	26	33.473	10.982
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	27	332.135.493	372.212.185
Financiële vaste activa	28	681.105.757	709.756.293
Andere financiële vaste activa	284/8	681.105.757	709.756.293
Aandelen	284	565.311.663	592.905.003
Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	115.794.094	116.851.290
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	928.378.825	1.005.411.903
Vorderingen op meer dan één jaar	290	270.296.323	247.144.684
Overige vorderingen	291	270.296.323	247.144.684
Vorraden en bestellingen in uitvoering	3	168.947.595	196.093.000
Vorraden	30/36	965.250	0
Onroerende goederen bestemd voor verkoop	35	965.250	0
Bestellingen in uitvoering	37	167.982.345	196.093.000
Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	100.723.146	174.406.208
Handelsvorderingen	40	49.625.879	101.414.821
Overige vorderingen	41	51.097.267	72.991.387
Geldbeleggingen	50/53	14.227.824	14.629.056
Liquide middelen	54/58	321.742.475	324.841.630
Overlopende rekeningen	490/1	52.441.462	48.297.325
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	5.122.107.967	5.303.709.589

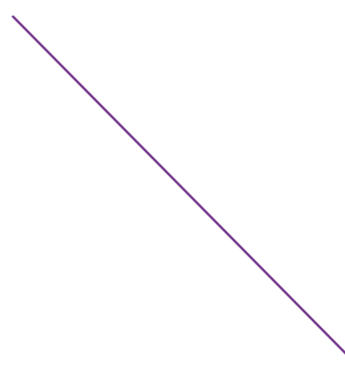
PASSIVA

	Codes	Boekjaar 2021	Boekjaar 2022
EIGEN VERMOGEN	10/15	2.400.625.233	2.421.552.723
Inbreng	10/11	1.059.809.934	1.059.809.934
Kapitaal	10	1.059.809.934	1.059.785.970
Geplaatst kapitaal	100	1.780.927.487	1.775.827.487
Niet-opgevraagd kapitaal	101	721.141.517	716.041.517
Buiten kapitaal	11	23.964	23.964
Uitgiftepremies	1100/10	23.964	23.964
Herwaarderingsmeerwaarden	12	7.683.701	7.683.701
Geconsolideerde reserves	9910	457.865.278	491.497.297
Negatieve consolidatieverschillen	9911	71.318.118	71.848.118
Kapitaalsubsidies	15	803.948.202	790.713.673
Belangen van derden	9913	39.257.331	42.020.696
VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN	16	8.451.608	9.616.077
Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	5.906.231	7.195.958
Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	271.544	126.280
Overige risico's en kosten	164/5	5.634.687	7.069.678
Uitgestelde belastingen en belastinglatenties	168	2.545.377	2.420.119
SCHULDEN	17/49	2.673.773.795	2.830.520.093
Schulden op meer dan één jaar	17	2.122.576.367	2.162.120.591
Financiële schulden	170/4	2.122.314.616	2.161.856.375
Achtergestelde leningen	170	8.519.912	8.519.912
Niet-achtergestelde obligatieleningen	171	471.583.333	448.333.329
Kredietinstellingen	173	1.609.013.762	1.672.431.966
Overige leningen	174	33.197.609	32.571.168
Overige schulden	178/9	261.751	264.216
Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	523.702.829	619.258.641
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	161.159.383	145.014.050
Financiële schulden	43	89.466.465	122.370.046
Kredietinstellingen	430/8	89.466.465	122.370.046
Handelsschulden	44	79.688.418	124.839.893
Leveranciers	440/4	79.688.418	124.839.893
Vooruitbetalingen op bestellingen	46	163.070.470	189.202.629
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	22.165.665	30.922.779
Belastingen	450/3	7.509.579	13.894.404
Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	14.656.086	17.028.375
Overige schulden	47/48	8.152.428	6.909.244
Overlopende rekeningen	492/3	27.494.599	49.140.861
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	5.122.107.967	5.303.709.589

Resultatenrekening

(in euro)

	Codes	Boekjaar 2021	Boekjaar 2022
Bedrijfsopbrengsten	70/76A	617.688.962	706.801.729
Omzet	70	625.747.273	666.043.628
Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering: toename (afname)	71	-17.605.324	28.110.654
Andere bedrijfsopbrengsten	74	9.547.013	12.647.447
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	76A		
Bedrijfskosten	60/66A	556.000.870	641.563.397
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	123.116.984	168.811.671
<i>Aankopen</i>	600/8	123.116.984	168.811.671
<i>Voorraad: afname</i>	609		
Diensten en diverse goederen	61	113.518.340	142.644.737
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	108.962.765	117.445.858
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630	199.366.179	203.206.104
Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen en handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen)	631/4	107.368	-404.919
Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen en terugnemingen)	635/8	232.964	1.289.728
Andere bedrijfskosten	640/8	10.696.270	8.570.218
Bedrijfswinst	9901	61.688.092	65.238.332
Financiële opbrengsten	75/76B	154.966.010	116.420.475
Recurrente financiële opbrengsten	75	83.607.085	64.309.168
<i>Opbrengsten uit financiële vaste activa</i>	750	25.602.807	26.348.873
<i>Opbrengsten uit vlottende activa</i>	751	56.667.594	36.900.913
<i>Andere financiële opbrengsten</i>	752/9	1.336.684	1.059.382
Niet-recurrente financiële opbrengsten	76B	71.358.925	52.111.307

	Codes	Boekjaar 2021	Boekjaar 2022
Financiële kosten	65/66B	133.864.808	135.177.174
Recurrente financiële kosten	65	114.917.336	92.942.359
<i>Kosten van schulden</i>	650	61.774.508	61.965.988
<i>Waardeverminderingen op vlottende activa anders dan voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen</i>	651	10.571.632	9.629.753
<i>Andere financiële kosten</i>	652/9	42.571.196	21.346.618
Niet-recurrente financiële kosten	66B	18.947.472	42.234.815
Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belasting	9903	82.789.294	46.481.633
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen en de belastinglatenties	780	125.258	125.259
Belastingen op het resultaat	67/77	17.281.331	6.075.120
Belastingen	670/3	18.057.184	7.190.197
Regularisering van belastingen en terugneming van voorzieningen voor belastingen	77	775.853	1.115.077
Winst (Verlies) van het boekjaar	9904	65.633.221	40.531.772
Geconsolideerde winst (verlies)	9976	65.633.221	40.531.772
Aandeel van derden	99761	571.862	2.899.753
Aandeel van de groep	99762	65.061.359	37.632.019

Verslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van aandeelhouders

VERGADERING RAAD VAN BESTUUR – 26 APRIL 2023

Overeenkomstig de relevante wettelijke en statutaire bepalingen brengen wij u verslag uit over de activiteiten en de geconsolideerde jaarrekening van Participatie Maatschappij Vlaanderen nv (PMV) over het boekjaar 2022.

1. CONSOLIDATIEKRING

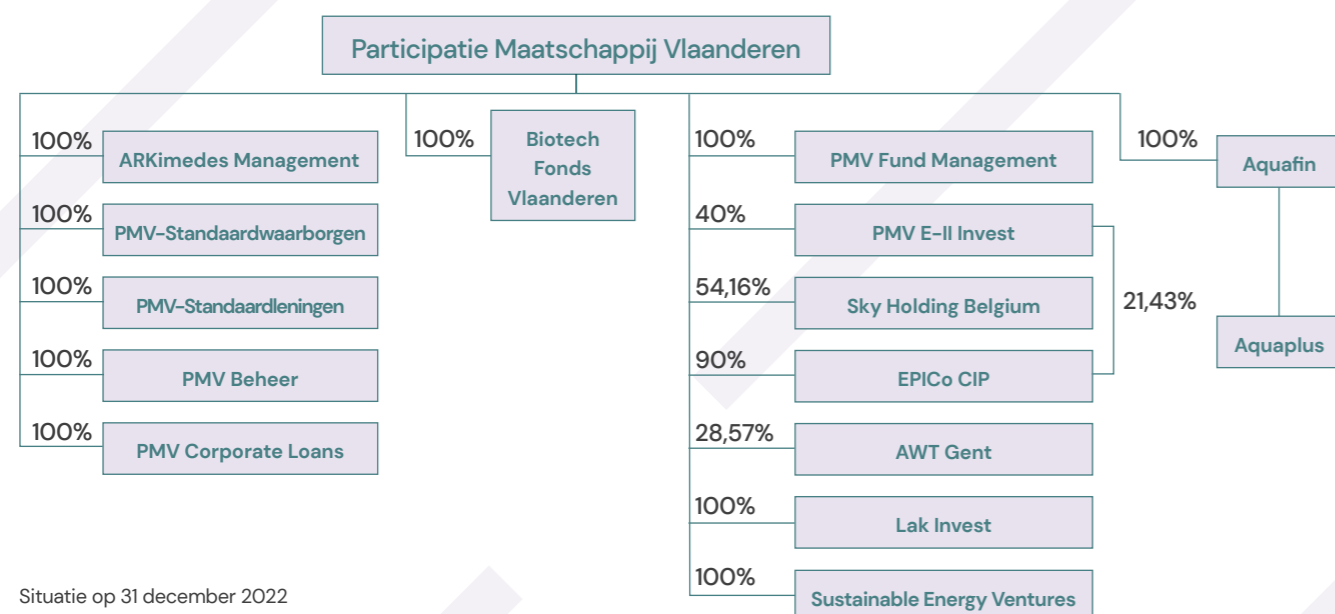
De onderstaande grafiek geeft de consolidatiekring weer per 31 december 2022. De dochterondernemingen worden opgenomen volgens de integrale methode. De integrale consolidatie omvat vijftien vennootschappen (de percentages geven het aandeelhouderschap weer van de PMV-groep in de vennootschap).

Op 19 mei 2020 fuseerde PMV met Vlaamse Milieuholding nv (VMH), waarbij VMH werd overgenomen door PMV. Als gevolg hiervan werd PMV 100% eigenaar van Aquafin nv en Sustainable Energy Ventures nv (SEV). Aquafin heeft een deelneming van 99,99% in Aquaplus nv. Deze drie vennootschappen worden sinds 2020 integraal meegeconsolideerd met de PMV-groep.

Vanuit haar investeringsactiviteit bezit de PMV-groep diverse participaties met een belang groter dan 20% en kleiner dan 50%. Als investeringsmaatschappij heeft PMV niet de intentie om in alle participaties op permanente wijze te blijven zitten. Deze participaties worden door PMV dan ook niet als groepsentiteit beschouwd. PMV heeft ook geen of een beperkt aandeel in deze resultaten van deze deelnemingen waardoor het opnemen van deze resultaten een vertekend beeld zou geven van het groepsresultaat.

Daarom worden deze participaties met een deelneming tussen 20% en 50% niet via de vermogensmutatiemethode mee opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening maar aan dezelfde waarde als in de enkelvoudige jaarrekening om de volgende redenen:

- Deze participaties worden gewaardeerd op basis van een waardering die gebaseerd is op de IPEV-waarderingsrichtlijnen (International Private Equity and Venture Capital Valuation guidelines). Hierbij wordt gebruikgemaakt van één of meer gepaste waarderingsmethoden en worden verschillende parameters beoordeeld. Deze waardering geeft een getrouwer beeld van de waarde van deze participaties dan wanneer deze via de vermogensmutatiemethode zouden worden opgenomen. De vermogensmutatiemethode houdt immers enkel rekening met de mutaties in het eigen vermogen van de vennootschap. Er wordt geen rekening gehouden met de toekomstvooruitzichten, intellectuele eigendommen, enz. Noch wordt rekening gehouden met andere factoren zoals onder meer zakelijke zekerheden en preferente aandelen, waarover de PMV-groep beschikt. Ingeval de waardering lager ligt dan de boekwaarde van de investering, wordt een waardevermindering genomen.
- Meerdere participaties zijn in verhouding tot het geconsolideerde balanstotaal van een beperkte betekenis.

Situatie op 31 december 2022

2. COMMENTAAR OP DE JAARREKENING

2.1. ACTIVA

2.1.1. Oprichtingskosten

Oprichtingskosten werden uitsluitend geboekt bij LAK Invest en zijn volledig afgeschreven.

2.1.2. Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa bedragen 1.554.202 euro en bestaan uit softwarelicenties en diverse applicaties binnen de groepsvennootschappen.

2.1.3. Materiële vaste activa

De post terreinen en gebouwen (321.700.019 euro) bestaat voornamelijk uit activa van Aquafin voor een bedrag van 257.680.073 euro. Daarnaast is PMV eigenaar van het Kartuizershof en van het terrein van Kasteel Ter Ham. LAK Invest is de eigenaar van een kantoor- en labgebouw dat het verhuurt aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Het gebouw maakte in 2012 het voorwerp uit van een private uitgifte van vastgoedcertificaten. LAK Invest is de juridische eigenaar van het gebouw VMM, maar de economische eigendom ligt bij de certificaathouders.

De post installaties, machines en uitrusting bedraagt 2.879.915.676 euro en bevat de activa die toebehoren aan Aquafin en Aquaplus. Dit betreft voornamelijk investeringen in bovengemeentelijke infrastructuur en bestaat onder meer uit collectoren voor afvalwater, pompstations en rioolwaterzuiveringsinstallaties. In 2022 werden door Aquafin 208 miljoen euro projecten opgeleverd aan het Vlaamse Gewest.

De post meubilair, rollend materieel en IT-materiaal staat voor 13.148.329 euro in de boeken en omvat onder meer de kranen van AWT Gent voor een bedrag van 10.863.644 euro.

De overige materiële activa betreffen de blote eigendom van het Kasteel Ter Ham en diverse activa van Aquafin.

De post activa in aanbouw bedraagt 372.212.185 euro en bestaat uitsluitend uit activa van Aquafin.

2.1.4. Financiële vaste activa

De rubriek financiële vaste activa bedraagt 709.756.294 euro tegenover 681.105.757 euro vorig boekjaar. Onder punt 2.1.8 volgt de toelichting van de raad van bestuur bij de investerings- en beheeractiviteiten en de belangrijkste mutaties die zich hebben voorgedaan tijdens het afgelopen boekjaar.

2.1.5. Vorderingen op meer dan één jaar

De rubriek vorderingen op meer dan één jaar bedraagt 247.144.684 euro tegenover 270.296.323 euro vorig boekjaar.

Onder punt 2.1.8 volgt de toelichting van de raad van bestuur bij de investerings- en beheeractiviteiten en de belangrijkste mutaties die zich hebben voorgedaan tijdens het afgelopen boekjaar.

2.1.6. Voorraad en bestellingen in uitvoering

De rubriek voorraad en bestellingen in uitvoering bedraagt 196.093.000 euro en bestaat volledig uit de positie bij Aquafin en Aquaplus. Steden en gemeenten kunnen een beroep doen op Aquafin voor rioleringswerken. De werken die gestart zijn maar nog niet voltooid, worden onder deze rubriek opgenomen.

PMV heeft in 2019 het onroerend goed Karmelietenklooster Gent verworven. In de loop van 2022 werd het project verkocht.

2.1.7. Vorderingen op ten hoogste één jaar

De post handelsvorderingen bedraagt 101.414.822 euro en bestaat voornamelijk uit de uitstaande saldo's op klanten en nog op te stellen facturen. Hiervan neemt Aquafin 94.208.040 euro voor zijn rekening.

De overige vorderingen bedragen 72.991.387 euro. Bij PMV gaat het om een bedrag van 9.570.602 euro (vervallen hoofdsommen, interesten uit leningen, terug te vorderen belastingen), bij PMV-Standardleningen over 59.500.724 euro (opgevraagd vervallen kapitaal en interesten en overboeking lange termijn naar korte termijn) en bij Aquafin over 3.373.387 euro (terug te vorderen belastingen en btw).

Onder punt 2.1.8 volgt de toelichting van de raad van bestuur bij de investerings- en beheeractiviteiten en de belangrijkste mutaties die zich hebben voorgedaan tijdens het afgelopen boekjaar.

2.1.8. Bespreking van de activiteiten

Financiering voor ondernemers

Kapitaal

Vanuit PMV nv werden nieuwe participaties genomen en bijkomende kapitaalvolstortingen gedaan in Aska Bike, Rein4ced, Qollabi, Odette Lunettes, Minze, Waylay, Indigo Diabetes, Ontoforce, Sentea, Qustomdot, Animab, Virovet, Chili Publish, Otra Solutions, Scaled Access, Nobi, Techwolf, FRX Innovations Inc, Gorillini, The Fourth Law en Sequana Medical.

Verschillende desinvesteringen werden uitgevoerd.

Vanuit Biotech Fonds Vlaanderen nv werden investeringen uitgevoerd in Virovet, ReMynd, Rewind Therapeutics, Confo Therapeutics, Augustine Therapeutics en Aelin Therapeutics. Op een aantal dossiers werden waardeverminderingen genomen. De vennootschap eindigt het boekjaar met een verlies van 5.662.227 euro.

Leningen

Nieuwe leningen werden toegekend aan de volgende bedrijven: Augustine Therapeutics, Etherna, Morrow, Confo Therapeutics, Miledi Displays, Investsuite, FEops, Rewind Therapeutics, Aelin Therapeutics, Sweepatic, Biobest Group, Ascenseur, Ehold (Van Vooren), Alsic Invest, Uselect Evergem, Aerarium Campina, S3-Gevitec, Horizon Holdco, Microlease, Jet-cars Invest, Rubey en Vaultspeed.

De PMV-groep kent niet alleen rechtstreeks leningen toe, maar beheert ook twee fondsen die mezzaninefinanciering verschaffen aan bedrijven. PMV Beheer nv treedt op als zaakvoerder van Mezzanine Partners Management bvba, die op haar beurt zaakvoerder is van het mezzaninefonds Mezzanine Partners 1 nv. Dit fonds werd in de loop van 2014 samen met Capital@Rent nv opgericht. Verschillende private investeerders hebben een aandeel genomen in het fonds en stellen ook aandeelhoudersleningen ter beschikking. Het mezzaninefonds heeft als doelstelling om achtergestelde leningen te verschaffen in het kader van groei, overnames en herfinancieringen. PMV Beheer sluit het boekjaar af met een verlies van 2.303 euro.

Eind 2017 werd een tweede mezzaninefonds opgericht. PMV is samen met Capital@Rent zaakvoerder van Mezzanine Partners Management 2 nv die het beheer van Mezzanine Partners 2 nv voert. PMV heeft in 2022 dit fonds bijkomend mee gefinancierd.

PMV Corporate Loans bv is een 100% dochter van PMV. De vennootschap verschaft flexibele langetermijnleningen aan kmo's. Gezien de sterk gestegen interestvoeten zal er geen gebruik meer gemaakt worden van de lening die door de Europese Investeringsbank voor de financiering van zijn activiteiten werd toegekend. De vennootschap sluit af met een winst van 111.978 euro.

Waarborgen

PMV staat in voor de operationele werking van Gigarant nv. Alle aandelen van Gigarant, op één na, zijn in handen van het Vlaamse Gewest. In 2022 werden 16 waarborgen toegekend, wat overeenstemt met een toegekend waarborgbedrag van 52 miljoen euro en een onderliggende financiering van 119 miljoen euro. Het totaal uitstaande waarborgbedrag op einde jaar bedraagt 285 miljoen euro.

PMV Fondsinvesteringen

ARKImedes Management nv stond in voor de behandeling van ARKIV-erkenningaanvragen en het beheer van ARKImedesfondsen. Per eind 2022 is ARKImedes Management nv nog uitsluitend de vereffenaar van ARKImedes-Fonds nv, in vereffening. Het resultaat van het boekjaar na belastingen toont een winst van 51.451 euro.

Op 30 juli 2018 besliste de buitengewone algemene vergadering van ARKImedes-Fonds nv tot de ontbinding en vereffening van de vennootschap. ARKImedes Management nv, vertegenwoordigd door PMV nv, met als vaste vertegenwoordiger de heer Filip Lacquet, werd aangesteld als vereffenaar van de vennootschap. Met ingang van 1 januari 2020 werd de vaste vertegenwoordiger van de vereffenaar ARKImedes Management NV vervangen door de heer Filip Lacquet.

Wat de voortgang van het afsluiten van de vereffening van ARKImedes-Fonds nv betreft, werden in het boekjaar 2019 de vereffeningen van ING-Activator Fund nv en KeBeK ARKIV nv gesloten. In het boekjaar 2020 werden geen vereffeningen van ARKIV-vennootschappen gesloten. In het boekjaar 2021 werden de vereffeningen van Arkafund nv en ARK-Angels Fund nv gesloten. ARKImedes-Fonds nv, in vereffening, is thans nog houder van een aandelenbelang in vier ARKIV-vennootschappen, alle in vereffening. In het boekjaar 2022 werden geen vereffeningen van ARKIV-vennootschappen gesloten.

De vereffenaar tracht de overige financiële vaste activa in de best mogelijke omstandigheden te verwezenlijken en onderhoudt in dit kader meerdere contacten met het oog op de sluiting van de vereffening van de ARKIV-vennootschappen en vervolgens de sluiting van de vereffening van ARKImedes-Fonds nv. Een exacte datum voor het afronden van de vereffening van ARKImedes-Fonds nv kan aldus op heden nog niet worden voorzien.

Vanuit PMV werden in 2022 de volgende nieuwe fondsinvesteringen uitgevoerd: Qbic III, ForcsVC Game Fund I, SI3 Fund, Junction Growth Fund, EPICO II, Imec.Xpand II, Smartfin Ventures II, Droia Genetic Disease, V- Bio Fund II, Fortino Capital Growth PE II, Astanor Ventures, Amavi PropTech, Newion Investments IV en Droia Oncology III.

In de volgende fondsen gebeurden bijkomende kapitaalvolstortingen: Mezzanine Partners 2, Gimv ARKIV Tech Fund II, ARK Angels Activator Fund, Capital-E II, Capricorn ICT ARKIV, Volta Ventures ARKIV, V-Bio Fund I, Vectis Private Equity III, Capricorn Capital ARKIV, Capricorn Sustainable Chemistry Fund, Qbic II ARKIV Fund, The Good Life Development Fund II, Bioqube Factory Fund, Capricorn Digital Growth, Fortino Capital Venture II, Droia Genetic Disease, LSP Health Economics II, Smartfin Ventures II, Cim Capital Restructure Fund, LSP VI, Vectis Private Equity IV, Novalis Fund II, LSP VII, Tioga Capital Partners 2, Welvaartsfonds, Aescap, Hummingbird Ventures III, Newion Investment Fund, Down2earth Capital II, Imec.xpand, Belgian Growth Fund I, LSP V, Fortino Capital II Growth, Droia Oncology II, Hummingbird Opportunity Fund II, Hummingbird Ventures IV, Heran Health Tech Fund, Omxe Invest, Droia Genetic Disease II, Fomcap IV en Bioqube Factory Fund.

Standaardfinanciering voor starters en groeiers

Leningen

Via PMV-Standaardleningen nv (vroeger PMV/z-Leningen nv) worden gestandaardiseerde leningen aangeboden. Enerzijds de Startlening die bedoeld is voor starters en anderzijds de Cofinanciering / Cofinanciering+ waarbij een private investeerder een minimaal percentage van het project financiert.

Op 1 april 2020 besliste de Vlaamse regering om een nieuwe steunmaatregel in het kader van de coronacrisis te creëren. De nieuwe maatregel behelst de toekenning van achtergestelde leningen ('coronaleningen') op een termijn van 3 jaar aan start-ups, scale-ups en kmo's of zelfstandigen die nood hebben aan een versterking van liquiditeit op middellange termijn om de gevolgen van de coronacrisis te boven te komen. De Vlaamse regering maakte hiervoor een bedrag van 500 miljoen euro vrij.

Bij de uitwerking van de Coronalening werd het snel duidelijk dat het meest aangewezen is om de Coronaleningen vanuit PMV-Standaardleningen toe te kennen. Hiertoe voerde PMV in eerste instantie een kapitaalverhoging door bij PMV-Standaardleningen ten bedrage van 150 miljoen euro, waarvan 100 miljoen euro werd volstort in de loop van 2020. Een bijkomende 30 miljoen euro werd volstort in januari 2021. In maart 2021 werd het kapitaal van de vennootschap voor een bijkomende 100 miljoen euro verhoogd en voor 25 miljoen euro volstort door PMV.

In totaal werd er voor 175,2 miljoen euro aan Coronaleningen uitbetaald. In november 2021 werd aan de begunstigen van een Coronalening, met datum van overeenkomst in 2020, de mogelijkheid geboden om de looptijd van de lening te verlengen met 2 jaar, mits een interestverhoging van 0,25%. In mei 2022 werd ditzelfde aanbod gedaan aan begunstigen van een Coronalening – doelgroep 2, met datum van overeenkomst in 2021. Het merendeel van de kredietnemers (kmo's en zelfstandigen) ging in op dit voorstel.

In het boekjaar 2022 werden er voor 38,1 miljoen euro aan leningen goedgekeurd binnen het reguliere gamma van PMV-Standaardleningen. Dit is een daling van 1,6% t.a.v. 2021. In totaal werden er 321 leningen goedgekeurd. Sinds de opstart in 2014 werd er ondertussen al voor 196 miljoen euro uitbetaald vanuit de producten Startlening, Cofinanciering en Cofinanciering+.

In 2021 werden er voor 59,5 miljoen euro Coronaleningen goedgekeurd in 307 leningendossiers. Hiervan werd in de loop van 2021 72,8 miljoen euro uitbetaald. Sinds de start in 2020 werd er van deze Coronaleningen al voor 173,8 miljoen uitbetaald.

Op 30 juni 2022 werd het Federale Participatiefonds vereffend. De Vlaamse portefeuille werd overgedragen aan PMV-Standaardleningen.

Ter dekking van potentiële verliezen wordt een beroep gedaan op diverse garantiëprogramma's van het EIF, zoals COSME, Innovfin, CCS en EGF. Sinds het vierde kwartaal van 2021 is het maximumvolume van de portefeuille onder de InnovFin-garantie bereikt. Dit maakt dat de

leningen die sinds 2022 verstrekt worden voor Innovatieve projecten, in zoverre het bedragen van meer dan 150.000 euro betreft, niet meer onder de garantie vallen. In de zomer van 2022 diende PMV-Standaardleningen een aanvraag in onder het nieuwe garantiëprogramma InvestEU. De aanvraag werd goedgekeurd maar het contract wacht nog op ondertekening. De compliance-vereisten zijn sterk verstrengd en PMV-Standaardleningen werkt aan een actieplan om te kunnen voldoen aan de gestelde voorwaarden.

Ten slotte biedt PMV-Standaardleningen nog een aantal back-office-diensten voor het beheer van leningen voor diverse actoren binnen de overheidssector.

De winst van het boekjaar 2022 bedraagt 5.795.194 euro. De financiële kosten bedragen 9.038.116 euro. Die bestaan uit waardeverminderingen en de nettobeweging aan provisies voor toekomstige verliezen.

Waarborgen

Bij PMV-Standaardwaarborgen nv (vroeger PMV/z-Waarborgen nv), een 100% dochtervennootschap van PMV, is het gebruik van de Waarborgregeling ten opzichte van vorig jaar gestegen van 314,7 miljoen euro (voor 1.895 verbintenissen) naar 334 miljoen euro (voor 1.914 verbintenissen). De vennootschap verstrekt zelf geen waarborgen, maar treedt op als beheerder in naam en voor rekening van het Vlaamse Gewest. Ze ontvangt een vergoeding voor dit beheer.

PMV-Standaardwaarborgen nv staat ook in voor de registratie van de Winwinleningen. In 2022 werden 5.174 Winwinleningen geregistreerd voor een totaalbedrag van 118,6 miljoen euro. Dit komt neer op een daling van 22% in bedrag en van 40% in aantal tegenover het uitzonderlijke jaar 2021, toen nog specifieke coronasteunmaatregelen (o.a. een eenmalig fiscaal voordeel van 40% i.p.v. 30%) van kracht waren.

PMV-Standaardwaarborgen staat sinds 2021 eveneens in voor de registratie van het Vriendenaandeel. Met dit relatief nieuwe instrument kunnen particulieren hierdoor, naast leningen verschaffen aan ondernemingen, ook participeren in het kapitaal en hiervoor, mits voldaan is aan de voorwaarden, een fiscaal voordeel ontvangen. In 2022 werden er 444 Vriendenaandelen geregistreerd (+455% t.o.v. vorig jaar) voor een bedrag van 899.000 euro (+130% t.o.v. 2021)..

Alle verrichtingen die betrekking hebben op de Waarborgregeling, vallen buiten de balans van PMV-Standaardwaarborgen en worden geboekt op afzonderlijke rekeningen, waarvan een financiële rapportering wordt overgemaakt aan de bevoegde diensten van het Vlaamse Gewest. PMV-Standaardwaarborgen boekt een winst van 171.918 euro.

Investerings in infrastructuur en vastgoed

Infrastructuur en energie

In de loop van 2022 werd financiering toegekend aan de volgende dossiers die actief zijn in infrastructuur en energie: Power to Methanol, Less 4, Less 5 en KevlinX Holding.

Sustainable Energy Ventures nv, een 100% dochter van PMV sinds de fusie met Vlaamse Milieuholding nv, heeft als doel om participaties te nemen in ondernemingen in hernieuwbare energie en duurzame energietechnologie. De onderneming heeft in 2022 een investering uitgevoerd in Local Energy Savings Solution 5. De vennootschap sluit af met een verlies van 9.803 euro.

PMV bezit 90% van EPICo CIP nv, dat begin 2017 werd opgericht. De vennootschap co-investeert met EPICo nv in infrastructuurprojecten in de Eurozone met een bijzondere focus op de Benelux. De winst van het boekjaar van EPICo CIP bedraagt 337.259 euro.

PMV E-II Invest cv werd opgericht in mei 2022. De vennootschap investeert op prestatieafhankelijke basis in EPICo II CommV, een infrastructuurfonds dat wordt beheerd door PMV Fund Management. De vennootschap sluit af met een verlies van 5.024 euro.

PMV Fund Management nv treedt op als verlener van diensten aan investeringsfondsen. De vennootschap is sedert 22 juni 2021 geregistreerd als kleinschalige beheerder van niet-openbare AICB's. In die hoedanigheid was ze al beheerder van Welvaartsfonds BV (AIF), en is ze op 19 mei 2022 aangesteld als beheerder van EPICo II CommV (AIF). PMV Fund Management treedt op als dienstverlener (dagelijks bestuur) voor PMF Infrastructure Fund nv sinds 2011 en EPICo nv sinds 2017.

Voor deze activiteiten ontvangt de vennootschap vergoedingen die bepaald zijn in de beheerovereenkomsten met de fondsen. De vennootschap eindigt met een winst van 637.194 euro.

Vastgoed

De volgende vastgoeddossiers werden gefinancierd in 2022: Tech Lane Parkgebouw, Leuven Connected, Slim Turnhout, Handelsbeurs Antwerpen, Panquin Construct, Hof van Lorreinen, Pionier Construct, Pionier Land, Pandenfonds Kortrijk, TLG Science Park, Tech Lane Ghent Xcellerator, Hexagon Invest II, Arts Gebroeders Immobilière, Linc Lexington, Land Bank Vooruitzicht, Irrealis (Gilen) en Wolvenbos Immo. LAK Invest nv is een dochteronderneming van PMV en verhuurt een kantoor- en labgebouw aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM).

Het gebouw maakte in 2012 het voorwerp uit van een private uitgifte van vastgoedcertificaten. LAK Invest is de juridische eigenaar van het gebouw VMM, maar de economische eigendom ligt bij de certificaathouders. Dit komt tot uiting in de balans met een schuld van 27,6 miljoen euro aan de houders van deze vastgoedcertificaten. Alle opbrengsten en kosten verbonden aan de verhuur en uitbating van het gebouw komen ten goede aan de certificaathouders. De afschrijving van de herwaarderingsmeerwaarde resulteert evenwel in een boekhoudkundig verlies van 345.087 euro.

2.1.9. Geldbeleggingen en liquide middelen

De globale thesauriepositie bedraagt 339.470.686 euro. Een belangrijke bijdrage tot het geheel wordt geleverd door de aanwezige thesaurie bij PMV (224 miljoen euro), Biotech Fonds Vlaanderen (36,3 miljoen euro), PMV-Standaardleningen (36,7 miljoen euro) en Aquafin (9,6 miljoen euro).

In het kader van het Vlaams decreet van 18 mei 2018 betreffende de optimalisatie van het beheer van de financiële activa van de Vlaamse overheidsentiteiten (Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, VCO) werd 299,3 miljoen euro belegd bij het Vlaamse Gewest.

2.1.10. Overlopende rekeningen van het actief

De overlopende rekeningen bedragen 48.297.325 euro. De grootste bijdrage wordt geleverd door Aquafin voor een bedrag van 45.236.434 euro. De rubriek bestaat onder meer uit vooruitbetaalde kosten, te ontvangen interesten alsook toe te rekenen interesten in het kader van rentemanagement dat uitgevoerd wordt door Aquafin.

2.2. PASSIVA

2.2.1. Eigen vermogen

Kapitaal en uitgiftepremies

Het geplaatste kapitaal bedraagt 1.775.827.486 euro ten opzichte van 1.780.927.486 euro vorig boekjaar. Op 28 november 2022 vond een kapitaalvermindering plaats van 5,1 miljoen euro door vrijstelling van verplichting tot volstorting. Die vermindering kaderde in de toezeggingen die werden gedaan voor de financiering van De Werkvennootschap nv, toen de vennootschap nog deel uitmaakte van de PMV-groep. De vennootschap maakt ondertussen geen deel meer uit van de groep.

Herwaarderingsmeerwaarden

Bij de uitgifte van de vastgoedcertificaten werd bij LAK Invest een herwaarderingsmeerwaarde geboekt op het gebouw voor een bedrag van 10.805.047 euro. Hierop werd een latente belastingkost in rekening gebracht van 33,99% en het verschil of 5.904.041 euro blijft geboekt onder de rubriek herwaarderingsmeerwaarden. Bij Aquafin werden op enkele roerende eigendommen herwaarderingsmeerwaarden geboekt voor een bedrag van 1.779.660 euro.

Geconsolideerde reserves

Deze post bedraagt 491.497.296 euro en is samengesteld uit de geconsolideerde reserves van vorige jaren, namelijk 457.865.278 euro te vermeerderen met het aandeel van de groep in de geconsolideerde winst verminderd met het uit te keren dividend (4 miljoen euro), hetzij 33.632.019 euro per 31 december 2022.

Negatieve consolidatieverschillen

De negatieve consolidatieverschillen bedragen 71.848.118 euro. Deze post bestaat uit het oprichtingskapitaal van PMV-Standaardleningen (13.250.000 euro) en de ontvangen kapitaalvolstortingen van het Federale Participatiefonds (92.750.000 euro) verminderd met de waarde waarin dit werd ingebracht bij PMV (1 euro).

Kapitaalsubsidies

De rubriek kapitaalsubsidies bedraagt 790.713.673 euro en vinden we integraal terug bij Aquafin. Deze rubriek weerspiegelt de impact van het verschil tussen terugbetalings- en afschrijvingstermijn van de opgeleverde bovengemeentelijke projecten. Het terugbetalingsritme van deze projecten loopt immers niet volledig gelijk met het afschrijvingsritme.

2.2.2. Belangen van derden

De belangen van derden bedragen 42.020.696 euro en bestaan uit het aandeel van derden in het eigen vermogen van EPICo CIP, AWT Gent en Sky Holding Belgium.

2.2.3. Voorzieningen en uitgestelde belastingen

Voorzieningen voor risico's en kosten

De voorzieningen voor risico's en kosten voor een bedrag van 7.159.958 euro bestaan uit de voorzieningen die bij Aquafin aangelegd werden voor pensioenverplichtingen (126.280 euro) en voor overige risico's en kosten (7.069.119 euro).

Uitgestelde belastingen en belastinglatenties

Deze rubriek omvat een latente belasting op de herwaarderingsmeerwaarde bij LAK Invest voor een bedrag van 2.420.119 euro.

2.2.4. Schulden op meer dan één jaar

De schulden op meer dan één jaar bedragen 2.162.120.591 euro. Ze bestaan voor 2.029.167.401 euro uit schulden die aangegaan werden door Aquafin voornamelijk in het kader van de financiering van de bovengemeentelijke investeringsprojecten.

Voor de verwerving van het Kartuizershof werd een krediet aangegaan. Het restsaldo bedraagt 2.305.255 euro (deel langer dan één jaar).

Het langetermijngedeelte van de te erkennen schuld in het kader van de vastgoedcertificaten uitgegeven door LAK Invest bedroeg 25.512.346 euro.

EPICo CIP heeft een aandeelhouderslening van 1.058.823 euro gekregen van Rebel.

AWT Gent heeft een aandeelhouderslening van 8.519.912 euro ontvangen van EPICo en is een bankfinanciering van 26.292.638 euro aangegaan voor de bouw van zijn infrastructuur.

De EIB heeft een lening van 6 miljoen euro toegekend aan PMV Corporate Loans.

2.2.5. Schulden op ten hoogste één jaar

De schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen (145.014.050 euro), betreffen de schijven die PMV in de loop van 2023 dient te betalen m.b.t. het Kartuizershof (461.051 euro), het gedeelte van de vastgoedcertificaten dat LAK Invest in 2022 dient terug te betalen (724.742 euro) en de schulden van Aquafin (143.828.257 euro) die binnen het jaar komen te vervallen.

De schulden op korte termijn aan kredietinstellingen bedragen 122.370.046 euro en vinden we terug bij AWT Gent (3.801.804 euro) en Aquafin (118.568.242 euro).

De openstaande saldo's verschuldigd aan leveranciers en de te ontvangen facturen voor een bedrag van 122.370.046 euro betreffen voornamelijk de verplichtingen van Aquafin, PMV en AWT Gent.

De ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen bedragen 189.202.630 euro en vinden we voornamelijk terug bij Aquafin.

De belastingenschulden zijn hoofdzakelijk terug te vinden bij PMV (2.468.706 euro) en Aquafin (11.066.145 euro).

Schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten omvatten de gebruikelijke provisie voor vakantiegeld en een voorziening voor de variabele verloning.

2.2.6. Overlopende rekeningen van het passief

De overlopende rekeningen bedragen 49.140.861 euro en bestaan onder meer uit over te dragen opbrengsten die uitgestelde meerwaarden op exits van dossiers bevatten alsook uit toe te rekenen interest op leningen bij Aquafin.

2.3. RESULTATENREKENING

2.3.1. Bedrijfsopbrengsten

De omzet bedraagt 666.043.628 euro. Hiervan neemt Aquafin 630.918.441 euro voor zijn rekening. Ze bestaat onder meer uit doorrekening van investerings- en werkingskosten, rentelasten alsook uit omzet uit gemeentelijke activiteiten. Daarnaast wordt er voornamelijk omzet gerealiseerd bij PMV, PMV-Standaardwaarborgen, PMV Fund Management, LAK Invest, PMV-Standaardleningen en ARKImedes Management. Die omzet bestaat uit studieopbrengsten, dienstenprestaties, beheervergoedingen en vergoedingen uit bestuurdersmandaten.

De voorraadwijzigingen vinden voornamelijk plaats bij Aquafin.

De andere bedrijfsopbrengsten voor een bedrag van 12.647.447 euro worden gerealiseerd door Aquafin, PMV, LAK Invest, PMV-Standaardleningen en AWT Gent.

2.3.2. Bedrijfskosten

De aankopen handelsgoederen bedragen 168.811.671 euro en worden voornamelijk gerealiseerd door Aquafin (161.579.444 euro). Daarnaast zijn er ook aankopen bij AWT Gent en Aquaplus.

Diensten en diverse goederen bedragen 142.644.737 euro. De belangrijkste kostendragers zijn Aquafin (133.000.123 euro), PMV (6.397.431 euro), AWT Gent (1.186.665 euro) en PMV-Standaardleningen (929.646 euro).

Personeelskosten bedragen 117.445.858 euro. De globale kost voor bezoldigingen is als volgt samengesteld: PMV voor 14.715.918 euro, PMV-Standaardwaarborgen voor 1.351.961 euro, PMV Fund Management voor 1.002.224 euro, PMV-Standaardleningen voor 2.565.508 euro en Aquafin voor 97.809.784 euro.

Afschrijvingen en waardeverminderingen op voorraden bedragen 203.206.104 euro. De grootste bedragen aan afschrijvingen bevinden zich bij PMV (879.827 euro), AWT Gent (3.266.028 euro), LAK Invest (1.131.968 euro) en Aquafin (197.385.090 euro).

De terugname van waardeverminderingen op voorraden bedraagt 404.919 euro en werd genomen door Aquafin en Aquaplus.

Voorzieningen voor risico's en kosten bedragen 1.289.728 euro en werden aangelegd bij Aquafin.

Andere bedrijfskosten bedragen 8.570.217 euro. Deze kosten bestaan hoofdzakelijk uit de niet-aftekbare btw bij PMV, PMV-Standaardwaarborgen, PMV-Standaardleningen, EPiCo CIP en Biotech Fonds Vlaanderen, maar ook uit te betalen gewestelijke en regionale belastingen en de onroerende voorheffing bij PMV en LAK Invest. Een aantal dochterondernemingen is niet btw-plichtig of gemengd btw-plichtig. Daarnaast vinden we bij Aquafin ook de verschillende

milieuheffingen, onroerende voorheffingen en andere lokale en gewestelijke belastingen terug voor in totaal 6.654.171 euro.

2.3.3. Bedrijfsresultaat

De bedrijfswinst (operationele winst) per 31 december 2022 komt uit op 65.238.333 euro.

2.3.4. Financiële opbrengsten

De recurrente financiële opbrengsten bedragen 64.309.168 euro.

De opbrengsten uit financiële vaste activa komen uit op 26.348.872 euro en worden voornamelijk bij PMV gerealiseerd. De opbrengsten uit vlottende activa bedragen 36.900.913 euro. Ze worden onder meer gerealiseerd bij PMV (9.209.009 euro) en PMV-Standaardleningen (10.315.777 euro). Daarnaast zijn er ook nog swap-opbrengsten van Aquafin voor 17.021.179 euro.

De niet-recurrente financiële opbrengsten bedragen 52.111.307 euro en bestaan onder meer uit meerwaarden op de verkoop van participaties in onder meer Luxexcel, Teamleader, Newtec, Borit, VAC Brussel, alsook uit terugnames van vroegere waardeverminderingen.

2.3.5. Financiële kosten

De recurrente financiële kosten bedragen 92.942.359 euro. Ze bestaan onder meer uit kosten van schulden (61.965.988 euro) die voornamelijk gerealiseerd worden bij Aquafin (59.126.303 euro), AWT Gent (1.514.667 euro) en LAK Invest (1.062.052 euro).

Waardeverminderingen op vlottende activa bedragen 9.629.753 euro en worden voornamelijk gerealiseerd bij PMV (2.772.499 euro) en PMV-Standaardleningen (6.866.578 euro). Ten slotte heeft men nog de andere financiële kosten voor een bedrag van 21.346.618 euro, die bestaan uit geboekte minderwaarden bij PMV-Standaardleningen (1.797.940 euro) en voor het saldo voornamelijk uit swap-interessen bij Aquafin.

De niet-recurrente financiële kosten bedragen 42.234.815 euro en bestaan uit de geboekte waardeverminderingen op financiële vaste activa bij PMV en Biotech Fonds Vlaanderen.

2.3.6. Belastingen op het resultaat

De belastingen betaald op het resultaat van de diverse entiteiten bedragen 6.075.120 euro. Vooral Aquafin (2.997.738 euro), PMV (2.628.099 euro), PMV-Standaardwaarborgen (70.652 euro) en PMV Fund Management (234.356 euro) hebben een positieve fiscale basis.

2.3.7. Resultaat van het boekjaar

Het boekjaar 2022 sluit af met een winst van 40.531.772 euro.

2.3.8. Geconsolideerd resultaat

Na aftrek van het aandeel van derden bedraagt het aandeel van de groep in het geconsolideerde resultaat 37.632.018 euro. Van het aandeel van de groep in de winst wordt 4 miljoen euro als dividend gereserveerd. Het saldo wordt overgedragen aan de geconsolideerde reserves.

3. SOCIALE BALANS

In de loop van 2022 werden 124 personeelsleden aangeworven. Honderd personeelsleden verlieten de groep.

De personeelsbezetting bij de entiteiten van de PMV-groep per einde 2022 is als volgt: bij PMV nv staan er 116 personeelsleden op de loonlijst, bij PMV-Standaardwaarborgen nv zijn er 15 personeelsleden werkzaam, bij PMV-Standaardleningen nv staan er 27 personeelsleden

op de loonlijst en bij PMV Fund Management staan er 8 personeelsleden ingeschreven. Aquafin beschikt over 1.173 werknemers.

De hele PMV-groep telde eind 2022 1.333 personeelsleden, waarvan 966 mannen (72%) en 367 vrouwen (28%). Deze personeelsleden staan voor 1.263 voltijdse equivalenten.

4. PARTICIPATIES IN BEHEER VOOR HET VLAAMSE GEWEST

In 2019 werd het Flanders Future Techfund (FFTF) opgericht. FFTF moet Vlaamse strategische onderzoekscentra, universiteiten en speerpuntclusters in staat stellen om nieuw ontwikkelde technologieën breder in te zetten en sneller naar de markt te laten doorstromen. PMV staat in voor het operationele en fiduciaire beheer van

deze participatie van het Vlaamse Gewest. In de loop van 2021 werden de krietlijnen van de investeringscriteria aangepast en die zijn nu beter afgestemd op de financieringsvragen. In 2022 werden investeringen uitgevoerd in de dossiers Swave en Astrivax. Bijkomende dossiers worden geanalyseerd.

5. DEUGDELIJK BESTUUR

De samenstelling van de raad van bestuur is gewijzigd in 2022. De algemene vergadering van 17 mei 2022 verlengde het mandaat van mevrouw Rosette S'Jegers en de heren Peter Verhaeghe en Lucien Gijsens tot en met de eerstvolgende bijzondere algemene vergadering. Op de bijzondere algemene vergadering van 30 juni vervielen de

mandaten van mevrouw Rosette S'Jegers en de heren Peter Verhaeghe en Lucien Gijsens. Diezelfde bijzondere algemene vergadering benoemde Sophie Manigart als bestuurder en herbenoemde Peter Verhaeghe en Lucien Gijsens als bestuurders tot en met de gewone algemene vergadering van 2025.

De raad van bestuur is in de loop van 2022 15 keer bijeengekomen. De aanwezigheden van en de vergoedingen voor de leden van de raad van bestuur waren als volgt:

Bestuurder	Aanwezigheden	Vaste vergoeding	Zitpenning
Koen Kennis (vz)	15/15	12.396 euro	16.740 euro
Rosette S'Jegers	9/10	3.099 euro	4.650 euro
Raf Suys	15/15	6.198 euro	8.370 euro
Lucien Gijsens	15/15	6.198 euro	8.370 euro
Jeroen Overmeer	12/15	6.198 euro	6.510 euro
Carine Smolders	13/15	6.198 euro	7.130 euro
Peter Verhaeghe	14/15	6.198 euro	7.750 euro
Gert Bergen	13/15	6.198 euro	7.130 euro
Karine Moykens	11/15	6.198 euro	6.200 euro
Sophie Manigart	5/5	3.099 euro	3.100 euro

De raad van bestuur van PMV wordt ondersteund door twee adviescomités, met name het benoemings- en remuneratiecomité en het auditcomité.

Het benoemings- en remuneratiecomité heeft zich in de loop van 2022 gebogen over de rekruterings- en leerstrategie, de personeelsbeoordelingen en het personeelsverloop, het personeelsbudget 2023 en de aanstelling van nieuwe onafhankelijke bestuurders in de raad van bestuur van PMV. Het comité heeft ook advies gegeven over het hr-meerjarenplan bedoeld om bestaande

processen te stroomlijnen (bv. rekruteringsproces, evaluatiecyclus, prestatie management, enz.), nieuwe ondersteunende maatregelen voor medewerkers te introduceren (bv. PMV leeracademy, HR Intranet, MyPMV, wellbeing-aanbod, enz.) en het PMV employer brand-imago te versterken via nieuwe toepassingen op de PMV-website en LinkedIn-pagina. Het heeft zich tevens gebogen over hoe om te gaan met de impact van de hoge indexatie op loonmassa en -schalen alsook de gewijzigde marktomstandigheden inzake mobiliteitsvoorwaarden. Dit teneinde de aantrekkelijkheid van PMV als werkgever te bewaren.

De aanwezigheden van en de vergoedingen voor de leden van het benoemings- en remuneratiecomité waren als volgt:

Bestuurder	Aanwezigheden	Vaste vergoeding	Zitpenning
Peter Verhaeghe (vz)	3/5	0 euro	1.860 euro
Rosette S'Jegers	4/4	0 euro	2.480 euro
Karine Moykens	5/5	0 euro	3.100 euro
Jeroen Overmeer	4/5	0 euro	2.480 euro

Het auditcomité heeft tijdens het jaar 2022 zijn normale en periodieke werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de opmaak en de bespreking van de jaarrekening en het budget. Ook heeft het de tussentijdse balansen en budgetcontrole, de intern geconsolideerde jaarrekening en de jaarrekeningen van de dochtermaatschappijen van de PMV-groep besproken. Daarnaast heeft het auditcomité inzage gekregen in de resultaten van de analytische rapportages over 2021 en 2022.

Compliance-functie kwam aan bod, alsook de actuele status van de actieplannen voor de voorbije enterprise risk monitoring-oefening. In de loop van 2022 werden de governance documenten van het auditcomité en van de interne audit geactualiseerd. Bijkomend richtte de PMV-groep een eigen interne auditfunctie op. Na een inwerkingsperiode is de interne auditor eind 2022 gestart met de eerste auditwerkzaamheden. Hierbij hield de interne audit rekening met de bestaande auditjaarplanning. Een eerste audit, met name cybersecurity, werd uitbesteed. De interne audit startte zelf een audit 'back-office in PMV-Standaardleningen NV' op. Tevens werd het overleg opgestart tussen de interne audit en de commissaris.

Naast de financiële rapportering besteedt de vaste agenda van het auditcomité ook aandacht aan de interne controle en risico-beheersystemen: de stand van zaken m.b.t. de activiteiten van de

De aanwezigheden van en de vergoedingen voor de leden van het auditcomité waren als volgt:

Bestuurder	Aanwezigheden	Vaste vergoeding	Zitpenning
Lucien Gijsens (vz)	4/4	0 euro	2.480 euro
Carine Smolders	4/4	0 euro	2.480 euro
Koen Kennis	2/4	0 euro	1.240 euro

De Vlaamse regering heeft op 7 februari 2020 Tom Van Laere aangesteld als regeringscommissaris. De regeringscommissaris oefent toezicht uit

op de uitvoering van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst die afgesloten werd met het Vlaamse Gewest.

6. KAPITAALMUTATIES

Op 28 november 2022 vond een kapitaalvermindering plaats van 5,1 miljoen euro door vrijstelling van verplichting tot volstorting. Die vermindering kaderde in de toezeggingen die werden gedaan voor de financiering van De Werkvennootschap nv toen de vennootschap nog deel uitmaakte van de PMV-groep. De vennootschap maakt

ondertussen geen deel meer uit van de groep. Het geplaatste kapitaal bedraagt bijgevolg 1.775.827.486 euro. Het is vertegenwoordigd door 53.153 aandelen. Het nog te volstorten kapitaal bedraagt 716.041.517 euro. Het Vlaamse Gewest is de enige aandeelhouder.

7. OMSTANDIGHEDEN DIE DE ONTWIKKELING VAN DE VENNOOTSCHAP AANZIENLIJK KUNNEN BEÏNVLOEDEN

Behoudens de elementen opgenomen in paragraaf 8, hebben de bestuurders geen kennis van noemenswaardige omstandigheden die

zich zouden hebben voorgedaan en die de evolutie en de ontwikkeling van de vennootschap in belangrijke mate zouden kunnen beïnvloeden.

8. VOORNAAMSTE RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

Als investeringsmaatschappij wordt PMV, en bij uitbreiding haar dochters, geconfronteerd met de gebruikelijke risico's die verbonden zijn aan het toekennen van financiering onder de vorm van eigen vermogen en/of leningen. Risico's zijn onder meer de algemene economische toestand, het regelgevende kader, de onzekerheid over het tijdstip waarop middelen voor investeringsdossiers opgevraagd worden en het moment waarop geïnvesteerde middelen terugstromen. De bedrijven waarin PMV en haar dochters investeren, hebben een innovatief karakter en zijn relatief jong waardoor de financiële prestaties van die bedrijven de eerste jaren achterblijven.

bijzondere impact op de vennootschap die zou moeten leiden tot boekhoudkundige correcties. De situatie wordt blijvend geëvalueerd.

Investeringsdossiers worden opgevolgd door de dossierbeheerders, al dan niet via een bestuurdersmandaat in de desbetreffende onderneming. Semestrieel worden er risk-monitoring- en waarderingscomités gehouden. In die comités worden de dossiers inhoudelijk besproken en op basis van een risicoscoringsmodel wordt een score gegeven. Zodoende kan de evolutie van het risico van de portefeuille opgevolgd worden. Aan het auditcomité wordt semestrieel gerapporteerd over de werkzaamheden van het risk-monitoring- en waarderingscomité.

Het uitbreken van de oorlog in Oekraïne tijdens boekjaar 2022, in combinatie met de naweeën van de coronacrisis, heeft aanzienlijke macro-economische gevolgen voor essentiële sectoren van onze economie: de inflatoire druk, voornamelijk m.b.t. de energieprijzen, de verstoring van de bevoorradingsketens en de daling van het consumentenvertrouwen. Bovendien hebben de centrale bankiers in de loop van 2022 renteverhogingen doorgevoerd om de inflatie te bestrijden met als gevolg dat er een einde kwam aan het negatieve renteklimaat. Dit was onder meer de aanleiding van ongerustheid op de financiële markten. Voorgaande feiten hebben echter geen

Financiering wordt toegekend aan ondernemingen en projecten na voorafgaandelijke analyse van de investeringsdossiers en mits goedkeuring door de desbetreffende organen, en dit volgens de vastgelegde investeringsprincipes en -processen.

Aquafin levert regelmatig investeringsprojecten op. Sommige kunnen omwille van diverse redenen uitgesteld worden. Daarnaast kunnen er zich ook juridische en verzekeringsgeschillen voordoen bij calamiteiten.

9. BELANGRIJKE GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Na de afsluitdatum van het boekjaar hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen voorgedaan die een substantiële invloed zouden

kunnen hebben op de resultaten of de toekomstige ontwikkeling van de vennootschap.

10. FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De PMV-groep is put- en call-contracten aangegaan met derden (aandeelhouders van ondernemingen waarin PMV een participatie heeft). Bij verschillende ondernemingen heeft PMV ook warrants bekomen, die in de toekomst onder bepaalde voorwaarden kunnen wor-

den omgezet in aandelen. Bij AWT werden swaps afgesloten. Gelet op de hoogte van de langetermijnschuld van Aquafin wordt het renterisico actief beheerd. Daartoe werden diverse indekkingscontracten gestructureerd.

11. ONDERZOEK EN ONTWIKKELING

Binnen zijn onderzoeksafdeling ontwikkelt Aquafin de kennis die nodig is om de huidige en toekomstige uitdagingen in de afvalwatersector

aan te pakken. Hierbij staat kennisontwikkeling centraal.

Opgemaakt en ondertekend te Brussel op 26 april 2023.

DE RAAD VAN BESTUUR,

Koen Kennis, voorzitter
Raf Suys, bestuurder
Jeroen Overmeer, bestuurder

Carine Smolders, bestuurder
Luc Gijsens, bestuurder
Peter Verhaeghe, bestuurder

Gert Bergen, bestuurder
Karine Moykens, bestuurder
Sophie Manigart, bestuurder

Remuneratieverslag

ParticipatieMaatschappij Vlaanderen nv (hierna "de Vennootschap") verklaart in uitvoering van artikel 3:12, §1 9° van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen dat de hierna volgende leden van de raad van bestuur tijdens het boekjaar 2022 de volgende betaalde voordelen hebben ontvangen in hun hoedanigheid van bestuurder van de vennootschap:

Vergoeding voor de uitoefening van het mandaat van lid van de raad van bestuur:

Naam van de bestuurder	Volledig bedrag uitbetaald voor het boekjaar
Koen Kennis	29.136,00 euro
Jeroen Overmeer	12.708,00 euro
Raf Suys	14.568,00 euro
Rosette S'Jegers	7.749,00 euro
Luc Gijsens	14.568,00 euro
Carine Smolders	13.328,00 euro
Peter Verhaeghe	13.948,00 euro
Karine Moykens	12.398,00 euro
Gert Bergen	13.328,00 euro
Sophie Manigart	6.199,00 euro

Vergoeding voor de uitoefening van het mandaat als lid van het auditcomité vanuit de hoedanigheid van lid van de raad van bestuur:

Naam van de bestuurder	Volledig bedrag uitbetaald voor het boekjaar
Koen Kennis	1.240,00 euro
Luc Gijsens	2.480,00 euro
Carine Smolders	2.480,00 euro

Vergoeding voor de uitoefening van het mandaat als lid van het benoemings- en remuneratiecomité vanuit de hoedanigheid van lid van de raad van bestuur:

Naam van de bestuurder	Volledig bedrag uitbetaald voor het boekjaar
Rosette S'Jegers	2.480,00 euro
Jeroen Overmeer	2.480,00 euro
Karine Moykens	3.100,00 euro
Peter Verhaeghe	1.860,00 euro

Voor PMV-Standaardleningen nv:
Vergoeding voor de uitoefening van het mandaat van lid van de raad van bestuur:

De Vennootschap verklaart dat voor de vennootschappen die deel uitmaken van de consolidatiekring van de Vennootschap, de volgende leden van de respectievelijke raden van bestuur tijdens het boekjaar 2022 de volgende betaalde voordelen hebben ontvangen in hun hoedanigheid van bestuurder van de betrokken vennootschappen:

Naam van de bestuurder	Volledig bedrag uitbetaald voor het boekjaar
PMV nv, vertegenwoordigd door Filip Lacquet	Onbezoldigd
Johan Bortier	1.750,00 euro
Karine Moykens	Onbezoldigd
Jeroen Overmeer	Onbezoldigd
Anne-Marie Ooghe	1.750,00 euro
Jean Pierre Dejaeghere	1.750,00 euro
Carine Smolders	Onbezoldigd

Voor PMV-Standaardwaarborgen nv:
Vergoeding voor de uitoefening van het mandaat van lid van de raad van bestuur:

Naam van de bestuurder	Volledig bedrag uitbetaald voor het boekjaar
PMV nv, vertegenwoordigd door Filip Lacquet	Onbezoldigd
Johan Bortier	1.750,00 euro
Karine Moykens	Onbezoldigd
Jeroen Overmeer	Onbezoldigd
Anne-Marie Ooghe	1.750,00 euro
Jean Pierre Dejaeghere	1.750,00 euro
Carine Smolders	Onbezoldigd

Voor PMV Fund Management nv:
Vergoeding voor de uitoefening van het mandaat van lid van de raad van bestuur:

Naam van de bestuurder	Volledig bedrag uitbetaald voor het boekjaar
Tine Vandenbussche	Onbezoldigd
Marc Vermeiren	11.158,00 euro
Michel Casselman	Onbezoldigd
Geert Diericx	Onbezoldigd

Voor Aquafin nv:
Vergoeding voor de uitoefening van het mandaat van lid van de raad van bestuur:

Naam van de bestuurder	Volledig bedrag uitbetaald voor het boekjaar
Jochen Bultinck	8.020 euro
Katrien Desomer	7.780 euro
Renaat De Sutter	7.460 euro
Katrijn Faket	4.524 euro
Koen Helsen	7.780 euro
Alain Bernard	13.960 euro
Dirk Lybaert	7.460 euro
Jef Wittouck	7.460 euro
Marleen Evenepoel	7.640 euro
Nathalie Heremans	7.780 euro

Aquafin, een blik op 2022

Aquafin NV, voor 100% in handen van PMV, startte 2023 met een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met het Vlaamse Gewest. In 2022 werd dan ook intensief gewerkt aan de voorbereiding daarvan. Een resultaatgerichte opvolging geeft het bedrijf de nodige autonomie om de middelen efficiënt en effectief in te zetten. De nieuwe overeenkomst geeft Aquafin ook de mogelijkheid om bijkomende taken op te nemen die gerelateerd zijn aan de kernopdracht, bijvoorbeeld als gevolg van nieuwe Europese wetgeving.

Net als de voormalige beheersovereenkomst tussen het Gewest en Aquafin heeft de nieuwe samenwerkingsovereenkomst een looptijd van 20 jaar rollend. Dat is nodig gezien de terugbetalingstermijnen van de financieringen die Aquafin aangaat voor de bovengemeentelijke investeringsprojecten. Met de Vlaamse Milieumaatschappij, die vroeger ecologisch en economisch toezicht deed op het bedrijf, maakte Aquafin afspraken voor een vernieuwde manier van toezicht op basis van kritische prestatie-indicatoren. Aquafin bouwt voortaan dan ook zelf de nodige controlemechanismen in.

Betere waterkwaliteit

Voor de kernactiviteit, het zuiveren van huishoudelijk afvalwater, was 2022 een prima jaar en zelfs het derde beste ooit. Maar liefst 99,38% van de 324 beoordeelde rioolwaterzuiveringsinstallaties voldeed aan alle normen. En hoewel Aquafin, beantwoordend aan die normen, op jaarbasis gemiddeld 85% van de aanwezige fosfor uit het afvalwater verwijdert, bevatten onze waterlopen nog altijd te veel van die stof. Ook via landbouw en bodemerosie komt er fosfor in het oppervlaktewater terecht. Om een boost te geven aan de waterkwaliteit van de waterlopen die het gezuiverde afvalwater van 51 installaties ontvangen, werden fosfaatmonitoren geplaatst in combinatie met een automatische dosering van chemicaliën

voor extra fosforverwijdering. Dankzij die investering van het Gewest die Aquafin uitrolde, zal er op jaarbasis maar liefst 70 ton fosfor minder naar die waterlopen gaan.

Overstorten

Voor een verdere verbetering van de waterkwaliteit is het ook nodig om de werking van overstorten te beperken. Via die nooduitlaten op het rioleingsstelsel ontsnapt ongezuiverd afvalwater naar de waterloop, bijvoorbeeld om wateroverlast te voorkomen bij langdurige, felle regen. Maar ook rioolverstoppingen kunnen overstortwerking uitlokken. Op vraag van het Gewest is Aquafin in 2022 gestart met de uitbouw van een overstortmeetnet. Tegen 2025 zullen in totaal 1.600 overstortlocaties permanent bemeten worden. Met de informatie die de metingen opleveren, kunnen gericht investeringen gepland worden om de negatieve impact van overstorten aan te pakken.

Maatschappelijke meerwaarde

Aquafin nam in 2022 een hoge vlucht met digitalisering. Het bedrijf ontwikkelde verschillende slimme sturingen voor zijn infrastructuur. Algoritmes in de cloud worden gecombineerd met klassieke velddata zoals neerslagvoorspellingen en energieprijzen om de bestaande infrastructuur voor een nog breder maatschappelijk belang in te zetten. Waterzuivering blijft dan wel de hoofdopdracht voor Aquafin, met een aantal gerelateerde activiteiten kan het bedrijf nog meer toegevoegde waarde creëren. Zo paste het in 2022 voor het eerst riothermie toe op het gerenoveerde, duurzame bedrijfsgebouw. Die vorm van duurzame energiewinning uit rioolwater wordt ook aangeboden voor het verwarmen en koelen van grote gebouwen. Daarnaast plant Aquafin de komende jaren de verdere uitbouw van biomethaanproductie uit slibvergisting op vier bijkomende sites, naast de bestaande in Antwerpen-Zuid. ✓

Het jaarverslag van Aquafin is beschikbaar via
<https://www.aquafin.be/nl-be/investor-relations/jaarverslagen>

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

In september 2015 werden de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goals (SDG's) formeel aangenomen door de algemene vergadering van de VN met Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling. In de komende jaren moeten 17 SDG's, gekoppeld aan 169 targets, een actieplan vormen om de mensheid te bevrijden van armoede en de planeet terug op de koers richting duurzaamheid te plaatsen. De doelen reflecteren de drie dimensies van duurzame ontwikkeling: het economische, het sociale en het ecologische aspect.

Om positieve maatschappelijke impact via haar investeringen te bestendigen en te vergroten heeft PMV de evaluatie van gerealiseerde maatschappelijke meerwaarde bij investeringen verder verfijnd en toegepast bij verschillende business units. Elk dossier waarover in dit jaarverslag wordt bericht, is derhalve gekoppeld aan de doelstelling waartoe de investering een bijdrage heeft geleverd.

Doelstelling 1

Beëindig armoede overal en in al haar vormen.

Doelstelling 2

Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw.

Doelstelling 3

Verzeker een goede gezondheid en promoot welzijn voor alle leeftijden.

Doelstelling 4

Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen.

Doelstelling 5

Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes.

Doelstelling 6

Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.

Doelstelling 7

Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen.

Doelstelling 8

Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.

Doelstelling 9

Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.

Doelstelling 10

Bring ongelijkheid in en tussen landen terug.

Doelstelling 11

Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.

Doelstelling 12

Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen.

Doelstelling 13

Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden.

Doelstelling 14

Behoud en maak duurzaam gebruik van oceanen, zeeën en mariene hulpbronnen.

Doelstelling 15

Bescherm, herstel en bevorder het duurzame gebruik van ecosystemen op het vasteland, beheer bossen duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe.

Doelstelling 16

Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzekert toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit.

Doelstelling 17

Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijde partnerschap voor duurzame ontwikkeling.

Colofon

Vormgeving

Propaganda nv (www.propaganda.be)

Redactie

Filip Clarisse, Geert Diericx, Frank Kindt

Coördinatie & eindredactie

Filip Clarisse

Verantwoordelijke uitgever

Michel Casselman

Oude Graanmarkt 63, 1000 Brussel,

tel: +32 (0)2 229 52 30,

info@pmv.eu, www.pmv.eu

Fotografie

Gerrit Op de Beeck, Marco Mertens,

Philippe Verhoeven, Eric Bogaerts,

Frederik Beyens

Auteursrechten foto's in dit jaarverslag

PMV besteedt grote zorg aan het respecteren van auteurs- en beeldrechten. Zo doen wij ons uiterste best om de rechthebbenden van het door de respectieve bedrijven aangeboden fotomateriaal te achterhalen en (indien nodig) om toestemming te vragen voor openbaarmaking hiervan in ons jaarverslag. Helaas lukt ons dit niet altijd. De foto's in dit jaarverslag werden door de bedrijven kosteloos ter beschikking gesteld aan PMV en/of in opdracht van PMV gerealiseerd. Wie in het jaarverslag foto's of andere afbeeldingen aantreft waarvan hij/zij denkt over de auteursrechten te beschikken of andere rechten te kunnen claimen of wie bezwaar heeft tegen publicatie hiervan in deze vorm, vragen wij contact op te nemen met PMV.

Waarschuwing over toekomstgerichte uitspraken

De in dit jaarverslag opgenomen teksten kunnen vooruitzichten, toekomstverwachtingen, meningen en andere toekomstgerichte verklaringen bevatten met betrekking tot de verwachte toekomstige prestaties van ondernemingen en van de markten waarin zij actief zijn. Dergelijke toekomstgerichte uitspraken zijn gebaseerd op de huidige inzichten en veronderstellingen van het management met betrekking tot toekomstige gebeurtenissen. Ze houden van nature bekende en onbekende risico's, onzekerheden en andere factoren in die gerechtvaardigd lijken op het moment dat ze worden gemaakt, maar die mogelijk niet accuraat blijken te zijn. De werkelijke resultaten, prestaties of gebeurtenissen kunnen daarom wezenlijk verschillen van de resultaten, prestaties of gebeurtenissen die zijn uitgedrukt of geïmpliceerd in dergelijke toekomstgerichte uitspraken. Behalve zoals vereist door de toepasselijke wet, nemen de ondernemingen vermeld in dit document geen enkele verplichting om toekomstgerichte verklaringen in dit document bij te werken, te verduidelijken of te verbeteren in het licht van nieuwe informatie, toekomstige gebeurtenissen of andere zaken en wijzen ze elke aansprakelijkheid met betrekking tot dit alles van de hand. De lezer wordt gewaarschuwd niet onnodig te vertrouwen op toekomstgerichte verklaringen.

Financiële steun

Verschillende vormen van financiering in dit jaarverslag worden ondersteund door de InnovFin KMO Garantiefaciliteit (InnovFin SME Guarantee Facility) met de financiële steun van de Europese Unie onder Horizon 2020 en van het Europees Fonds voor Strategische Investeringsplan voor Europa. Het doel van EFSI is het ondersteunen van de financiering en realisatie van productieve investeringen binnen de Europese Unie en het verzekeren van een betere toegang tot financiering.

Volg de investeringen van PMV

Schrijf in op de nieuwsbrief

www.pmv.eu

www.facebook.com/pmv.eu

www.linkedin.com/company/pmv-eu

twitter.com/pmvnv

www.pmvz.eu

